

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Martin Štípa

**Právní úprava energetické účinnosti
v Evropské unii**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.

Katedra: Katedra práva životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 01. 05. 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 162 520 znaků včetně mezer.

V Praze dne 1. května 2018

.....

Martin Štípa

Poděkování:

Na tomto místě bych velice rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Michalu Sobotkovi, Ph.D. za jeho cenné rady, konstruktivní připomínky a velice ochotný a vstřícný přístup při psaní této práce. Dále bych chtěl poděkovat Barboře Štěpánkové a celé své rodině za obrovskou podporu během mého studia.

OBSAH

ÚVOD	1
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	5
1.1 ENERGETICKÁ ÚČINNOST	5
1.1.1 Fyzikální vymezení energetické účinnosti	5
1.1.2 Legální definice energetické účinnosti v evropském a českém právu.....	6
1.1.3 Indikátory energetické účinnosti	7
1.2 ENERGETICKÁ NÁROČNOST BUDOV	10
1.3 EKODESIGN	11
2 ENERGETICKÁ ÚČINNOST V KONTEXTU OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	13
3 ENERGETICKÁ ÚČINNOST V UNIJNÍM PRÁVU	17
3.1 KONCEPČNÍ NÁSTROJE	19
3.1.1 Vývoj koncepčních nástrojů a jejich současná podoba	20
3.1.1.1 Pragmatické koncepce v 70. a 80. letech	20
3.1.1.2 Propojení s ochranou životního prostředí v 90. letech.....	21
3.1.1.3 Energetické koncepce do roku 2020 a 2050	22
3.1.1.4 Plán energetické účinnosti 2011	25
3.1.1.5 Upřesnění strategií do roku 2030	25
3.1.1.6 Energetická unie a navazující koncepce	26
3.1.2 Shrnutí	30
3.2 PRIMÁRNÍ PRÁVO	31
3.3 SEKUNDÁRNÍ PRÁVO	33
3.3.1 Směrnice o energetické účinnosti	35
3.3.1.1 Přehled základních ustanovení.....	35
3.3.1.2 Praktický dopad vybraných ustanovení a úvahy de lege ferenda	38
3.3.2 Směrnice o energetické náročnosti budov	44
3.3.3 Směrnice o ekodesignu	47
3.3.4 Nařízení o energetických štítcích	50
3.3.5 Směrnice o průmyslových emisích.....	51
3.4 VYMÁHÁNÍ ULOŽENÝCH POVINNOSTÍ A DOSAVADNÍ JUDIKATURA SDEU.....	53
3.4.1 Řízení o předběžné otázce C-561/16 <i>Saras Energía, SA, a další proti Administración del Estado</i>	54
3.4.2 Řízení o porušení Smluv	55
ZÁVĚR.....	58
SEZNAM ZKRATEK	62
SEZNAM ZDROJŮ	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	76
PŘÍLOHA Č. 1.....	77
PŘÍLOHA Č. 2.....	80

PŘÍLOHA Č. 3	81
PŘÍLOHA Č. 4	82
PŘÍLOHA Č. 5	83
PŘÍLOHA Č. 6	84
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE A ABSTRAKT	85
THE TITLE OF THE DIPLOMA THESIS AND ABSTRACT	86

ÚVOD

Energetická politika Evropské unie prochází v posledních několika letech dramatickou proměnou. Často nejistá geopolitická situace, tenčící se zásoby fosilních paliv a rostoucí znečištění životního prostředí zapříčinily stav, kdy lze stejně jako v počátcích Evropské unie (dále jen „EU“) považovat energetiku za hnací motor evropské integrace. EU a její členské státy si plně uvědomují, že zásadní změnu může vyvolat jedině společný postup, který zajistí bezpečnou, soběstačnou, a především udržitelnou energetiku prostřednictvím zvýšené bezpečnosti energetických dodávek a zásadních úsporných environmentálních opatření.

Vzhledem ke skutečnosti, že koncová opatření a technologie (tzv. *end-of-pipe* technologie) nemohou řešit problémy vznikající u samotného zdroje znečištění či problémy vznikající z důvodu postupně ubývajících přírodních zdrojů, nastavila EU v roce 2007 zcela novou strategii, kterou si dala za cíl zahájit celkovou proměnu využívání energetických zdrojů. Vedle snížení emisí skleníkových plynů a stanovení podílu obnovitelných zdrojů na výrobě energie nastavila tato strategie také závazek EU navýšit energetickou účinnost takovým způsobem, aby bylo do roku 2020 dosaženo 20% snížení spotřeby primární energie oproti původním prognózám. Během následujících let se mimo jiné pod heslem „*energy efficiency first*“¹ stal z energetické účinnosti zcela klíčový prvek unijní energetické integrace.

Energetická účinnost, která je hlavním tématem této práce, hraje významnou roli jak v zajištění energetické udržitelnosti, tak v energetické bezpečnosti a soběstačnosti. Základní definice včetně fyzikálního a legálního vymezení budou představeny v následující části – již na tomto místě je však vhodné určit základní principy a rozlišit energeticky účinná řešení od pouze energeticky úsporných řešení. Pojem energetické účinnosti je nutno vnímat jako proces efektivního nakládání s energií prostřednictvím technologického zdokonalování jednotlivých postupů, který existuje v úzké souvislosti se základními principy ochrany životního prostředí. Energetické úspory jsou poté přirozeným důsledkem tohoto procesu. Energeticky účinné řešení je tedy takové, které oproti původnímu stavu spotřebuje méně energie k poskytnutí stejného či většího množství užitku, případně spotřebuje stejné

---

¹ „*Energy efficiency first*“, neboli „energetická účinnost na prvním místě“ je zásadou, která je v EU skloňována především v souvislosti se základními stavebními kameny v současnosti formované energetické unie. Podrobněji k energetické unii viz podkapitola 3.1.1.6 této práce.

množství energie k poskytnutí většího užitku. Energeticky úsporné řešení bez návaznosti na energetickou účinnost spočívá v pouhém snižování spotřeby skrze nejrůznější úsporná opatření.

V rámci vymezení základních pojmů se v první části této práce přesuneme od tradičního fyzikálního pojetí energetické účinnosti a její právní definice také k indikátorům energetické účinnosti, které slouží k vyhodnocování energetické účinnosti na vyšších úrovních – konkrétně se může jednat o úrovně jednotlivých států či hospodářských sektorů. Krátký přehled těchto ukazatelů usnadní základní orientaci v dané problematice, kterou je dále možné ucelit prostřednictvím grafického znázornění obsaženého v přílohách této práce. Vzhledem k tomu, že se největší potenciál pro navýšení energetické účinnosti nachází v sektoru budov, bude v první části vysvětlen i pojem energetické náročnosti budov. Jako poslednímu bude mezi základními definicemi věnován prostor ekodesignu, který je jedním z nejvýznamnějších nástrojů pro energeticky účinná řešení.

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit právní úpravu energetické účinnosti v EU a její dosavadní vývoj. Za tímto účelem bude pro co nejucelenější přehled představeno několik dílčích cílů. Prvním z nich je zasazení energetické účinnosti do kontextu ochrany životního prostředí, čímž se zabývá část druhá této práce. Na rozdíl od výše zmíněných prostých energetických úspor spočívá energetická účinnost na skutečných environmentálních základech, kdy je její snahou co nejefektivnější a nejšetrnější zacházení s přírodními zdroji. V této části tedy bude formulován vztah energetické účinnosti vůči základním principům ochrany životního prostředí, přičemž budou vymezeny základní prostředky, skrze něž jsou tyto principy v rámci podpory energetické účinnosti aplikovány.

Ve své třetí části se práce zaměří již na samotnou právní úpravu energetické účinnosti v EU. Ještě než budou podrobněji rozebrána příslušná ustanovení primárního a sekundárního práva, bude širší prostor věnován koncepčním nástrojům, které v podobě ať už závazných či výhledových strategií a plánů tvoří vlastní jádro unijní politiky v oblasti energetické účinnosti. Koncepční nástroje určují směřování jednotlivých aktů sekundárního práva a jejich cíle jsou v rámci těchto aktů důsledně formulovány. I přes vzájemnou provázanost jednotlivých strategií a zcela zásadní význam pro jakékoliv další směřování energetického práva EU však lze současnou situaci ohledně energetických nástrojů často považovat za nepřehlednou – daná skutečnost platí o to více, pokud se věnujeme pouze určitému aspektu energetické politiky, kterým je v našem případě podpora energetické účinnosti.

Mezi materiály EU ani v odborné literatuře se dosud nevyskytuje přehledná struktura a celkový vývoj koncepčních nástrojů v oblasti energetické účinnosti – dílčím cílem této práce tedy bude metodou syntézy poskytnout jejich ucelený přehled, včetně podrobnějšího zaměření na jejich proměnu v čase.

V navazující kapitole si přiblížíme relevantní ustanovení primárního práva EU, přičemž bude energetická účinnost zasazena do kontextu jeho dosavadního vývoje. Pozornost se následně přesune k nejdůležitějším aktům sekundárního práva EU, jejichž analytický rozbor představuje další z dílčích cílů této práce. Nejvýraznější prostor kapitoly o sekundárním právu zaujímá směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (dále také „směrnice o energetické účinnosti“), kterou je do jisté míry možné považovat za zastřešující předpis sekundární unijní normotvorby pro oblast energetické účinnosti. Vzhledem k tomuto postavení podléhá směrnice o energetické účinnosti zvýšenému zájmu zainteresovaných subjektů a nepřekvapivě tak lze u mnoha jejích ustanovení vyzorovat výsledek určitého politického kompromisu. Původně zamýšlené ambice tedy často nejsou v plné míře naplněny. V této souvislosti budou analytickou metodou podrobněji rozebrána vybraná ustanovení především s ohledem na jejich problematické důsledky, plánovanou novelizaci či úvahy *de lege ferenda*.

Analýze bude následně podrobena rovněž směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (dále také „směrnice o energetické náročnosti budov“). Vycházet přitom budeme především z její očekávané novelizované verze, která si vzala za cíl podpořit stagnující renovaci stávajících budov a reflektovat změny přicházející s nástupem inteligentních technologií. Po zhodnocení příslušných ustanovení bude možné identifikovat případné nedostatky této novelizace a určit možná alternativní řešení.

V práci se dále zaměříme na energetickou účinnost v oblasti výrobků, přičemž bude představen unijní rámec pro ekodesign a označování energetickými štítky. Příslušné předpisy unijního práva – tedy směrnice 2009/125/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (dále také „směrnice o ekodesignu“) a nařízení 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky (dále také „nařízení o energetických štítcích“) – budou opět s ohledem na jejich nejdůležitější aspekty podrobněji analyzovány.

Krátký prostor bude rovněž věnován směrnici 2010/75/EU o průmyslových emisích, integrované prevenci a omezování znečištění (dále také „směrnice o průmyslových

emisích“). Tato směrnice považuje energetickou účinnost za jeden z prostředků ochrany jednotlivých složek životního prostředí. V této souvislosti budou zmíněny i relevantní referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách v oblasti energetické účinnosti, které jsou na základě směrnice o průmyslových emisích upraveny. Na rozdíl od výše jmenovaných aktů, které nejzřetelněji reflektují proměnu energetické politiky EU a přímo navazují na nejvýznamnější koncepční nástroje v oblasti energetické účinnosti, se v případě směrnice o průmyslových emisích navíc jedná o příklad unijního předpisu, který se sice podpory energetické účinnosti dotýká, jeho primárním cílem však není. V kapacitních možnostech této práce by bohužel nebylo zahrnout veškeré akty EU, které se k energetické účinnosti jakýmkoliv způsobem vztahují. Pozornost tedy nebude věnována například směrnici 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, nařízení č. 714/2009 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou či směrnici 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel.

Poslední kapitola této práce představí prostředky EU pro vymáhání uložených povinností včetně několika konkrétních příkladů souvisejících s řízením o předběžné otázce a řízením o porušení Smluv konanými před Soudním dvorem EU (dále jen „SDEU“). Prostřednictvím těchto případů budeme mít příležitost dokreslit celkový přehled o právní úpravě včetně jejích praktických dopadů.

Jak již bylo řečeno výše, práce využívá zejména metod analýzy a syntézy. V případě porovnávání jednotlivých koncepčních nástrojů a právních předpisů bude využito metody komparativní.

Diplomová práce vychází z právní úpravy účinné ke dni 30. dubna 2018.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 ENERGETICKÁ ÚČINNOST

Tato práce se energetickou účinností zabývá především ve smyslu její podpory prostřednictvím příslušných koncepčních a právních nástrojů EU. Abychom si však souhrnnou podporu energetické účinnosti mohli představit na úrovni jednotlivých států či na úrovni nejrůznějších energeticky náročných sektorů, je vhodné energetickou účinnost v prvé řadě definovat jako fyzikální veličinu, a přiblížit si tak základní principy, na kterých energeticky účinná řešení stojí.

V čistě kvalitativní rovině je energetickou účinnost zároveň možno chápat jako prostředek k co nejefektivnějšímu zacházení se zdroji energií. Je zřejmé, že s ohledem na takto zjednodušené vymezení a lišící se politické zájmy jednotlivých subjektů nelze očekávat, že by byly definice energetické účinnosti na všech myslitelných úrovních jednotné.² Snahou EU je tudíž v rámci níže představeného právního vymezení vyjádřit energetickou účinnost co nejjasnějším způsobem a stejně jasně vyjádřit i pravidla pro přesné měření a vyhodnocování její podpory. Způsoby možného měření jednotlivých opatření na podporu energetické účinnosti se pak zabývají indikátory energetické účinnosti, se kterými se v této části rovněž seznámíme.

S energetickou účinností dále úzce souvisí i řada dalších institutů³ – z věcných důvodů však budou v následujících odstavcích vedle energetické účinnosti vymezeny pouze pojmy energetické náročnosti budov a ekodesignu, neboť právě s těmi se lze v kontextu energetické účinnosti setkat nejčastěji.

1.1.1 Fyzikální vymezení energetické účinnosti

Energetická účinnost je v první řadě fyzikální veličina (její značkou je řecké písmeno éta: η), která v procentech vyjadřuje podíl mezi využitou energií a energií vloženou. Danou skutečnost můžeme ilustrovat na tradičním příkladu klasické žárovky – měla-li by žárovka

---

² Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency* [online]. February 2009 [Cit. 20.11.2017], str. 17. Dostupné z:

http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/ENE_Adopted_02-2009.pdf

³ Např. pojetí spotřeby primární energie a konečné spotřeby energie, které je uvedeno v Příloze č. 1 této práce. Dále se například jedná o pojem budovy s téměř nulovou spotřebou energie, nákladově optimální úroveň apod. Jejich definice budou vymezeny na příslušných místech této práce.

mít 100 % energetickou účinnost, musela by veškerá do ní vložená energie sloužit pouze pro osvětlení. V případě klasické žárovky se však do osvětlení promítne pouze přibližně 5 % vložené energie, přičemž zbylých 95 % je proměněno na teplo.⁴ Navíc, těchto 5 % sice představuje energii přeměněnou na záření ve viditelném elektromagnetickém spektru (tedy ve vlnových délkách 380–770 nm), lidské oko je však z tohoto viditelného spektra schopno psychosenzoricky vyhodnotit pouze určitou část. Tato světelná energie vnímatelná lidským zrakem se poté udává a měří v lumenech – na rozdíl od celkové zářivé energie, která se udává a měří ve watttech.⁵

V konečném důsledku tedy bude světelná účinnost s ohledem na reálnou využitelnost ještě nižší než výše uvedených 5 %. Pro klasickou žárovku s příkonem 100 wattů a svítivostí 1340 lumenů se tak bude jednat o světelnou účinnost ve výši přibližně 2 %. Pro úspornější LED žárovku se stejným výkonem a srovnatelnou svítivostí se bude jednat o světelnou účinnost v přibližné výši 15 %. Maximální měrný výkon světelného zdroje⁶ dosahuje v současnosti v laboratorních podmínkách hodnoty převyšující 300 lm/W⁷, což představuje světelnou účinnost v přibližné výši 45 %.

Nutno připomenout, že fyzika má své vlastní zákony, které však na rozdíl od právních norem vyplývají ze samotné existence pozorovaných přírodních jevů. Fyzikálním zákonem, který zohledňuje přirozené podmínky ve vztahu k energetické účinnosti je druhý termodynamický zákon. Na jeho základě se uvádí, že při přeměně energie bude vždy docházet k určitým ztrátám a energetická účinnost tedy nikdy nemůže dosáhnout plné výše 100 %.⁸

1.1.2 Legální definice energetické účinnosti v evropském a českém právu

Na úrovni evropského práva je samotný pojem energetické účinnosti definován především ve směrnici o energetické účinnosti jako „*poměr výstupu ve formě výkonu, služby,*

---

⁴ DVOŘÁČEK, Vladimír, Světelné zdroje – obyčejné žárovky, *Odborný časopis Světlo*, 2008, číslo 4.

⁵ BAXANT, Petr, Světelná technika, FEKT Vysokého učení technického v Brně, str. 10.

⁶ Měrný výkon světelného zdroje hraje klíčovou roli při vyhodnocení světelné účinnosti. Je definován jako podíl výstupního světelného toku zdroje a celkového elektrického příkonu světelného zdroje. Jednotkou je lm/W. Teoretickou nejvyšší hranicí je hodnota 683 lm/W, a to za velice přísného předpokladu, že bychom veškerou elektrickou energii přeměnili na optické záření s přesnou frekvencí 540 THz, tj. vlnovou délkou cca 555 nm. In: BAXANT, Petr, op. cit., str. 11.

⁷ DVOŘÁČEK, Vladimír, Několik poznámek k terminologii nových světelných zdrojů, *Odborný časopis Světlo*, 2017, číslo 5, str. 27.

⁸ Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency*, op. cit.

*zboží nebo energie k množství vstupní energie*⁹. Tato definice zřetelně vyplývá ze základního fyzikálního vymezení energetické účinnosti. Směrnice dále definuje také pojem zvyšování energetické účinnosti, a to jako „*nárůst energetické účinnosti v důsledku technologických či ekonomických změn nebo v důsledku změn v lidském chování*“¹⁰.

1.1.3 Indikátory energetické účinnosti

V souvislosti s energetickou účinností je zapotřebí zmínit i existenci specifických ukazatelů, resp. indikátorů, prostřednictvím kterých můžeme určit míru efektivity jednotlivých opatření na podporu energetické účinnosti. Účelem indikátorů je tedy porovnání libovolných energeticky náročných procesů v čase – ať už se jedná o meziroční porovnání celkové energetické spotřeby v domácnostech či poměr spotřeby pohonných hmot vůči počtu automobilů, vždy by měly být indikátory schopny vyhodnotit úspěšnost implementace příslušných opatření v dané oblasti. Indikátory energetické účinnosti se zpravidla vztahují k jednotlivým energeticky nejvýznamnějším sektorům (domácnosti, průmysl, služby, doprava), případně představují makroekonomické ukazatele celkové změny politiky v oblasti energetické účinnosti na úrovni jednotlivých států.

Dle metodologie projektu Odyssee-Mure¹¹, který je zaměřený na monitorování energetické účinnosti v EU, Norsku, Srbsku a Švýcarsku, můžeme rozlišovat čtyři základní indikátory pro sledování trendů v oblasti energetické účinnosti¹²:

- a) energetické úspory;
- b) energetickou intenzitu;
- c) technicko-ekonomické ukazatele, resp. jednotkovou spotřebu energie vztahující se k pozorované činnosti (např. l/100 km u automobilu, kWh u ledniček apod.);
- d) index měření pokroku v oblasti energetické účinnosti („ODEX“).

Ad a) Je poměrně srozumitelné, že má-li podpora energetické účinnosti za cíl snižování energetické spotřeby, budou primárním indikátorem energetické účinnosti **energetické úspory**. Ostatně i ve směrnici o energetické účinnosti jsou jednotlivá opatření

⁹ Čl. 2 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti.

¹⁰ Čl. 2 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti.

¹¹ Nadnárodní projekt koordinovaný především francouzskou Agenturou pro životní prostředí a energetiku (ADEME) a podporovaný Evropskou komisí, která jeho data pravidelně podporuje statistické údaje Eurostatu.

¹² Odyssee-Mure, *Definition of data and energy efficiency indicators in ODYSSEE data base* [online], Glossary energy efficiency [cit. 2.4.2018], str. 2. Dostupné z: <http://www.odyssee-mure.eu/private/definition-indicators.pdf>

zpravidla formulována prostřednictvím konkrétního cílového stavu,¹³ případně prostřednictvím procentuální výše obligatorních úspor energie¹⁴. Ačkoliv je zjištěnou výši úspor vždy třeba vztáhnout ke konkrétnímu opatření na podporu energetické účinnosti, může v praxi činit problém nezapočítávat do výsledného stavu i úspory, kterých by bylo dosaženo i bez působení takového opatření. Údaje o energetické spotřebě, energetických úsporách a o současném stavu situace při naplňování cílů směrnice o energetické účinnosti tvoří Přílohu č. 1 této práce.¹⁵

Ad b) Energetická intenzita představuje energetickou účinnost dané ekonomiky. Výsledek se vypočítá jako poměr mezi celkovou spotřebou energie a jednotkou HDP. Pro kvalifikované porovnání situace v rozdílných zemích je však zapotřebí mít na paměti různé klimatické podmínky, celkovou strukturu ekonomiky a další faktory. Zemí s vyšší energetickou intenzitou může totiž být i země, která oproti ostatním státům podporuje energetickou účinnost důsledněji, na rozdíl od nich se však nachází v chladnějším mírném pásu a místo služeb spoléhá především na energeticky náročnější průmyslovou výrobu.¹⁶ Údaje o energetické intenzitě tvoří Přílohu č. 2 této práce.

Ad c) Technicko-ekonomické ukazatele měří specifickou jednotkovou spotřebu energie ve vztahu k určité pozorované činnosti. Nesledujeme tedy celkovou agregátní energetickou spotřebu, resp. energetické úspory, nýbrž jednotlivá pododvětví či koncové využití energie. Kromě již výše zmíněných fyzikálních jednotek lze uvažovat i o měření „fyzických jednotek“ – celková spotřeba energie v požadované oblasti se poté uvádí v poměru k relevantní pozorované skutečnosti (takovou skutečností mohou být například počty automobilů, cestujících, zaměstnanců, domácností či vymezená podlahová plocha).

Ad d) ODEX je specifický index projektu Odyssee-Mure užívaný pro měření pokroku v oblasti energetické účinnosti. Měřený pokrok se dotýká buď celé ekonomiky nebo

---

¹³ Viz např. čl. 3 odst. 1 alinea 2 písm. a) směrnice o energetické účinnosti: „...Při stanovování těchto cílů členské státy vezmou v úvahu: a) skutečnost, že v roce 2020 nesmí být spotřeba primární energie Unie vyšší než 1 474 Mtoe nebo konečná spotřeba energie vyšší než 1 078 Mtoe; ...“.

¹⁴ Viz např. čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti: „...Tento cíl odpovídá alespoň tomu, aby všichni distributoři energie nebo všichni maloobchodní prodejci energie každý rok od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2020 dosáhli nových úspor ve výši 1,5 % objemu ročního prodeje energie konečným zákazníkům, ...“.

¹⁵ Některé z aktuálních ukazatelů, na které se Příloha č. 1 odkazuje, je možné nalézt v nejnovější zprávě Komise o posouzení pokroku při naplňování požadavků směrnice o energetické účinnosti: Zpráva Komise. *Posouzení pokroku, jehož členské státy dosáhly při plnění svých vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020 a při provádění směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU, požadované podle čl. 24 odst. 3 této směrnice* (2017). COM(2017) 687 final, v Bruselu 23.11.2017.

¹⁶ International Energy Agency, *ENERGY EFFICIENCY INDICATORS Highlights (2017 edition)*, OECD/IEA, 2017, str. 6.

hlavních ekonomických sektorů. Výpočet vyplývá z váženého průměru hodnot založených na výše zmíněných pod-odvětvových technicko-ekonomických ukazatelích. Výsledné číslo se poté poměruje s číslem 100, což je index referenčního roku – pokud se tak výsledný index rovná např. číslu 90, znamená to zlepšení energetické účinnosti o 10 % oproti referenčnímu roku.¹⁷

Energetické úspory a energetická intenzita jsou indikátory, se kterými se můžeme ve výsledcích jednotlivých relevantních měření setkávat nejčastěji. Pro účely této práce se bude jednat zejména o závěry statistického úřadu EU Eurostatu, případně o výsledky prezentované Mezinárodní energetickou agenturou (angl. *International Energy Agency*, zkr. IEA). Co se týče ČR, základní data jsou shromažďována českým statistickým úřadem, který je ze zákona¹⁸ dále poskytuje příslušným mezinárodním organizacím (včetně EU a IEA).¹⁹ Povinnosti členských států vůči Eurostatu a jeho jednotlivé kompetence pak vyplývají především z nařízení č. 1099/2008 o energetické statistice. V této souvislosti je vhodné upozornit na řízení EU Pilot č. 7553/15/ENER, které bylo s ČR vedeno a na základě něž byla v roce 2016 ČR povinna opustit dosavadní praxi sestavování energetické bilance dle metodiky IEA a zpětně data aktualizovat dle metodiky Eurostatu.²⁰

Mimo výše uvedené indikátory však existují i stovky dalších ukazatelů (u mnohých se však jedná o variace výše uvedených), které se pro sledování energetické účinnosti využívají. Tyto se poté rozlišují podle různých kritérií v závislosti na sledovaném aspektu energetické účinnosti – můžeme tak například využít upravených hodnot pro podrobnější srovnání situace v několika zemích, zaměřit se na vypočítání cílového stavu, případně sledovat celkový vývoj na trhu prostřednictvím nejrůznějších komplementárních indikátorů (prodeje nových elektrických zařízení, počty přepravovaných osob apod.).

V návaznosti na upřesňující metody měření prostřednictvím specifických indikátorů uveďme demonstrativní výčet faktorů, které mohou mít na požadovanou relevanci výsledných měření zcela zásadní vliv. Jak již bylo naznačeno výše v souvislosti

---

¹⁷ Odyssee-Mure, *Definition of ODEX indicators in ODYSSEE data base* [online], Energy efficiency index [cit. 2.4.2018], str. 4. Dostupné z:

<http://www.odyssee-mure.eu/publications/other/odex-indicators-database-definition.pdf>

¹⁸ § 4 odst. 1 písm. n) zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

¹⁹ Čl. 7 směrnice o energetické účinnosti vyžaduje i specifický způsob reportingu, kdy jsou data z jednotlivých podpůrných programů sledována správci těchto programů, poté přeposílána Ministerstvu průmyslu a obchodu, které tyto údaje dále poskytuje Evropské komisi.

²⁰ Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. *Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR*. Duben 2017, str. 16.

s energetickými úsporami, takovým faktorem může být například skutečnost, že v měřené oblasti probíhá několik samostatných projektů s cílem dosáhnout co nejvyšší energetické účinnosti – v praxi pak může být obtížné naměřené hodnoty správně rozlišit, případně takovou skutečnost vůbec vzít v potaz. Dalšími faktory mohou být také obydlíenost budov, technologický pokrok či klimatické podmínky. Nejvýznamnějším z těchto faktorů (alespoň co se týče pozornosti, která je mu věnována) je tzv. **rebound effect**, neboli odrazový efekt.²¹ Principem tohoto konceptu je adresování protichůdné situace, kdy v návaznosti na energeticky efektivní řešení paradoxně dochází ke zvyšování spotřeby. K této situaci dochází (i) v důsledku zvýšení spotřeby „levnější“ energie, (ii) využíváním volných finančních prostředků získaných díky energetickým úsporám k nákupu dalších statků, (iii) či na makroekonomické úrovni v důsledku celkového rozvoje ekonomiky. Přesné dopady odrazového efektu jsou sice stále předmětem odborných studií, průběžné hodnotící zprávy a zjištění o stavu energetických úspor by jej však měli brát v úvahu.

1.2 ENERGETICKÁ NÁROČNOST BUDOV

Jak bude v práci dále představeno, zvyšování energetické účinnosti lze podporovat různými způsoby – může se jednat o zvyšování povědomí a informovanosti o nových metodách a technologiích, zajišťování finančních pobídek pro jejich vlastní zavádění či obligatorní požadavky na ekodesign vymezených typů výrobků či materiálů. Tyto aspekty podpory energetické účinnosti se poté promítají do úspor v energeticky nejnáročnějších sektorech – dopravě, průmyslu, domácnostech, službách a zemědělství. Největší potenciál pro snižování energetické spotřeby se však týká oblasti, která se vyskytuje napříč několika těmito sektory, a tou je oblast budov. Provoz budov představuje přibližně 40% podíl na konečné spotřebě energie, přičemž 85 % z této energie je využíváno na vytápění a chlazení²² (budovy se také z přibližně 35 % podílejí na tvorbě skleníkových plynů).^{23, 24}

---

²¹ Podrobněji k *rebound effectu* viz studii Komise, in: MAXWELL, Dorothy, McANDREW, Laure et al. *Addressing the Rebound Effect*. European Commission DG ENV: A project under the Framework contract ENV.G.4/FRA/2008/0112. 26 April 2011.

²² Pokud bychom brali v potaz veškeré energetické prostředky nutné k vytápění a chlazení bez ohledu na to, zda se jedná o budovy či například průmyslové procesy, představovalo by vytápění a chlazení energeticky nejnáročnější sektor podílející se z téměř 50 % na konečné spotřebě. Více viz podkapitola 3.1.1.6 a Příloha č. 4 této práce.

²³ Tyto závěry se pravidelně vyskytují i ve světových statistikách, netýkají se tak pouze EU. Komise je mimo jiné prezentuje např. v rámci *Strategie EU pro vytápění a chlazení*, in: Sdělení Komise, KOM(2016) 51 final, v Bruselu 16.2.2016. Hlubší analýza jednotlivých dat je poté zahrnuta v průvodním pracovním dokumentu, in: Commission Staff Working Document, SWD(2016) 24 final, Brussels, 16.2.2016.

²⁴ Pro podrobnější členění energeticky náročných sektorů viz Příloha č. 3 této práce.

Z uvedeného je patrné, že energetické náročnosti budov je na unijní úrovni věnována značná pozornost. Její definici můžeme nalézt ve směrnici o energetické náročnosti budov: „vypočítané nebo změřené množství energie nutné pro pokrytí potřeby energie spojené s typickým užíváním budovy, což mimo jiné zahrnuje energii používanou pro vytápění, chlazení, větrání, teplou vodu a osvětlení.“ Energetické náročnosti budov a dalším souvisejícím pojmům se bude dále věnovat podkapitola 3.3.2 poskytující podrobnější rozbor směrnice o energetické náročnosti budov.

1.3 EKODESIGN

Na úrovni evropského práva je ekodesign definován jako „začlenění environmentálních aspektů do návrhu výrobku s cílem zlepšit vliv výrobku na životní prostředí během celého životního cyklu“²⁵. Jedná se o pojem, který se na začátku 90. let postupně ustálil z dřívějších slovních spojení jako je „zelený design“ nebo „ekologický design“,²⁶ přičemž se ve stejné době začaly v Evropě, Americe²⁷, ale i Austrálii²⁸ objevovat organizace zaměřené na jeho podporu a rozvoj. V současnosti jde o jeden z nejdůležitějších preventivních nástrojů sloužících k prosazování energetické účinnosti²⁹ – dle odhadu Evropské komise (dále jen „Komise“) z roku 2016 se pomocí ekodesignu (společně s označováním energetickými štítky) dosáhne přibližně poloviny energetických úspor, které jsou naplánovány do roku 2020.³⁰ Dalším zcela zásadním environmentálním aspektem ekodesignu je jeho vliv na celkový přechod k oběhovému hospodářství³¹ v EU prostřednictvím podpory trvanlivosti a recyklovatelnosti jednotlivých materiálů.

Legislativnímu zakotvení ekodesignu bude dále věnován širší prostor v příslušné části této práce.³² Pro úplnost je však i na tomto místě vhodné zmínit skutečnost, že kromě směrnice o ekodesignu vydala EU také desítky prováděcích nařízení, které se zabývají

---

²⁵ Čl. 2 odst. 23 Směrnice 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie.

²⁶ MADGE, Pauline. Ecological Design: A New Critique. *Design Issues*, Vol. 13, No. 2, A Critical Condition: Design and Its Criticism (Summer, 1997), The MIT Press, str. 48.

²⁷ HÜBNER, Renate. Ecodesign: reach, limits and challenges 20 years of ecodesign – time for a critical reflection. *Forum Ware International 1* (2012), str. 25.

²⁸ MADGE, Pauline, op. cit., str. 48.

²⁹ Podrobněji k principu prevence viz část 2 této práce.

³⁰ Sdělení Komise. *Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019*. COM(2016) 773 final, v Bruselu 30.11.2016.

³¹ Podrobněji k principům oběhového hospodářství viz: Sdělení Komise. *Uzavření cyklu – Akční plán EU pro oběhové hospodářství*. COM(2015) 614 final, v Bruselu 2.12.2015.

³² Viz podkapitola 3.3.3 této práce.

podrobnějšími specifikacemi ekodesignu u nejrůznějších oblastí výrobků (např. televize³³, chladničky³⁴, pračky³⁵, kotle, čerpadla³⁶ a další). V případě implementace jednotlivých požadavků ekodesignu se zároveň jedná o aplikaci základního environmentálního *principu vysoké úrovně ochrany* prostřednictvím využívání co nejlepších dostupných technologií.

---

³³ Nařízení Komise (ES) č. 642/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign televizních přijímačů.

³⁴ Nařízení Komise (ES) č. 643/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign chladicích spotřebičů pro domácnost.

³⁵ Nařízení Komise (EU) č. 1015/2010 ze dne 10. listopadu 2010, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign praček pro domácnost.

³⁶ Nařízení Komise (EU) č. 813/2013 ze dne 2. srpna 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign ohřívačů pro vytápění vnitřních prostorů a kombinovaných ohřívačů.

2 ENERGETICKÁ ÚČINNOST V KONTEXTU OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Při snahách o zachycení významu životního prostředí a jeho ochrany vycházíme především ze skutečnosti, že životní prostředí představuje nenahraditelnou hodnotu, na jejíž ochraně závisí samotná existence života na naší planetě. Danou skutečnost ilustruje především tzv. **princip nejvyšší hodnoty**, na jehož základě je ochrana životního prostředí promítnuta i do primárního práva EU.³⁷

Výchozí vztah mezi energetickou účinností a ochranou životního prostředí vyplývá na úrovni EU z **principu integrace** zakotveného ve Smlouvě o fungování EU (dále také „SFEU“). Tento princip říká, že *„požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Unie, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.“*³⁸ Uvedeným pravidlem se tedy musejí řídit i veškeré evropské energetické koncepce a jiné nástroje, které se energetické účinnosti dotýkají.

Odbočíme-li do českého právního prostředí, základní zásady ochrany životního prostředí stanoví především zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, který životní prostředí definuje jako *„vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“*³⁹ Vzhledem k zařazení energie mezi složky životního prostředí je tedy i z této definice patrné, že právo životního prostředí se s právem energetickým úzce prolíná.

Je zřejmé, že vzájemná provázanost těchto dvou právních odvětví nabývá s všeobecně rostoucím důrazem na ochranu životního prostředí na intenzitě. V tomto ohledu má postavení energetické účinnosti zásadní roli, neboť hlavním cílem snah o vysokou energetickou účinnost je co nejúčelnější využívání jednotlivých druhů energií. Tento cíl je pak s ohledem na ochranu životního prostředí nutno chápat v kontextu evropského práva jako reflexi naplňování unijního⁴⁰ požadavku na šetrné zacházení se zdroji energií. Nejčistší

---

³⁷ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 50.

³⁸ Čl. 11 SFEU.

³⁹ § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

⁴⁰ Čl. 194 SFEU.

a nejekologičtější energií je totiž energie uspořená, která nemusela být vůbec vyprodukována.⁴¹

S rozvojem ochrany životního prostředí bylo v mezinárodní sféře i na úrovni jednotlivých států formulováno množství obecných principů, které vyjadřují důležitost této ochrany, její hlavní cíle a základní metody. Prostřednictvím různých mezinárodních úmluv se mnohým z těchto principů doznalo všeobecného uznání, některé pak byly přejaty přímo do jednotlivých právních předpisů. Stejně jako v případě obecných právních principů hraje důležitou roli i jejich uplatnění při tvorbě, interpretaci a aplikaci právních norem.⁴² Kromě výše zmíněného principu integrace a principu nejvyšší hodnoty budou na následujících řádcích představeny další významné principy ochrany životního prostředí, přičemž důraz bude kladen především na jejich úzkou provázanost se zvyšováním energetické účinnosti.

- **Princip trvale udržitelného rozvoje** byl poprvé širěji představen⁴³ ve Zprávě Světové komise OSN pro životní prostředí a rozvoj (WCED) nazvané „*Naše společná budoucnost*“⁴⁴. Princip je zde definován jako „*takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své.*“ Navyšování energetické účinnosti je pak v této zprávě označeno jako klíčový faktor pro zachování trvale udržitelného rozvoje v oblasti energetiky.⁴⁵ Na úrovni EU je tento princip zdůrazněn v rámci již zmíněného principu integrace.
- **Princip odpovědnosti státu** vyplývá ze skutečnosti, že plnohodnotnou ochranu životního prostředí musí díky svému rozsáhlému aparátu poskytovat především stát. Za projevení tohoto principu na unijní úrovni lze považovat zakotvení podpory energetické účinnosti v rámci primárního práva, jehož požadavky jsou poté podrobněji aplikovány v rámci příslušných aktů sekundárního práva.⁴⁶
- **Princip vysoké úrovně ochrany** je v EU primárně zakotven v čl. 191 odst. 2 SFEU. Tento princip mimo jiné spočívá ve využívání nejlepších dostupných technik (angl. *best available techniques* – tzv. BAT), které jsou schopny zajistit

---

⁴¹ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 583.

⁴² Ibid., str. 49-50.

⁴³ Ibid., str. 50.

⁴⁴ OSN, Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future* (1987) [online]. [cit. 2.2.2018] Dostupné z: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.

⁴⁵ Ibid, str. 163.

⁴⁶ Podrobněji k této problematice viz kapitoly 3.2 a 3.3 této práce.

za technologicky nejpokročilejších a ekonomicky realizovatelných podmínek co nejefektivnější způsob dosažení vysoké míry ochrany životního prostředí. Jednotlivé techniky jsou obsaženy v rozsáhlých referenčních dokumentech přijatých na úrovni EU, které se nazývají BREF.⁴⁷ Dokument BREF zabývající se energetickou účinností byl přijat v únoru 2009.⁴⁸ Širší kontext k těmto dokumentům bude poskytnut v podkapitole 3.3.5 této práce.

- **Princip odpovědnosti původce** a s ním související **princip znečišťovatel platí** (*polluter pays principle* – tzv. PPP) činí odpovědným každého, kdo svou činností ohrožuje nebo poškozuje životní prostředí. Danou skutečnost můžeme ilustrovat za pomoci předchozího principu vysoké úrovně ochrany – podle názoru Komise lze předpokládat, že opatření přijatá v souladu s BAT a integrovaná v rámci celého výrobního procesu budou mít na ziskovost podniků v zásadě pozitivní či neutrální vliv. Zároveň však nelze vyloučit, že náklady vynaložené na některé techniky BAT se již nevrátí – výsledný společenský přínos nicméně takto vynaložené náklady převáží a současně bude dodržen princip „znečišťovatel platí“.⁴⁹ Stejně závěry se podle příslušného dokumentu BREF uplatní i pro nejlepší dostupné techniky v oblasti energetické účinnosti.⁵⁰
- **Princip prevence** vyjadřuje potřebu předcházet situacím ohrožujícím nebo poškozujícím životní prostředí, neboť se předpokládá, že takový přístup je vždy účinnější než následná náprava škod (některé škody na životním prostředí přitom mohou být i nenapravitelné). V primárním právu EU je princip prevence zakotven stejně jako princip vysoké úrovně ochrany a princip znečišťovatel platí v čl. 191 odst. 2 SFEU. Je zřejmé, že princip prevence hraje významnou roli i ve snahách o energeticky účinná řešení, jejichž cílem je šetrnější využívání přírodních zdrojů. Příkladem takových řešení je ekodesign, k němuž se uvádí: „Preventivní zaměření ekodesignu je dáno tím, že požadavek na snížení negativního dopadu výrobku na životní prostředí je zařazen již do samotného začátku úvah o výrobku čili že se jedná o nejpreventivnější a jak praxe ukazuje i nejekonomičtější

---

⁴⁷ Komise. *Reference documents under the IPPC Directive and the IED* [online]. [Cit. 20.11.2017]. Dostupné z: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

⁴⁸ Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency*, op. cit.

⁴⁹ Sdělení Komise. *On the Road to Sustainable Production, Progress in implementing Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control*. COM(2003) 354 final. Brussels, 19.6.2003, str. 15.

⁵⁰ Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency*, op. cit., str. 41.

*přístup ke snižování negativních vlivů výrobků na životní prostředí.*⁵¹ V praktické rovině má preventivní charakter bezpochyby množství dalších opatření – jsou jimi například již zmiňované techniky BAT, které se nejčastěji uvádějí v souvislosti se systémem integrované prevence (IPPC).⁵²

- **Princip předběžné opatrnosti** je založen na podobném předpokladu jako princip prevence, odlišuje jej však od něj prvek nejistoty. Pokud tak nelze s jistotou vyvrátit možnost způsobení rizika, je na základě principu předběžné opatrnosti nutné předpokládat nejhorší možný scénář a uplatnit příslušná ochranná opatření. Co se týče nástrojů energetické účinnosti (a nejen jich), princip předběžné opatrnosti je možné identifikovat například ve vztahu k ochraně klimatu a globálnímu oteplování.⁵³
- **Princip ekonomické stimulace** představuje vytvoření specifických ekonomických pobídek, které motivují jednotlivé subjekty k ekologickému chování. Na základě ekonomické stimulace lze také vyrovnávat finanční ztrátu plynoucí z omezení směřujících k ochraně životního prostředí. Na úrovni EU existuje značné množství dotačních a jiných programů na podporu energetické účinnosti,⁵⁴ v rámci této práce se však těmto nástrojům věnovat nebudeme.

Mimo kontext výše zmíněných principů ochrany životního prostředí je závěrem třeba připomenout, že ochrana životního prostředí se energetiky kromě podpory energetické účinnosti významně dotýká i v množství dalších oblastí. Za nejvýznamnější lze považovat regulaci ochrany ovzduší, a to zejména s ohledem na jeho znečištění, či v souvislosti s globálními změnami klimatu. Vzhledem k tomu, že změny klimatu bývají přičítány zejména využívání fosilních paliv, je vysoký důraz kladen také na jejich nahrazení obnovitelnými zdroji energie. Využívání obnovitelných zdrojů energie s sebou navíc nese výrazně menší rizika spojená s vyčerpáváním nenahraditelných přírodních zdrojů a s tím spojeným pustošením krajiny.

---

⁵¹ REMTOVÁ, Květa. *Ekodesign*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003. ISBN 80-7212-230-4, str. 4.

⁵² Ministerstvo životního prostředí České republiky. *Politika ochrany klimatu v ČR*. [online]. [cit. 20.11.2017]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170322_POK/\\$FILE/POK_v_CR.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170322_POK/$FILE/POK_v_CR.pdf), str. 33.

⁵³ VON SEHT, Hauke, OTT, Hermann. EU environmental principles: Implementation in Germany. *Wuppertal Papers*. 2000, číslo 105, str. 11. ISSN 0949-5266.

⁵⁴ Jejich základní přehled je poskytnut na internetových stránkách Komise. Podrobněji viz Komise. Energy efficiency. *Financing energy efficiency* [online]. [cit. 20.04.2018] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/financing-energy-efficiency>

3 ENERGETICKÁ ÚČINNOST V UNIJNÍM PRÁVU

Pro účely této práce bude unijní právo chápáno především jako právní systém, který je ze společné vůle členských států nadřazený vnitrostátním právním řádům. V rámci hierarchizace stojí v unijním právu na vrcholu právo primární, které je tvořeno Smlouvou o Evropské unii (dále jen „SEU“) a Smlouvou o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“). Akty nižší právní síly nazýváme sekundárním právem a mezi nejvýznamnější právní akty, které pod něj řadíme, typově spadají nařízení, směrnice, rozhodnutí a doporučení. Celkové směřování EU na poli energetiky se však vyvíjí především na politické úrovni a příslušná právní úprava pak zajišťuje pouze realizaci cílů nastavených prostřednictvím příslušných koncepčních nástrojů.

Vzhledem k odlišnosti právních řádů jednotlivých členských států je jedním z hlavních cílů evropského práva zajistit takové podmínky, aby v právní úpravě nevznikaly vzájemné rozpory a bezdůvodné překážky. V oblasti podpory energetické účinnosti (a potažmo energetiky jako takové) nabývá tento cíl na významu především v souvislosti s vytvářením energetické unie⁵⁵. Naplňování tohoto cíle je zajištěno zejména prostřednictvím směrnic a nařízení, které jsou díky své působnosti schopny zajistit **aproximaci** práva na úrovni celé EU. Na základě směrnic je tak zpravidla prováděna **harmonizace** unijního práva, kdy je členskému státu dána možnost pro zvolení vnitrostátních prostředků k naplnění cílů předmětné směrnice. Nařízení, která unijní právo **unifikují**, jsou oproti tomu v členských státech přímo aplikovatelná, a tudíž zpravidla nevyžadují jakoukoliv transpozici do vnitrostátních předpisů.

Podle SEU musí být veškerá forma činnosti EU v souladu s principem proporcionality.⁵⁶ Původní Protokol z roku 1997 o používání zásad subsidiarity a proporcionality ve vztahu k užívání směrnic a nařízení stanovil: „*měla by být zvolena co nejjednodušší forma činnosti Společenství, která umožňuje uspokojivé dosažení cíle opatření a jeho účinné prosazení. Společenství přijímá právní předpisy pouze v nezbytné míře. Za jinak stejných podmínek by se směrnicím měla dávat přednost před nařízením.*“⁵⁷ Lisabonská smlouva tento protokol nahradila v roce 2008 novým,⁵⁸ který sice podrobněji

⁵⁵ Podrobněji k energetické unii viz podkapitola 3.1.1.6 této práce.

⁵⁶ Čl. 5 odst. 4 SEU.

⁵⁷ Protokol (č. 30) o používání zásad subsidiarity a proporcionality (1997), bod 6.

⁵⁸ Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality (2008).

rozebírá úlohu vnitrostátních parlamentů při dodržování principů subsidiarity a proporcionality, citované ustanovení v něm však již nenalezneme. Absence tohoto ustanovení je zároveň věrnějším odrazem reality, neboť ačkoliv směrnice představují primární prostředek pro naplnění požadavku proporcionality, několikanásobně početnější skupinu normativních právních aktů tvoří nařízení.^{59, 60}

Uvedený posun lze snadno pozorovat i v energetickém sektoru. Dle statistik byla od 90. let energetická politika EU prosazována především pomocí směrnic, které členskými státy poskytovaly k dosahování stanovených cílů větší legislativní svobodu. S příchodem tzv. Třetího energetického balíčku v roce 2009 se však tato koncepce proměnila a plně v souladu s výše zmíněnými změnami zavedenými Lisabonskou smlouvou začala v oblasti energetiky převažovat nařízení.⁶¹

Sekundární právní normotvorba EU, jež se věnuje úpravě energetické účinnosti, se však tomuto trendu vymyká a příslušná právní materie je tak primárně harmonizována směrnicemi. Jedná se především o směrnici o energetické účinnosti, směrnici o energetické náročnosti budov a směrnici o ekodesignu. Ačkoliv tak budoucí úpravu pomocí nařízení nelze vyloučit, úprava energetické účinnosti v současnosti odpovídá politickému významu dané otázky. Stejně jako v typicky citlivém případě obnovitelných zdrojů energie bývají i ostatní environmentální témata častým důvodem kontroverzí, které mohou být neúčinněji rozptýleny individualizovaným přístupem jednotlivých členských států, který umožňuje právě směrnice.⁶²

Vzhledem k této skutečnosti je tak z velké míry na členských státech, jakým způsobem požadavky směrnic do svých vnitrostátních právních řádů promítnou. Tento postup ctí principy proporcionality a subsidiarity, zároveň však obsahuje také rizika

---

⁵⁹ MEBERSCHMIDT, Klaus. *Rational lawmaking under review: jurisprudence according to the German Federal Constitutional Court*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2016. ISBN 978-3-319-33215-4, str. 115.

⁶⁰ Právní akty – statistiky. *EUR-Lex: Statistika online* [online]. 2018 [cit. 2.3.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/statistics/legislative-acts-statistics.html>

⁶¹ SCHUBERT, Samuel R., Johannes POLLAK a Maren KREUTLER. *Energy policy in the European Union*. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2016. ISBN 978-1-137-38883-4, str. 87.

⁶² V případě ČR lze jako příklad uvést rozsáhlé medializované diskuse ohledně transpozice směrnice o energetické náročnosti budov – příslušná novela zákona o hospodaření energií byla nejdříve ostře kritizována a odmítnuta tehdejšími prezidentem Václavem Klausem, jehož veto bylo po bouřlivých diskuzích na půdě Poslanecké sněmovny a Senátu nakonec přehlasováno. Více k situaci např. in: Česká televize, 2012. Klaus vetoval energetické štítky. *Česká televize* [online]. Ama. 9.8.2012 [cit. 2.3.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1153386-klaus-vetoval-energeticke-stitky>

nesprávné či neúplné transpozice, což může v konečném důsledku vyústit až v žalobu k SDEU pro porušení Smluv⁶³.

Vůli EU preferující aproximaci práva pomocí unifikace lze však i v úpravě energetické účinnosti ilustrovat například nařízením o energetických štítcích, kterým byla zrušena a nahrazena směrnice 2010/30/EU o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích. S ohledem na stále sílící energetickou integraci (jak bude dále představeno) lze v budoucnu obdobný postup předpokládat i v dalších oblastech věnujících se energetické účinnosti.

3.1 KONCEPČNÍ NÁSTROJE

Ačkoliv význam politik a koncepcí týkajících se energetické účinnosti nabývá v EU na důležitosti až s příchodem nového tisíciletí, a především pak v posledních několika letech, o energetických úsporách se ve větší míře začalo mluvit již v 70. letech minulého století.⁶⁴ Důvody těchto prvních diskuzí však nebyly hnány potřebou ochrany životního prostředí, namísto toho se jednalo o pragmatické motivy energetické bezpečnosti a s ohledem na energetickou závislost na třetích stranách bylo hlavním důvodem také zajištění energetické soběstačnosti. Spouštěcím mechanismem se přitom stala první ropná krize,⁶⁵ která na podzim roku 1973 vyvolala sérii událostí vedoucích až ke čtyřnásobnému zvýšení ceny za jeden barel ropy.

Je zřejmé, že ambicí následujících odstavců nemůže být představení veškerých unijních koncepcí týkajících se energetické účinnosti, neboť, jak bude dále nastíněno, nejrůznějších strategií, plánů, zelených a bílých knih a dalších podobných koncepčních materiálů může na unijní úrovni vzniknout každoročně desítky. Představeny tak budou ty nejstěžejnější z nich, prostřednictvím kterých se politika ohledně energetické účinnosti formovala až do současné podoby. Současně je potřeba dodat, že navzdory obrovskému množství těchto koncepčních nástrojů není ze strany EU poskytnut k dispozici žádný strukturovaný přehled, který by popisoval jejich vzájemnou provázanost. Snahou následujících odstavců je tedy poskytnout koncepčním nástrojům alespoň částečnou

---

⁶³ Podrobněji k důsledkům nesplnění povinností uložených členským státům viz kapitola 3.4 této práce.

⁶⁴ TALUS, Kim. *Introduction to EU energy law*. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-879181-2, str. 127.

⁶⁵ DEHOUSSE Franklin, IOTSOVA Tsonka, « L'Europe de l'énergie : un projet toujours reporté », *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 2000/33 (n° 1698-1699), marg. č. 58. DOI : 10.3917/cris.1698.0001. URL: <https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2000-33-page-1.htm>

systematizaci, která by v návaznosti na jejich dosavadní vývoj usnadnila orientaci v měnících se politických preferencích a výchozích principech současné situace.

Nutno také zmínit, že ačkoliv se ve velké většině jedná o sdělení Komise, která nejsou právně závazná, faktická závaznost koncepčních nástrojů se projevuje v aplikaci jimi nastavených cílů v rámci sekundární unijní legislativy⁶⁶, či v rámci právních předpisů jednotlivých členských států. Právně nezávazná povaha koncepčních dokumentů však neplatí bez výjimky, neboť i strategie či plán mohou mít podobu *rozhodnutí*, tedy právně závazného aktu EU.

3.1.1 Vývoj koncepčních nástrojů a jejich současná podoba

3.1.1.1 Pragmatické koncepce v 70. a 80. letech

V důsledku ropné krize byl v roce 1974 Komisí Evropských společenství iniciován vznik jedné z prvních koncepčních strategií zmiňujících zvyšování energetické účinnosti nazvané „*Towards a new energy policy strategy for the European Community*“⁶⁷. Tato strategie byla ve stejném roce schválena i krátkým usnesením Rady⁶⁸, které v šestém bodě (z celkových deseti) zdůrazňovalo snižování spotřeby energie především s ohledem na sociální a ekonomické zájmy Společenství. V témže roce byly opět na návrh Komise⁶⁹ přijaty také specifické úsporné cíle, kterých mělo být dosaženo do roku 1985.⁷⁰ Spíše než o zvyšování energetické účinnosti v technologickém (a tedy „enviromentálnějším“) smyslu se však v duchu primárně ekonomických motivů jednalo o obecné požadavky prosazující zvyšování energetických úspor. Cíle Evropských společenství byly poté na přelomu 70. a 80. let průběžně modifikovány.⁷¹

V 80. letech pak začínají být energetické úspory dávány stále častěji do kontextu zvyšování energetické účinnosti. Například sdělení Komise z roku 1985 tak kromě nových koncepčních cílů do roku 1995 obsahuje samostatnou část věnující se energetické účinnosti,

---

⁶⁶ Jednotlivé koncepce, ze kterých daný akt sekundární unijní normotvorby vyplývá, bývají zpravidla uvedeny v jeho úvodních ustanoveních (tzv. recitálu).

⁶⁷ Sdělení Komise Evropských společenství. „*Towards a New Energy Policy Strategy for the European Community*“, COM (74) 550 final/2, 26.06.1974.

⁶⁸ Council Resolution of 17 September 1974 concerning a new energy policy strategy for the Community, Official Journal C 153, 09/07/1975 P. 0001–0002.

⁶⁹ Sdělení Komise Evropských společenství. „*Community energy policy – Objectives for 1985*“, COM (74) 1960 final. 27.11.1974.

⁷⁰ Council Resolution of 17 December 1974 concerning Community energy policy objectives for 1985. Úř. věst. C 153, 9.7.1975, s. 2–4.

⁷¹ DEHOUSSE Franklin, IOTSOVA Tsonka, op.cit., marg. č. 61-62.

ve které se mimo jiné zabývá zhodnocením energetických úspor mezi lety 1973 a 1983, kdy byla intenzita konečné poptávky energie snížena o 20 %.⁷² Komise ve svém sdělení dále poukazuje na rodící se politiky jednotlivých zemí v této oblasti a význam technologických inovací. V roce 1986 bylo následně přijato důležité usnesení Rady, které přebírá a potvrzuje závazek pro navýšení energetické účinnosti o dalších 20 % do roku 1995.⁷³ Určitou roli při přijímání tohoto usnesení navíc nepochybně sehrály dvě důležité události v tomto roce – kolaps cen ropy a havárie jaderné elektrárny Černobyl.

3.1.1.2 Propojení s ochranou životního prostředí v 90. letech

Větší pozornosti se energetické účinnosti dostává v souvislosti s ochranou životního prostředí až začátkem 90. let. V návaznosti na výše zmíněné strategie a dokumenty byl rozhodnutím Rady v roce 1991 zahájen program SAVE zaměřený na podporu energetické účinnosti v letech 1991-1995.⁷⁴ Na základě tohoto programu bylo v první polovině 90. let přijato množství opatření a směrnic týkajících se štítkování výrobků, účinných technologických řešení apod.⁷⁵ Vzhledem k relativnímu úspěchu⁷⁶ programu SAVE byl na návrh Komise⁷⁷ přijat v roce 1995 program SAVE II⁷⁸, který pokračoval v prohlubování nastavených procesů pro období 1996-2000. Pod názvem SAVE byl program následně rozhodnutím Rady dále rozšířen a zařazen do evropského rámcového energetického programu trvajícím do roku 2002.⁷⁹

Důležitým milníkem pro další směřování evropských politik na poli energetické účinnosti bylo přijetí Kjótského protokolu o snížení emisí skleníkových plynů⁸⁰.

---

⁷² Sdělení Komise Evropských společenství. „*New Community energy objectives*“, COM(85) 245 final, 28.05.1985, bod 56.

⁷³ Usnesení Rady ze dne 16. září 1986 o nových cílech energetické politiky Společenství pro rok 1995 a o konvergenci politik členských států (86/C 241/01).

⁷⁴ Council Decision No. 91/565/EEC of 29 October 1991 concerning the promotion of energy efficiency in the Community (SAVE programme), Úř. věst. L 307, 8.11.1991.

⁷⁵ Pro podrobnější přehled viz kapitolu 3.3 této práce věnovanou sekundárnímu právu EU.

⁷⁶ Program SAVE sice podpořil diskuzi, co se týče energetické účinnosti, a vytvořil podklad pro legislativní rámec, nicméně zůstal pozadu za svým cílem v dosažení 20% snížení energetické spotřeby – dosaženo bylo pouze 12% snížení. Podrobněji viz Eurostat 1997 prostřednictvím Sdělení Komise Evropských společenství. *Energy Efficiency in the European Community „Towards a Strategy for the Rational Use of Energy“*, COM(1998) 246 final, 29.4.1998, str. 8.

⁷⁷ Sdělení Komise Evropských společenství. „*Communication from the Commission concerning the promotion of energy efficiency in the European Union*“, COM (95) 225 final, 31.05.1995.

⁷⁸ Council Decision No. 96/737/EC of 16 December 1996 concerning a multiannual programme for the promotion of energy efficiency in the Community – SAVE II, Úř. věst. L 335, 24.12.1996.

⁷⁹ Decision No. 647/2000/EC of the European Parliament and of the Council of 28 February 2000 adopting a multiannual programme for the promotion of energy efficiency (SAVE) (1998 to 2002), Úř. věst. L 79, 30.3.2000.

⁸⁰ Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, Dec. 10, 1997, U.N. Doc FCCC/CP/1997/7/Add.1, 37 I.L.M. 22 (1998).

Pro naplnění závazků, které z protokolu vyplývají, a pro pokračování v nastaveném trendu zvyšování energetické účinnosti byla Komisí v dubnu 1998 představena nová strategie, která si za jeden z cílů kladla snížení energetické spotřeby do roku 2010 o jeden procentní bod ročně.⁸¹ Rada EU tuto strategii podpořila přijetím příslušného rozhodnutí v prosinci 1998⁸² a požádala Komisi o prioritní vypracování **akčního plánu energetické účinnosti**. Hotový akční plán byl poté Komisí představen v dubnu 2000.^{83,84} Zaměřil se především na zvýšenou integraci energetické účinnosti do ostatních komunitárních politik a na podporu současných a nových opatření v dané oblasti. Ke koordinaci jednotlivých cílů programu byly využity mechanismy a komunikační kanály nastavené programem SAVE.

V roce 2001 byla poté představena také první ucelená politika týkající se ekodesignu v podobě zelené knihy o integrované výrobkové politice.⁸⁵ Na ni pak navázalo množství dalších programů a následně také v rámci sekundární unijní normotvorby směrnice 2005/32/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů, která byla později zrušena současnou směrnicí o ekodesignu.

3.1.1.3 Energetické koncepce do roku 2020 a 2050

Zlomovým momentem pro energetickou politiku EU bylo na začátku roku 2007 přijetí závazných⁸⁶ úsporných cílů Evropskou radou, tzv. „**20-20-20**“, které mají být splněny do roku 2020. Evropská rada se na těchto cílech shodla na svém zasedání konaném 8.-9. března 2007⁸⁷, přičemž vycházela ze závěrů navržených Komisí v lednu téhož roku⁸⁸. Základní závazky plynoucí z této strategie jsou snížení energetické spotřeby o 20 % oproti původním prognózám prostřednictvím podpory energetické účinnosti, zvýšení podílu obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie na 20 % a redukce emisí skleníkových plynů o 20 % oproti stavu v roce 1990. Komise při přípravě tohoto dokumentu a formulaci jednotlivých cílů vycházela z množství dalších koncepčních návrhů přijatých na přelomu let

---

⁸¹ Sdělení Komise Evropských společenství. *Energy Efficiency in the European Community – Towards a Strategy for the Rational Use of Energy*. COM (1998) 246 final, 29.04.1998.

⁸² Council Resolution of 7 December 1998 on energy efficiency in the European Community, Úř. věst. C 394, 17.12.1998, s. 1.

⁸³ Sdělení Komise Evropských společenství. *Action Plan to Improve Energy Efficiency in the European Community*. COM(2000) 247 final, 26.04.2000.

⁸⁴ CEDEÑO BONILLA, Marianela. a Françoise. BURHENNE-GUILMIN. *Environmental law in developing countries: selected issues*. Bonn, Germany: IUCN, 2004. ISBN 2-8317-0625-4. Str. 133.

⁸⁵ Komise. *Green Paper on Integrated Product Policy*. KOM(2001) 68 v konečném znění, v Bruselu 7.2.2001.

⁸⁶ Pro členské státy se tyto cíle staly závaznými *ex lege* především přijetím tzv. energeticko-klimatického balíčku z roku 2008, tedy souboru legislativních opatření věnujících se jednotlivým oblastem.

⁸⁷ Rada EU. *Presidency Conclusions*. 8/9 March 2007, 7224/07, CONCL 1.

⁸⁸ Sdělení Komise. *Energetická politika pro Evropu*. COM(2007) v konečném znění, v Bruselu 10.1. 2007.

2006 a 2007 – odkazuje se tak například na **druhý Akční plán energetické účinnosti**⁸⁹, Pracovní plán pro obnovitelné zdroje⁹⁰ či zelenou knihu pro energetickou strategii⁹¹. Nutno dodat, že zcela poprvé byl cíl 20% navýšení energetické účinnosti do roku 2020 formulován v rámci zelené knihy o energetické účinnosti z roku 2005: „*Tato zelená kniha počítá s tím, že bude zahájena debata o tom, jak může EU dosáhnout snížení spotřeby energie o 20 % v porovnání s předpovědí na rok 2020, a to efektivně vzhledem k vynaloženým nákladům*“.⁹²

Úsporné cíle „20-20-20“ byly v roce 2010 adoptovány také v rámci zásadní strategie *Unie pro zaměstnanost a inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* se zkráceným názvem **Evropa 2020**.⁹³ Jak je patrné již ze samotného delšího pojmenování, není tato strategie zaměřena pouze na oblast energetiky, ale také na dlouhodobé snižování nezaměstnanosti, podporu výzkumu a vývoje, vzdělávání, prevenci chudoby a další oblasti. V návaznosti na ni se v pozdějších programech a strategiích nastavené cíle dále prohlubují, a to například zpřísněním požadovaných kritérií či výhledovým prodloužením vize na desítky let dopředu. Ještě než se však k těmto koncepčním plánům dostaneme, je důležité zmínit koncepci Energie 2020.

Energie 2020⁹⁴, celým názvem *Strategie pro konkurenceschopnou, udržitelnou a bezpečnou energii*, staví energetickou účinnost dle dílce směrnice o energetické účinnosti „*do centra energetické strategie Unie pro období do roku 2020 a uvádí, že je nutná nová strategie v oblasti energetické účinnosti, která všem členským státům umožní oddělit spotřebu energie od hospodářského růstu*“.⁹⁵ Energie 2020 mimo jiné dále klade důraz na sjednocení vnitřního trhu s energií, ochranu spotřebitelů a kvalifikovanější vypracovávání plánů energetické účinnosti na vnitrostátních úrovních.

---

⁸⁹ Sdělení Komise. *Akční plán pro energetickou účinnost: využití možností*. COM(2006) 545 v konečném znění, v Bruselu 19.10. 2006.

⁹⁰ Sdělení Komise. *Pracovní plán pro obnovitelné zdroje energie, Obnovitelné zdroje energie v 21. století: cesta k udržitelnější budoucnosti*. KOM(2006) 848 v konečném znění, v Bruselu 10.1. 2007.

⁹¹ Komise Evropských společenství. *Zelená kniha – Evropská strategie pro udržitelnou konkurenceschopnou a bezpečnou energii*. KOM(2006) 105 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2006; pracovní dokument útvarů Komise, Souhrnná zpráva o analýze diskuzí k zelené knize „Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii“, SEK(2006) 1500.

⁹² Sdělení Komise Evropských společenství. *Zelená kniha o energetické účinnosti aneb Méně znamená více*. KOM(2005) 265 v konečném znění, v Bruselu 22.6.2005.

⁹³ Závěry Evropské rady. EUCO 13/10, v Bruselu 17.6.2010.

⁹⁴ Sdělení Komise. *Energie 2020: strategie pro konkurenceschopnou, udržitelnou a bezpečnou Evropu*. COM(2010) 639 v konečném znění, v Bruselu 10.11.2010.

⁹⁵ Bod 4 recitálu směrnice o energetické účinnosti.

Snahy o zdůraznění významu energetické účinnosti podporuje také iniciativa **Evropa účinněji využívající zdroje – klíčová iniciativa strategie Evropa 2020**⁹⁶. Hlavním zaměřením je zde efektivní využívání surovin a podpora rozvoje investic v požadovaných oblastech prostřednictvím nastavení jasného směřování EU. Důležitou součástí iniciativy je její příloha č. 1, ve které je představen rozvrh pro přijetí 20 samostatných koncepcí do konce roku 2011. Mezi nimi se nalézají například **Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje**⁹⁷, jehož hlavní cíle⁹⁸ se později prosadily také v rámci 7. akčního programu pro životní prostředí, který vstoupil v účinnost dne 17. ledna 2014⁹⁹. V rozvrhu koncepcí přílohy č. 1 se poté projevuje i další požadavek iniciativy, a to dlouhodobé nastavení energetických strategií do roku 2050. Z později přijatých koncepcí se v tomto ohledu jedná zejména o **Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050**¹⁰⁰, který počítá s dekarbonizací v podobě snížení domácích emisí o 80 % oproti roku 1990, a **Energetický plán do roku 2050**¹⁰¹.

Energetický plán do roku 2050 je ambiciózní strategií, jejíž snahou je zachytit možnosti vývoje energetické politiky v následujících desetiletích. Pro tyto účely je v energetickém plánu představeno sedm scénářů pracujících se současnými a předvídanými trendy v oblasti energetiky. Plán dále formuluje deset závěrů, které z aplikace libovolného scénáře vyplývají. Kromě dekarbonizace se předpokládá například také zvýšení podílu využívání obnovitelných zdrojů energie, drobný nárůst podílu jaderné energie, zvýšení výdajů domácností či zásadní význam energetických úspor, přičemž se počítá s poklesem poptávky po primární energii do roku 2050 o 32 % až 41 % v porovnání s vrcholem v letech 2005-2006. Co se týče energetické účinnosti, energetický plán ji považuje za jasnou prioritu všech scénářů dekarbonizace a její naplnění sledává především v co nejnižší energetické náročnosti budov.

---

⁹⁶ Sdělení Komise. *Evropa účinněji využívající zdroje – klíčová iniciativa strategie Evropa 2020*. KOM(2011) 21 v konečném znění, v Bruselu 26.1. 2011.

⁹⁷ Sdělení Komise. *Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje*. KOM(2011) 571 v konečném znění, v Bruselu 20.9.2011.

⁹⁸ Kromě cílů v rámci jednotlivých složek životního prostředí stanoví Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje také potřebu zaměřit se na životnost výrobků, jejich opětovné využití a efektivní zacházení s odpady.

⁹⁹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“.

¹⁰⁰ Sdělení Komise. *Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050*. KOM(2011) 112 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2011.

¹⁰¹ Sdělení Komise. *Energetický plán do roku 2050*. KOM(2011) 885 v konečném znění, v Bruselu 15.12.2011.

3.1.1.4 *Plán energetické účinnosti 2011*

Výše zmíněné koncepce mají sice na energetickou účinnost velmi úzkou návaznost a pravidelně ji považují za zcela výchozí požadavek pro budoucí směřování energetické politiky EU, energetická účinnost je v nich však zpravidla obsažena pouze v podobě základních cílů, a nikoliv konkrétních postupů. Právě podrobné zachycení jednotlivých koordinovaných kroků a nastavení soudržné a komplexní strategie týkající se výhradně energetické účinnosti má za cíl **Plán energetické účinnosti 2011**¹⁰².

Plán rozeznává tři hlavní oblasti, ve kterých má navyšování energetické účinnosti nejvyšší potenciál – budovy¹⁰³, doprava¹⁰⁴ a průmysl. Pro naplňování svých cílů zmiňuje především úlohu veřejného sektoru, který má jít zcela logicky příkladem. V této souvislosti se uvádí zejména aspekt veřejných budov, neboť ty tvoří dle údajů Komise přibližně 12 % veškeré plochy fondu budov v EU.¹⁰⁵ V dalších částech se plán zaměřuje také na energetickou účinnost spotřebitelských výrobků a potřebu dostatečného informování spotřebitelů ohledně cen energií, přehledu nákladů a spotřeby energie.

3.1.1.5 *Upřesnění strategií do roku 2030*

Je zřejmé, že vzhledem ke komplexnosti nastavených strategií do roku 2020 a dlouhodobému výhledu do roku 2050 je v zájmu členských států a EU, aby bylo v těchto trendech pokračováno a aby byly jednotlivé cíle v souladu s nastolenou politikou dále prohlubovány, upravovány či doplňovány. V roce 2014 tak byla energetická strategie EU doplněna o koncepci zaměřující se na nastavení cílů do roku 2030. Obecnější z těchto koncepcí je **Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030**¹⁰⁶, který se v rámci specifikace a aktualizace unijních cílů do roku 2030 mimo jiné soustředí na snížení domácích emisí o 40 % oproti roku 1990, zvýšení podílu obnovitelných zdrojů o 27 % a zvýšení míry úspor v rámci energetické účinnosti alespoň na 25 %.

¹⁰² Sdělení Komise. *Plán energetické účinnosti 2011*. KOM(2011) 109 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2011.

¹⁰³ Plán energetické účinnosti 2011 připomíná, že budovy tvoří nejvýraznější podíl na konečné spotřebě energie, a to ve výši 40 %.

¹⁰⁴ Posouzení energetické účinnosti v dopravě se poté věnuje samostatná Bílá kniha o dopravě ze dne 28. března 2011.

¹⁰⁵ Sdělení Komise. *Plán energetické účinnosti 2011*. Op. cit., str. 4: „*Ecorys, Ecofys a BioIntelligence (2010): Studie na podporu posouzení dopadů akčního plánu EU pro energetickou účinnost. Odhad je založen na předpokladu 5 m² veřejných budov na občana, což představuje celkovou podlahovou plochu veřejných budov (kromě sociálního bydlení) v EU o rozsahu 2,5 miliard m². Celková podlahová plocha je 21 miliard m².*“

¹⁰⁶ Sdělení Komise. *Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030*. COM(2014) 15 v konečném znění, v Bruselu 22.1. 2014.

Na popud Evropské rady¹⁰⁷ se energetické účinnosti Komise věnuje také ve svém dalším sdělení s názvem **Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky**¹⁰⁸. Povahově se tento dokument úzce vztahuje k obecné energetické koncepci do roku 2030, přičemž rozpracovává a podrobněji vyčísľuje otázky ohledně energetické účinnosti. V závěru jsou shrnuty základní dosavadní výsledky: „*Současné předpovědi naznačují, že stávající cíl v oblasti energetické účinnosti do roku 2020 by mohl být reálně splněn. Komise nemá v úmyslu navrhnout nová opatření, ale vyzývá členské státy, aby zintenzivnily své stávající úsilí a zajistily kolektivní dosažení cíle na období do roku 2020.*“¹⁰⁹ Pozitivněji Komise vidí také možnosti energetických úpor: „*Komise však vzhledem k rostoucímu významu posílení energetické bezpečnosti EU a snížení závislosti EU na dovozu považuje za vhodné navrhnout vyšší cíl 30 %. To by sice zvýšilo náklady u rámce do roku 2030 o 20 miliard EUR ročně, ale stále by to znamenalo hmatatelné ekonomické výhody a přínosy v oblasti energetické bezpečnosti.*“¹¹⁰ Tento cíl se později prosadil i v rámci navržené novelizace směrnice o energetické účinnosti z konce roku 2016.¹¹¹

3.1.1.6 Energetická unie a navazující koncepce

Stejně jako se evropský přístup k energetické účinnosti vyvinul skrze počáteční pragmatické důvody energetické bezpečnosti až po komplexní dlouhodobé strategie zahrnující v rámci svých cíľů i ostatní oblasti energetiky, vyvinul se i přístup EU k celkové energetické politice. V návaznosti na stále častější provázání jednotlivých aspektů energetické politiky (například energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie a ochrany klimatu) a vznik vícerychlostní implementace příslušných opatření v rámci členských států¹¹², navrhla Komise v únoru 2015 vznik energetické unie. Sdělení s názvem *Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky*

¹⁰⁷ Závěry Evropské rady. EUCO 79/14, v Bruselu 26.–27. června 2014.

¹⁰⁸ Sdělení Komise. *Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky*. KOM(2014) 520 v konečném znění, v Bruselu 23.7. 2014.

¹⁰⁹ Ibid., str. 18.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Podrobněji viz podkapitola 3.3.1.2 této práce.

¹¹² V tomto ohledu bývá zmiňováno zejména rozdělení na země střední a východní Evropy a země západní Evropy, kdy jsou to zpravidla země z první skupiny, které pravidelně zdůrazňují vlastní svrchovanost garantovanou právem EU (zejména v rámci čl. 194 odst. 2 alinea 2 SFEU, který neumožňuje, aby EU ukládala členským státům skladbu jejich energetických zdrojů – tzv. energetického mixu). K této problematice viz např. FISCHER, Severin. The EU's New Energy and Climate Policy Framework for 2030. *SWP Comments*. December 2014, str. 2 nebo KNOTT, Michèle. EU energy policy. In: *Handbook of european policies: interpretive approaches to the EU*. Northampton, MA: Edward Elgar Pub., 2018. ISBN 978-1784719357, str. 223 an.

v oblasti změny klimatu¹¹³ tak má za cíl stejně jako v počátcích evropských společenství¹¹⁴ postavit energetiku zpět do centra evropské integrace.

Ve svém sdělení pak Komise uvádí základní pilíře, na nichž má být energetická unie postavena – jedná se o energetiku, která je bezpečná, udržitelná a konkurenceschopná. Ačkoliv se jedná o vzájemně provázané a významově srovnatelné cíle, zařazení energetické bezpečnosti na první místo není náhodné. Více než polovina veškeré energie je do EU importována a při ceně energie pohybující se kolem 400 miliard EUR má EU postavení největšího dovozce energie na světě. I vzhledem ke geopolitické situaci a expanzivním tendencím Ruské federace je pak zřejmé, že zvýšení energetické soběstačnosti a zabezpečení dodávek¹¹⁵ energie podmiňuje plynulé fungování celého unijního energetického systému.

Co se týče vlastní implementace, rozlišuje strategie pro energetickou unii kromě zabezpečení dodávek energie další čtyři hlavní dimenze, v rámci kterých jsou realizovány desítky konkrétních opatření: (i) vytvoření vnitřního trhu s energií, (ii) energeticky účinná řešení, (iii) omezení emisí skleníkových plynů a (iv) podporu výzkumu a inovací. Jednotlivá opatření jsou poté včetně stanovení jejich termínů vyjmenována v přehledné a pravidelně aktualizované tabulce (tzv. Plán vytváření energetické unie), jež tvoří přílohu strategie o energetické unii.¹¹⁶

Vytvoření energetické unie s sebou přirozeně nese velké nároky na úpravu unijní legislativy. Než se dostaneme k dopadům na samotnou energetickou účinnost, je vhodné si přiblížit některé výzvy unijního práva, které se dotýkají fungování energetické unie jako celku. Základní limity pro jakoukoliv novou strategii můžeme přirozeně nalézt v primárním právu EU – energetická politika tak například dle čl. 4 odst. 2 SFEU spadá nikoliv do výlučných kompetencí EU, nýbrž do kompetencí sdílených mezi EU a jejími členskými státy. Jakákoliv nová strategie tak musí ve zvýšené míře dbát principů subsidiarity a proporcionality, aby nezasahovala do pravomocí náležejících výhradně členským státům. Zásadním ustanovením pro jakoukoliv snahu na poli energetické integrace je také čl. 194 odst. 2 alinea 2, který říká: „Aniž je dotčeno použití jiných ustanovení Smluv, přijmou

---

¹¹³ Sdělení Komise. *Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu*. COM(2015) 080 final, v Bruselu 25.2.2015.

¹¹⁴ Viz kapitola 3.2 věnující se genezi primárního práva.

¹¹⁵ Situaci můžeme uvést na příkladu zemního plynu, kde je Rusko největším dodavatelem. Z důvodu diverzifikace dodávek je tak naplánováno maximálně posílit spolupráci s druhým největším dodavatelem zemního plynu, kterým je Norsko, a zároveň zvýšit objem dováženého zkapalněného zemního plynu.

¹¹⁶ Poslední aktualizace tvoří přílohu ke Třetí zprávě o stavu energetické unie, in: Sdělení Komise. *Třetí zpráva o stavu energetické unie*. COM(2017) 688 final, ANNEX 1, v Bruselu 23.11.2017.

Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření nezbytná pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1. Tato opatření se přijmou po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Nedotýkají se práva členského státu stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií, aniž je dotčen čl. 192 odst. 2 písm. c).“

Limitace vyplývající z principu sdílených kompetencí a nemožnost zasáhnout ze strany EU do základní skladby zásobování energií (tzv. energetického mixu) jednotlivých členských států tvoří zásadní překážku pro budoucí vytvoření plně integrované energetické unie.¹¹⁷ Formování energetické unie se nicméně stále nachází v samotném počátku – namísto kontroverzních návrhů na revizi zakládacích smluv se tak EU snaží nastavit současné směřování plně v souladu s ustanoveními primárního práva. V odůvodnění návrhu nařízení o správě energetické unie z roku 2016 se tedy můžeme dočíst, že: „Právní základ pro všechna ustanovení tohoto nařízení tvoří články 191, 192 a 194 SFEU,“ přičemž „účelem navrhovaného nařízení je legitimní cíl spadající do rozsahu těchto článků.“¹¹⁸ Vyskytují se však i názory, že by se v případě některých nových požadavků mohlo v návaznosti na uvedená ustanovení primárního práva prakticky jednat o jejich obcházení.¹¹⁹

Návrh uvedeného nařízení o správě energetické unie byl přijat v rámci tzv. **Zimního balíčku**, jehož cílem je v podstatě nastavení výchozího směřování energetické unie a jehož klíčovou součástí je také celková revize politiky energetické účinnosti. Zimní balíček z listopadu 2016 prezentovaný pod názvem *Čistá energie pro všechny Evropany*¹²⁰ je jedním z nejrozsáhlejších materiálů, jež byly na půdě EU v oblasti energetiky vypracovány, a bezpochyby se jedná o nejrozsáhlejší materiál ve vztahu k energetické účinnosti, která je jeho ústředním motivem. Kromě výše zmíněné novelizace směrnice o energetické účinnosti balíček obsahuje také novelizace dalších významných předpisů týkajících se

---

¹¹⁷ Obdobně POKORNÝ, Jiří. *Energie a životní prostředí z právního pohledu*. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Katedra práva životního prostředí, str. 37.

¹¹⁸ Komise. *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o správě energetické unie, kterým se mění směrnice 94/22/ES, směrnice 98/70/ES, směrnice 2009/31/ES, nařízení (ES) č. 663/2009, nařízení (ES) č. 715/2009, směrnice 2009/73/ES, směrnice Rady 2009/119/ES, směrnice 2010/31/EU, směrnice 2012/27/EU, směrnice 2013/30/EU a směrnice Rady (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení (EU) č. 525/2013*. COM(2016) 759 final, v Bruselu 30.11.2016.

¹¹⁹ RINGEL, Marc, KNODT Michèle. The governance of the European Energy Union: Efficiency, effectiveness and acceptance of the Winter Package 2016. *Energy Policy 112 (2018) 209-220*, str. 215.

¹²⁰ Sdělení Komise. *Čistá energie pro všechny Evropany*. (COM)2016 860 final, v Bruselu 30.11.2016.

energetické účinnosti¹²¹, množství strategických dokumentů, reporty ohledně cen, finančních podpor, analytická memoranda a desítky dalších dokumentů.¹²² Ze zahrnutých koncepčních materiálů vztahujících se k podpoře energetické účinnosti je možné zmínit například *Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019*, který se zaměřuje na vymezení nových výrobků podléhajících požadavkům na ekodesign, přezkumu stávajících opatření, mezinárodní spolupráci a především posílení přínosu ekodesignu pro oblast oběhového hospodářství.¹²³

Další významnou koncepcí v návaznosti na formování energetické unie a s výrazným dopadem na energetickou účinnost je **Strategie EU pro vytápění a chlazení**.¹²⁴ Vytápění a chlazení je s přibližně 50% podílem na konečné spotřebě energie energeticky nejnáročnějším sektorem v EU (jedná se o vytápění a chlazení potřebné nejen v budovách, ale například také při průmyslových procesech).¹²⁵ Kromě přehledu energeticky nejnáročnějších oblastí ve vztahu k vytápění a chlazení se Komise v rámci této strategie zabývá i pozitivním dopadem směrnice o ekodesignu a jejích prováděcích nařízeních (konkrétně např. nařízením č. 814/2013 o požadavcích na ekodesign ohřivačů vody a zásobníků teplé vody). Dále Komise vyzývá členské státy k revizi majetkového práva mezi nájemníky a vlastníky nemovitostí s ohledem na úpravu poměrů týkajících se jednotlivých výnosů a nákladů plynoucích z implementace energeticky účinných řešení. Strategie v krátkosti adresuje i aktuální problematiku energetických auditů, které si sice musejí vymezené podniky nechat povinně vytvářet, reportovaná zjištění a doporučení však následně nejsou povinny aplikovat.¹²⁶ Důležitým aspektem strategie je také zdůraznění požadavku na vstřícnou vnitrostátní legislativu vůči kogeneračním (společná výroba tepla a elektřiny) a trigeneračním řešením (společná výroba tepla, elektřiny a chladu).

Jednou z nejvýznamnějších oblastí, které se dosavadní koncepce dotýkaly spíše v rámci jejich dílčích aspektů a která představuje pro další vývoj energetické unie obrovský

---

¹²¹ Jedná se o směrnici 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a částečně také směrnici 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

¹²² Ucelený přehled je možné nalézt na oficiálních webových stránkách Komise, in: Commission proposes new rules for consumer centred clean energy transition. Energy. *European Commission: policies, information and services* [online]. 30 November 2016 [cit. 07.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

¹²³ Sdělení Komise. *Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019*. COM(2016) 773 final, v Bruselu 30.11.2016.

¹²⁴ Sdělení Komise. *Strategie EU pro vytápění a chlazení*. COM(2016) 51 final, v Bruselu 16.2.2016.

¹²⁵ Podrobněji viz Příloha č. 4 této práce.

¹²⁶ Podrobněji viz podkapitola 3.3.1.2 této práce.

potenciál, je oblast chytrých technologií. V souvislosti s rozvojem a prohlubováním energetické unie lze tedy do budoucna očekávat prosazování koncepcí a příslušné prováděcí unijní legislativy věnující se například chytrým elektroměrům (angl. **smart meters**) či výstavbě inteligentních sítí (angl. **smart grids**). Spotřebitelé budou mít v porovnání s aktuální situací několikanásobně větší přehled o svých energetických výdajích a v nově stimulovaném tržním prostředí tak bude distribuce energie moci probíhat na základě dynamického vývoje nabídky a poptávky. Inteligentní technologie jsou tedy dalším přirozeným krokem pro zajištění integrované energetické politiky EU, a především pro skutečně efektivní nakládání s energií.

3.1.2 Shrnutí

Aniž by byla pozornost věnována dotačním programům či byly podrobněji rozebrány veškeré zmíněné koncepce, je z výše uvedeného přehledu zřejmé, že jednotlivých plánů, strategií, programů a dalších nástrojů existuje ve vztahu k energetické účinnosti skutečně značné množství. Snahou předchozích odstavců tedy bylo představit strukturovaný přehled těch nejvýznamnějších z nich, neboť jejich souhrnný a vzájemně provázaný výčet není na unijní úrovni k dispozici¹²⁷.

Koncepční nástroje přitom hrají zcela zásadní roli pro celkové směřování energetického práva EU. Jedná se jak o vytváření relativně krátkodobých cílů v závislosti na aktuální situaci (například s ohledem na zabezpečení dodávek energie), tak nastavení dlouhodobého výhledu. Samy o sobě přitom koncepční nástroje zpravidla nedisponují právní závazností. Jejich nejčastější formou bývá sdělení Komise, které může být následně potvrzeno usnesením Parlamentu EU, závěry Rady EU nebo závěry Evropské rady¹²⁸, přičemž žádný z těchto aktů není právně závazný. Jednotlivá sdělení Komise však bývají často doprovázena návrhy konkrétních legislativních opatření (například formou tzv. energetických balíčků), které nastavené cíle reflektují prostřednictvím závazných aktů sekundárního práva EU. Pokud s návrhem libovolné strategie Komise nespojí i příslušný

---

¹²⁷ Samozřejmě nelze kategoricky vyloučit jakoukoliv snahu o určitý přehled koncepcí týkajících se energetické účinnosti. Přehled těch nejzákladnějších koncepčních nástrojů bez širšího kontextu je tak možno nalézt například v odborné studii hodnotící implementaci směrnice o energetické účinnosti v členských státech: ZYGIEREWICZ, Anna, EGENHOFER, Christian, FERRER, Jorge Núñez, ALESSI, Monica, FAWCETT, Tina, ROSENOW, Jan, BIGANO, Andrea, DAVIDE, Marinella. *Implementation of the Energy Efficiency Directive (2012/27/EU) Energy Efficiency Obligation Schemes*. European Parliamentary Research Service. April 2016, str. 6-10.

¹²⁸ Závěrům Evropské rady, která z pozice nejvyššího orgánu EU vyjadřuje „nezprostředkovanou“ společnou vůli členských států, je však třeba přiznat nejvyšší význam.

legislativní návrh, v případě potřeby je k tomu vyzvána právě prostřednictvím nezávazných aktů ostatních orgánů EU, kterým je její sdělení adresováno.

Jak je z přehledu výše uvedených koncepčních nástrojů patrné, zásadní rozvoj v oblasti podpory energetické účinnosti nastal především ve spojení s nastavením závazných cílů do roku 2020. Pokud bychom za prvotní impuls těchto cílů považovali zvýšený důraz na ochranu životního prostředí, je vzhledem ke geopolitické situaci posledních několika let nutné na stejnou úroveň postavit i zajištění bezpečných dodávek energie. Díky svému environmentálnímu a strategickému charakteru je poté energetická účinnost ideálním prostředkem pro naplnění obou těchto požadavků, což dalo vzniknout principu „*energy efficiency first*“¹²⁹, tedy energetická účinnost na prvním místě.

Tento princip se skloňuje především v souvislosti s vytvářením energetické unie, která bude hrát v následujících letech nepochybně hlavní roli. Již Zimní balíček, jenž byl součástí úvodní fáze této integrační iniciativy, představil řadu pozměňovacích návrhů týkajících se nejzásadnějších směrnic a nařízení, které se na formování energetiky v EU podílejí. Pokud bude projekt energetické unie pokračovat i nadále podle plánu, lze v budoucnu očekávat nejen návrhy na novelizaci předpisů sekundárního práva, ale také úvahy o proměně práva primárního.

3.2 PRIMÁRNÍ PRÁVO

Jak již bylo řečeno v úvodu kapitoly, primární právo stojí v rámci EU na vrcholu pomyslné pyramidy hierarchizace právních norem. Pro ilustraci si jej tedy můžeme představit jako určité „ústavní právo“ EU. Základem primárního práva jsou pak mezinárodní smlouvy, které určují základní pravidla pro fungování celé EU a prostřednictvím nichž jsou EU členskými státy svěřeny specifické výlučné či sdílené pravomoci. Dále do primárního práva spadají také jednotlivé smlouvy o přistoupení členských států, Listina základních práv Evropské unie, či například tzv. smlouvy rozpočtové¹³⁰.

Primární právo je třeba vnímat i v kontextu jeho historické geneze, neboť množství ze základních hodnot, principů a svobod EU bylo položeno již v počátcích evropské

---

¹²⁹ Přehledné zpracování významu zásady *energy efficiency first* poskytuje ve svém reportu European Climate Foundation. European Climate Foundation. *Efficiency First: A New Paradigm for the European Energy System* [online]. 14 Jun, 2016 [cit. 20.04.2018]. Dostupné z:

https://europeanclimate.org/wp-content/uploads/2016/06/ECF_Report_v9-screen-spreads.pdf

¹³⁰ TOMÁŠEK, Michal, TÝČ, Vladimír, MALENOVSKÝ, Jiří a kol. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-53-3, str. 101.

integrace (včetně zárodku některých současných evropských institucí). Ačkoliv byla energetická politika spolu s požadavkem na podporu energetické účinnosti do primárního práva zahrnuta až v roce 2009 prostřednictvím čl. 194 SFEU, byla to právě energetika, která hrála v počátcích evropské integrace hlavní roli. První integrační smlouvou totiž byla Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) z roku 1951, jejímž cílem bylo vytvoření společného trhu dvou důležitých strategických komodit – uhlí a oceli.¹³¹ Energetika poté neztratila na důležitosti ani při rozšíření integračního úsilí i do dalších oblastí na základě Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) z roku 1957¹³², neboť spolu s touto smlouvou byla přijata i Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom)¹³³, jejímž cílem byla podpora a rozvoj jaderného programu členských států. Dlužno dodat, že nakolik byla energetika jednou z hlavních příčin počáteční integrace, v praxi bylo z politických a strategických důvodů prosazování jejích původních cílů prakticky nemožné. K větší liberalizaci tohoto jednotlivými státy kontrolovaného sektoru došlo až na přelomu 80. a 90. let.¹³⁴

S ohledem na výše představený narůstající význam koncepčních nástrojů a důraz na prosazování jejich stále ambicióznějších cílů (nehledě na zvyšující se počet legislativních aktů sekundárního práva) bylo v roce 2007 zřejmé, že je v rámci primárního práva EU nezbytné definovat i samotnou energetickou politiku.¹³⁵ Příležitostí pro tuto změnu byla revize primárního práva přijatá v podobě tzv. Lisabonské smlouvy.^{136, 137}

Hovoříme-li tedy v současnosti o primárním právu EU, odkazujeme zpravidla na Lisabonskou smlouvou revidované znění zakládacích smluv, které nyní nalezneme ve dvou smlouvách – SEU a SFEU. Základní požadavky vztahující se k energetické politice včetně energetické účinnosti jsou pak obsaženy v hlavě XXI SFEU, kterou tvoří jediný čl. 194. Ve vztahu k energetické účinnosti tento článek svým prvním odstavci, písm. c) uvádí: „*V rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí má politika Unie v oblasti energetiky v duchu solidarity mezi*

---

¹³¹ Tato tzv. Pařížská smlouva vstoupila v platnost v roce 1952 a byla stanovena na dobu 50ti let (vypršela tedy dne 23.7. 2002, čímž byla agenda ESUO přesunuta na Evropské společenství).

¹³² Tzv. První Římská smlouva.

¹³³ Tzv. Druhá Římská smlouva, která byla spolu s První Římskou smlouvou podepsána 25. března 1957 a obě nabyly platnosti 1.1. 1958 na dobu neurčitou.

¹³⁴ TALUS, Kim. *Introduction to EU energy law*. Op. cit., str. 3.

¹³⁵ Shodně SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-339-4, str. 702.

¹³⁶ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství (2007/c 306/01).

¹³⁷ Rekapitulace dosavadního celkového vývoje primárního práva je obsahem Přílohy č. 5 této práce.

členskými státy za cíl: (...) podporovat energetickou účinnost a úspory energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie;“.

SFEU v čl. 4 odst. 2 písm. i) také stanoví, že otázka energetiky spadá do sdílené pravomoci EU a členských států. Členské státy tak mají možnost vykonávat v této oblasti svou pravomoc pouze v tom rozsahu, v jakém ji dosud nevykonává EU. Při úpravě jednotlivých otázek musí EU zároveň ctít výše zmíněné principy subsidiarity a proporcionality. Samotná opatření pro realizaci podpory energetické účinnosti jakožto jednoho z hlavních cílů energetické politiky jsou poté na základě čl. 194 odst. 2 SFEU přijímána řádným legislativním procesem.¹³⁸

Vzhledem k základní definici¹³⁹ energetické účinnosti má její zakotvení na úrovni primárního práva EU obrovský význam – energetická účinnost se stala jedním ze základních unijních principů, který se mimo energetického sektoru dotýká velkého množství dalších oblastí, jako je poskytování služeb, správa budov, doprava, průmysl, výroba a užívání elektronických zařízení a dalších. Konkrétní požadavky jsou poté vymezeny prostřednictvím sekundárního práva EU.

3.3 SEKUNDÁRNÍ PRÁVO

Sekundární právo je tedy prostředkem realizace cílů primárního práva. Ačkoliv je tato funkce v současné době zřetelnější s ohledem na výslovné zařazení energetické účinnosti ve SFEU, legislativní akty sekundárního práva se na úpravu energetické účinnosti soustředily již od 90. let (zejména v souvislosti se vznikem koncepčních nástrojů zaměřených na ochranu životního prostředí). Tato úprava musela být samozřejmě odvozena od některé z politik, které s energetickou účinností bezprostředně souvisely a které na rozdíl od ní již byly v primárním právu pevně zakotveny (např. životní prostředí, hospodářská soutěž, daně apod.).¹⁴⁰ V 90. letech se tak například jednalo o následující směrnice:

- směrnice 92/75/EHS ze dne 22. září 1992 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích spotřebičů pro domácnost;

---

¹³⁸ Podrobnějšímu rozboru důsledků vyplývajících z čl. 4 a čl. 194 na energetickou politiku EU byl věnován prostor výše v podkapitole 3.1.1.6 týkající se vytvoření energetické unie.

¹³⁹ Připomeňme definici uvedenou ve směrnici o energetické účinnosti, která energetickou účinnost označuje jako *“poměr výstupu ve formě výkonu, služby, zboží nebo energie k množství vstupní energie“*.

¹⁴⁰ SYLLOVÁ, Jindřiška, op. cit., str. 702.

- směrnice Rady 92/42/EHS ze dne 21. května 1992 o požadavcích na účinnost nových teplovodních kotlů na kapalná nebo plynná paliva;
- směrnice Rady 93/76/EHS ze dne 13. září 1993 o omezování emisí oxidu uhličitého prostřednictvím zvyšování energetické účinnosti (SAVE).

Uvedené směrnice byly v průběhu let dále novelizovány a postupně byly s výjimkou čl. 7 odst. 2, čl. 8 a příloh III až V směrnice 92/42/EHS postupně nahrazeny. Relevantními a v současnosti platnými legislativními akty sekundárního práva EU v oblasti podpory energetické účinnosti jsou následující předpisy:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/55/ES ze dne 18. září 2000 o požadavcích na energetickou účinnost předřadníků k zářivkám;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 ze dne 15. ledna 2008 o programu Společenství na označování energetické účinnosti kancelářských přístrojů štítky;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (dále také „**směrnice o ekodesignu**“);
- nařízení Evropského parlamentu a Rady 1222/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o označování pneumatik s ohledem na palivovou účinnost a jiné důležité parametry;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov (dále také „**směrnice o energetické náročnosti budov**“);
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (dále také „**směrnice o energetické účinnosti**“);
- nařízení Evropského parlamentu a Rady 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU (dále také „**nařízení o energetických štítcích**“).

Nejvýznamnější z těchto právních aktů budou níže podrobněji rozebrány. Následující podkapitoly se tak konkrétně zaměří na směrnici o energetické účinnosti, směrnici o energetické náročnosti budov, směrnici o ekodesignu a nařízení o energetických štítcích.

Krátký prostor bude věnován také směrnici 2010/75/EU o průmyslových emisích, integrované prevenci a omezování znečištění (dále jen „směrnice o průmyslových emisích“), která poskytne příklad vzájemné provázanosti jednotlivých „zelených“ politik. Nutno dodat, že výše uvedený výčet aktů sekundární unijní normotvorby je představen zejména pro vymezení nejdůležitějších oblastí, které jsou na úrovni EU s ohledem na energetickou účinnost upraveny. K těmto oblastem se poté mnohdy vztahují desítky dalších prováděcích aktů (zejména v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky), případně se v rámci sekundárního práva nachází také množství zvláštních případů individuální sektorové úpravy energetické účinnosti¹⁴¹ – těmito se však na následujících řádcích zabývat nebudeme.

Větší prostor bude věnován především směrnici o energetické účinnosti, která stanoví výchozí principy pro celkovou podporu energetické účinnosti jak na unijní, tak na vnitrostátní úrovni, včetně závazných limitů. Ne vždy jsou však jednotlivá ustanovení dostatečně konkrétní a jejich následná implementace ve vnitrostátních právních řádech tak může činit určité komplikace. Vybraná ustanovení budou tudíž podrobena právnímu rozboru, na jehož základě bude možné identifikovat příčiny těchto problémů, případně stanovit možná doporučení. V souvislosti s možným řešením některých otázek bude zmíněna i dosud neúčinná novelizace směrnice o energetické účinnosti, která byla představena v rámci Zimního balíčku.

3.3.1 Směrnice o energetické účinnosti¹⁴²

3.3.1.1 Přehled základních ustanovení

Směrnice o energetické účinnosti je zastřešujícím a bezpochyby nejvýznamnějším právním aktem v oblasti podpory energetické účinnosti na úrovni EU. V jejích úvodních ustanoveních (tzv. recitálu) můžeme nalézt odkazy na jednotlivé evropské koncepce, jejichž požadavky si směrnice klade za cíl naplnit, přičemž jejím hlavním inspirativním pramenem je dle důvodové zprávy strategie *Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*.¹⁴³

---

¹⁴¹ Pro příklad takové úpravy viz výčet na předcházející straně zahrnující specifické předpisy týkající se silničních vozidel, kancelářských přístrojů či předřadníků k zářivkám.

¹⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES. Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32012L0027>

¹⁴³ Komise. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES*. KOM(2011) 370 v konečném znění, v Bruselu 22.6.2011.

Již v čl. 1 je tak vyjádřen hlavní cíl, kterým je 20% snížení spotřeby energie¹⁴⁴ v roce 2020¹⁴⁵ prostřednictvím systému podpory energetické účinnosti. Na čl. 1 poté navazuje čl. 3, který členskými státy ukládá stanovit *nezávazný* orientační vnitrostátní cíl energetické účinnosti, který bude určen prostřednictvím spotřeby primární energie nebo konečné spotřeby energie, případně prostřednictvím energetických úspor nebo energetické náročnosti (neboli energetické intenzity)¹⁴⁶.

Závazným je naopak cíl vyjádřený v čl. 7, na jehož základě jsou členské státy povinny každoročně vykazovat energetické úspory ve výši 1,5 % objemu ročního prodeje energie konečným zákazníkům, a který je tak hnacím motorem celé směrnice. Takto vykázané hodnoty by v konečném důsledku měly tvořit více než poloviční podíl z primárního cíle úspor ve výši 20 %.¹⁴⁷ Pro naplnění tohoto limitu dává směrnice členskými státy na výběr ze dvou možných cest.

První cestou je **vytvoření systému povinného zvyšování energetické účinnosti na základě určení povinných stran**, kterými mohou být distributoři nebo maloobchodní prodejci energie, případně i distributoři nebo maloobchodní prodejci pohonných hmot. Objem konečných úspor poté povinné strany vykazují u konečných zákazníků nebo v rámci jiných státem schválených způsobů úspor¹⁴⁸. Jako určitou nevýhodu tohoto přístupu si lze představit promítnutí aplikačních nákladů povinných stran do konečných spotřebitelských cen.

Druhou možností je poté **využití alternativního způsobu implementace**,¹⁴⁹ který byl zvolen i v České republice. Toto tzv. „alternativní schéma“, jak jej nazývá český Národní akční plán energetické účinnosti,¹⁵⁰ spočívá na realizaci cílů podpory energetické účinnosti prostřednictvím nejrůznějších opatření ze strany členského státu. Namísto povinných stran jsou tak hlavními aktéry veřejné orgány či jimi pověřené subjekty. Co se týče konkrétních

---

¹⁴⁴ Konkrétní cílové hodnoty je možné vypočítat z čl. 3 odst. 1 alinea 2 písm. a) směrnice o energetické účinnosti: „...*Při stanovování těchto cílů členské státy vezmou v úvahu: a) skutečnost, že v roce 2020 nesmí být spotřeba primární energie Unie vyšší než 1 474 Mtoe nebo konečná spotřeba energie vyšší než 1 078 Mtoe.*“

¹⁴⁵ Podrobněji k tomuto cíli a strategii Evropa 2020 viz podkapitola 3.1.1.3.

¹⁴⁶ V případě energetické náročnosti uvedené v českém překladu čl. 3 směrnice o energetické účinnosti jde o zaměnitelný pojem s pojmem energetické intenzity představené v podkapitole 1.1.3 této práce.

¹⁴⁷ Komise. *Impact Assessment accompanying the document Directive of the European Parliament and of the Council on energy efficiency and amending and subsequently repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC*. SEC(2011) 779 final, Brussels 22.6.2011, str. 69.

¹⁴⁸ Viz čl. 7 odst. 7 písm. b) směrnice o energetické účinnosti.

¹⁴⁹ Viz čl. 7 odst. 9 směrnice o energetické účinnosti.

¹⁵⁰ Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. *Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR*. Duben 2017, str. 27.

opatření, může se jednat například o dotační programy, daňové úlevy, zvyšování informovanosti či podporu dobrovolných závazků.¹⁵¹

Obdobnou možnost alternativního přístupu členským státům poskytuje i čl. 5, který je za účelem příkladné úlohy veřejného sektoru zaměřen na **energetické úspory budov ve vlastnictví správních orgánů s celostátní působností**¹⁵². Prvním předvídaným způsobem těchto úspor je každoroční renovace 3 % celkové podlahové plochy vymezených typů budov, alternativním způsobem, který byl opět shodně zvolen i v ČR, je poté dle čl. 5 odst. 6 přijetí takových nákladově efektivních opatření, která se v objemu úspor vyrovnají alespoň prvnímu uvedenému řešení. Co se týče celkového fondu budov na úrovni členských států (tedy všech budov vlastněných jak veřejnými, tak soukromými subjekty), obsahuje směrnice o energetické účinnosti v čl. 4 povinnost členských států vypracovat každé tři roky aktualizovanou dlouhodobou strategii renovace budov (novelizované znění směrnice obsahuje požadavek na přesunutí čl. 4 do směrnice o energetické náročnosti budov).

Dalším důležitým bodem směrnice o energetické účinnosti je čl. 8, který stanoví pravidla pro **vypracovávání energetických auditů**. Ty mají být prováděny nezávislými odborníky, případně příslušnými orgány v souladu s vnitrostátními předpisy. Ačkoliv jsou povinnými subjekty pro absolvování energetického auditu ty podniky, které nejsou malými a středními podniky¹⁵³, směrnice o energetické účinnosti ukládá členským státům povinnost vypracovat takové programy, které by i malé a střední podniky motivovaly k absolvování energetických auditů a aplikaci v nich uvedených doporučení.

Významná pravidla uvádí směrnice o energetické účinnosti také ve vztahu k **energetickým službám**. Čl. 18 je v tomto ohledu zaměřen zejména na podporu trhu energetických služeb, jeho fungování a na přístup malých a středních podniků na tento trh.

---

¹⁵¹ Přehled jednotlivých opatření podle zemí poskytuje odborná studie projektu ENSPOL in: ENSPOL (2015): *Energy Saving Policies and Energy Efficiency Obligation Scheme - D3.1: Report on Alternative Schemes to Energy Efficiency Obligations under Article 7 implementation*. March 2015 (updated February 2016), str. 15-16.

¹⁵² Směrnice o energetické účinnosti tyto orgány nazývá „ústředními vládními institucemi“, které jsou definovány v jejím čl. 2 odst. 9.

¹⁵³ Malé a střední podniky jsou dle čl. 2 odst. 26 směrnice o energetické účinnosti definovány v hlavě I přílohy doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků; zaměstnávají méně než 250 osob, jejich roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR, případně jejich bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR.

Veškerý pokrok reportují jednotlivé členské státy Komisi na základě čl. 24. Tento článek určuje také povinnost vytvářet každé tři roky vnitrostátní **akční plány energetické účinnosti**. Například v ČR tak byl poslední aktualizovaný akční plán zveřejněn v dubnu 2017.¹⁵⁴ Tyto dokumenty obsahují členskými státy přijatá opatření v oblasti podpory energetické účinnosti, dosahované hodnoty, výhledové možnosti a výpočty plánovaných cílů. Plánované nařízení o správě energetické unie¹⁵⁵ hodlá od roku 2021 odlehčit a zjednodušit administrativní zátěž spojenou s vypracováváním akčních plánů energetické účinnosti tím, že budou spolu s vnitrostátními akčními plány pro energii z obnovitelných zdrojů a požadavky na plánování v oblasti klimatu spojeny do tzv. integrovaného plánu v oblasti energetiky a klimatu, který bude zahrnovat všech pět klíčových dimenzí energetické unie. Tento integrovaný plán má být vypracováván na dobu deseti let.

Směrnice se dále zabývá také požadavky na způsob měření (čl. 9), dostatečnou informovaností spotřebitelů ohledně vyúčtování (čl. 10 a čl. 11) či ohledně možností vlastního využívání energeticky účinných řešení (čl. 12). V čl. 14 a čl. 15 se směrnice věnuje účinnosti samotných dodávek energie. Pro úplnost je vhodné zmínit, že čl. 9, 10 a 11 jsou rovněž předmětem plánované novelizace. Nově se tyto články budou vztahovat pouze k plynu, vytápění, chlazení a užitkové teplé vody – úprava elektřiny se přesouvá do předpisů o vnitřním trhu s energií.¹⁵⁶ Povinnost členských států určit ve vnitrostátních předpisech sankce za porušení uložených pravidel je pak stanovena v čl. 13 směrnice.

3.3.1.2 Praktický dopad vybraných ustanovení a úvahy de lege ferenda

Následující řádky se pokusí shrnout praktický dopad nejrelevantnějších ustanovení směrnice o energetické účinnosti. V této souvislosti bude poukázáno na několik více či méně významných mezer, které se v rámci těchto ustanovení vyskytují, přičemž se stejně jako v předchozím bodě dotkneme také plánované novelizace směrnice.

---

¹⁵⁴ Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. *Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR*. Duben 2017.

¹⁵⁵ Komise. *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o správě energetické unie, kterým se mění směrnice 94/22/ES, směrnice 98/70/ES, směrnice 2009/31/ES, nařízení (ES) č. 663/2009, nařízení (ES) č. 715/2009, směrnice 2009/73/ES, směrnice Rady 2009/119/ES, směrnice 2010/31/EU, směrnice 2012/27/EU, směrnice 2013/30/EU a směrnice Rady (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení (EU) č. 525/2013*. COM(2016) 759 final, v Bruselu 30.11.2016.

¹⁵⁶ European Council for an Energy Efficient Economy. *Understanding energy efficiency in the European Commission's Clean Energy Package* [online]. Steering through the maze #7: A guide from the European Council for an Energy Efficient Economy. 14 September 2017, str. 7 [cit. 03.05.2018]. Dostupné z: <https://www.eceee.org/policy-areas/>

Co se týče prvních dvou výše zmíněných ustanovení **čl. 1 a čl. 3** směrnice, jedná se o určení výchozích politických cílů, které samy o sobě prakticky žádný přímý dopad vyvolat nemohou. V případě stanovení indikativních vnitrostátních cílů dle čl. 3 mohl určitý následek nastat pouze do 30. června 2014, kdy byla Komise na základě čl. 3 odst. 2 povinna tyto indikativní cíle členských států přezkoumat a na základě čl. 24 odst. 7 případně navrhnout další potřebná opatření (například v případě, že by stanovený indikativní cíl některého z členských států postrádal jakékoliv ambice). V širším kontextu však má stanovení politických cílů značnou roli, a proto je předmětem připravované novelizace směrnice také prodloužení těchto cílů do roku 2030 a navýšení plánovaných úspor uvedených v čl. 1 směrnice na 30 %¹⁵⁷ (aktuální návrh Evropského parlamentu z ledna 2018 počítá s navýšením na 35 %)¹⁵⁸.

Otázkou však zůstává, zda je skutečně třeba trvat na pouhé indikativní povaze stanovených cílů a zda by již v čl. 3 nebylo vhodnější stanovit závazný cíl stejně jako je tomu například v čl. 3 směrnice č. 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Je zřejmé, že zajištění 20% podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie EU v roce 2020 spočívá na faktické činnosti státu, zatímco případný závazek 20% či vyššího snížení energetické spotřeby dle čl. 3 směrnice o energetické účinnosti by z velké části podléhal externím faktorům. EU a její členské státy nicméně disponují rozsáhlými statistickými údaji a lze si tedy představit postup, kdy by případná závazná opatření směřující k 20% či vyššímu snížení spotřeby energie v roce 2020 měla jednoduše počítat s nejhorsím možným scénářem statistických fluktuací.

V návaznosti na indikátory energetické účinnosti je rovněž možné podrobit kritice možnost volby různých ukazatelů – čl. 3 členským státům umožňuje vnitrostátní energetické cíle určit „na základě spotřeby primární energie nebo konečné spotřeby energie, úspor primární energie nebo úspor v konečné spotřebě energie nebo energetické náročnosti.“ Konečná spotřeba energie však v sobě nezahrnuje energetické ztráty vzniklé při výrobě, přepravě a distribuci energie, energetická náročnost (neboli energetická intenzita) je na druhé straně předmětem mnoha vnějších vlivů¹⁵⁹. Všechny tyto ukazatele

---

¹⁵⁷ Komise. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. COM(2016) 761 final, v Bruselu 30.11.2016.

¹⁵⁸ Rada EU. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 15. až 18. ledna 2018)*. Interinstitucionální spis: 2016/0376 (COD), 5355/18, v Bruselu 24. ledna 2018.

¹⁵⁹ Podrobněji k energetické intenzitě viz podkapitola 1.1.3 této práce.

je samozřejmě možné využít pro monitorování energetické účinnosti, z důvodu konzistentnosti napříč členskými státy by však pro účely stanovení nezávazných vnitrostátních cílů bylo vhodnější držet se pouze ukazatele spotřeby primární energie.¹⁶⁰

Odlíšná situace se pak týká **čl. 7** představujícího skutečně závazný cíl, kterého mají členské státy povinnost dosáhnout. V případě nesplnění tohoto kumulativního cíle do 31. prosince 2020 má Komise povinnost postupovat dle čl. 258 SFEU a zahájit s takovým členským státem řízení o porušení Smluv z důvodu nesprávné aplikace směrnice (angl. *infringement procedure*).¹⁶¹ Vzhledem k politické citlivosti takového postupu se však v praxi před případným zahájením soudního řízení aplikuje tzv. řízení EU Pilot, které je neformálním dialogem mezi Komisí a daným členským státem s cílem vyjasnit jakýkoliv rozpor opravňující Komisi věc předložit SDEU. Stejný postup se uplatní i v případě nesprávné transpozice směrnice či nesplnění jakéhokoliv jiného obligatorního cíle.

S ohledem na zásadní postavení čl. 7 ve směrnici a jeho vliv na energetickou politiku jednotlivých členských států je logickým důsledkem, že se daný článek stává předmětem protichůdných zájmů nejrůznějších zainteresovaných subjektů. Uvedenou skutečnost lze ilustrovat prostřednictvím výše zmíněné plánované novelizace směrnice obsažené v rámci Zimního balíčku, kdy lze během jednotlivých jednání a zasedání ohledně finální podoby této novely vyzorovat zřejmou snahu ze strany Rady¹⁶² o často kompromisní řešení postrádající dříve vyslovené ambice. Takovým řešením byl například návrh Rady, který by členské státy opravňoval „*vyjmout z výpočtu požadavku na úspory energie uvedeného v odstavci 1 ověřitelné množství energie vyrobené na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu v důsledku politických opatření podporujících nové instalace technologií výroby energie z obnovitelných zdrojů.*“¹⁶³ Tato výjimka byla posléze po jednání Evropského parlamentu odstraněna.¹⁶⁴ Alarmující snahu o vyprázdnění čl. 7 prostřednictvím stanovení nižších a pouze indikativních cílů po roce 2020 lze identifikovat i v uniklých návrzích

---

¹⁶⁰ Shodně Deloitte. *Energy Efficiency in Europe – The levers to deliver the potential*. 2016, str. 8.

¹⁶¹ Podrobněji k důsledkům nesplnění povinností uložených členským státům viz kapitola 3.4 této práce.

¹⁶² ROSENOW, Jan, COWART, Richard. *European Council set to wipe out energy efficiency progress, leading to a decade of higher costs* [online]. Energypost. June 20, 2017 [Cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://energypost.eu/european-council-set-to-wipe-out-energy-efficiency-progress-meaning-a-decade-of-higher-costs-worse-health-less-comfort/>

¹⁶³ Rada EU. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 15. až 18. ledna 2018)*, op. cit., str. 34.

¹⁶⁴ Ibid.

Spojeného království¹⁶⁵, které navíc ve stejné době vyjednávalo podmínky svého odchodu z EU.

Evropský parlament dále výslovně vztáhnul dosavadní možnost nezapočítávat spotřebu energie v dopravě k datu 31. prosince 2020¹⁶⁶ – dle tohoto návrhu by tudíž od 1. ledna 2021 měly každoroční úspory počítat i s touto spotřebou. Zahrnutí energetické spotřeby ze sektoru dopravy je bezpochyby pozitivním krokem pro co nejefektivnější naplnění hlavních cílů unijní podpory energetické účinnosti. Existenci možných výjimek¹⁶⁷ z naplňování těchto cílů lze ostatně považovat za jeden ze základních nedostatků směrnice – určitá flexibilita je jistě nutným politickým imperativem konsensu na unijní úrovni, stav současné situace je však takový, že většina členských států využívá výjimky do jejich maximálního limitu¹⁶⁸. Je otázkou, zda by možným řešením bylo podmínění těchto výjimek splněním dalších kritérií či zda by takový požadavek vedl pouze k bezdůvodné administrativní zátěži, případně k plnění těchto kritérií pouze tzv. „na papíře“.

Nedílnou součástí čl. 7 dále tvoří příloha V směrnice o energetické účinnosti, která stanoví „společné metody a zásady pro výpočet dopadu systémů povinného zvyšování energetické účinnosti nebo jiných opatření“. Co se týče metod pro výpočet úspor energie, nabízí příloha V možnost zvolit jednu či více z následujících: (i) **očekávané úspory**, (ii) **měřené úspory**, (iii) **poměrné úspory** podle technicko-inženýrských odhadů, (iv) **zkoumané úspory** pro úspory vyplývající se změn chování spotřebitelů. V této souvislosti poukazují experti na skutečnost, že ačkoliv je k tradičnímu výpočtu dle prvních dvou metod na úrovni EU přistupováno konzistentně, poslední dvě zmíněné metody srovnatelnou metodiku a praxi postrádají.¹⁶⁹ Stejně jako autoři jedné ze studií hodnotících pokrok implementace čl. 7¹⁷⁰ tedy navrhuji, aby byla pravidla pro účely výpočtu stanovena

---

¹⁶⁵ BOREN, Zachary Davies. *Brexit: UK lobbies to weaken EU climate and energy efficiency targets* [online]. Unearthed. 28.05.2017 [Cit. 15.04.2018]. Dostupné z:

<https://unearthed.greenpeace.org/2017/05/28/brexit-uk-eu-climate-change-energy-efficiency/>

¹⁶⁶ Rada EU. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti* – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 15. až 18. ledna 2018), op. cit., str. 34.

¹⁶⁷ Co se týče možnosti nezahrnovat objem energie využívaného při přepravě jedná se o čl. 7 odst. 1 alinea 2 směrnice o energetické účinnosti; další výjimky jsou pak obsaženy především v čl. 7 odst. 2.

¹⁶⁸ FORSTER, Daniel, KAAR, Anna-Liisa, ROSENOW, Jan, LEGUIJT, Cor, PATO, Zsuzsanna. *Study evaluating progress in the implementation of Article 7 of the Energy Efficiency Directive*. Technical Report published via Ricardo Energy & Environment, CE Delft, REKK. 11th May 2016, str. 80.

¹⁶⁹ ROSENOW, J., LEGUIJT, C., PATÓ, Z., EYRE, N., FAWCETT, T. (2016): *An ex-ante evaluation of the EU Energy Efficiency Directive - Article 7*. Economics of Energy & Environmental Policy 5(2).

¹⁷⁰ FORSTER, Daniel, KAAR, Anna-Liisa, ROSENOW, Jan, LEGUIJT, Cor, PATO, Zsuzsanna. *Study evaluating progress in the implementation of Article 7 of the Energy Efficiency Directive*, op. cit., str. 84-85.

na úrovni EU jasněji – tohoto může být dosažena například prostřednictvím tzv. *guidance notes*, které členským státům pomáhají s implementací směrnice. Za jednu z nejdůležitějších zásad obsažených v příloze V lze považovat **princip adicionality**, dle nějž se v případě vykazovaných úspor musí prokázat, „že se jedná o úspory nad rámec úspor, kterých by bylo dosaženo i bez činnosti povinných, zúčastněných nebo pověřených stran anebo prováděcích orgánů.“¹⁷¹ Díky tomuto kritériu jsou vyloučeny i úspory vyplývající ze zavedení povinných právních předpisů EU. Toto ustanovení do určité míry zmírňuje plánovaná novelizace, která do vykazovaných úspor umožní zahrnout i úspory vyplývající z renovace stávajících budov.

Ačkoliv je tedy zřejmou snahou výše uvedených článků stanovit určité požadavky na členské státy v podobě konkrétních limitů, kterých má být dosaženo, je z těchto ustanovení možné zřetelně vyzorovat politickou citlivost dané otázky. Tato se projevuje v množství výjimek z jednotlivých povinností, úlev, pouhé indikativní povaze některých cílů a některých nesrovnalostí či nejasností, které však částečně pramení z komplexnosti dané otázky.

Uvedenou „politickou citlivostí“ jsou protkána i další ustanovení směrnice o energetické účinnosti, nevyjímaje ani **čl. 8**. Jak již bylo řečeno, čl. 8 se věnuje povinnosti absolvování energetických auditů velkými podniky. Tato povinnost tedy musí být promítnuta i do vnitrostátních právních řádů – problémem však je, že ačkoliv jsou tyto podniky povinny energetický audit pod hrozbou sankce absolvovat, žádným předpisem jim není stanovena povinnost aplikovat jakákoliv doporučení či zjištění, která bude takový audit obsahovat. Vzhledem k postavení výrazné části populace a často vlažnému přístupu vůči dlouhodobým úsporným řešením a opatřením na ochranu životního prostředí lze předpokládat, že povinnost absolvovat energetické audity bude ve velkém množství případů považována za pouhou nadbytečnou administrativní zátěž bez jakýchkoliv reálných dopadů. Domnělá vstřícnost EU vůči členským státům (resp. velkým podnikům) spočívající v dobrovolnosti implementace uvedených doporučení se tak může jevit jako zcela kontraproduktivní.¹⁷²

---

¹⁷¹ Komise. *Příloha návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. COM(2016) 761 final ANNEX 1, v Bruselu 30.11.2016, str. 2.

¹⁷² Obdobně PŘÍBORSKÝ, Jan. *České energetické právo v kontextu ochrany životního prostředí*. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Katedra práva životního prostředí, str. 172.

Zcela v souladu s těmito výhradami hovoří i důvodová zpráva ke směrnici o energetické účinnosti: „*Dalšími možnostmi se značným pozitivním dopadem ve srovnání s jejich náklady jsou ty, jejichž cílem je podporovat trh energetických služeb, poskytnout domácnostem a společnostem lepší a častější informace o jejich aktuální spotřebě energie pomocí účtů a inteligentních měřičů a povinné energetické audity u velkých společností. Posouzení dopadů ukazuje, že všechna tato opatření mají význam z hlediska překonání nedostatku informací, který je jednou z překážek bránících účinnosti, a mohla by přinést značné úspory energie. Jiné možnosti podpory energetické účinnosti pomocí dobrovolných opatření jsou z hlediska využití veškerého dostupného potenciálu pro úspory považovány za nedostatečné.*“¹⁷³ Poslední věta zřetelně dokládá vztah mezi původním záměrem a následnými ústupky. Namísto nich by však bylo vhodnější otevřít prostor širší diskuzi a projevit snahu o řešení, která stanovují přímé povinnosti pro naplnění požadavku zvyšování energetické účinnosti. V případě energetických auditů by se mohlo například jednat o povinnost podniků aplikovat doporučení stanovená ve výsledném auditu, u kterých by doba návratnosti investic nepřesahovala tři roky. Takovéto či obdobné vymezení povinnosti v návaznosti na zpracování energetického auditu by navíc korespondovalo s platnými přísnými požadavky na jejich výslednou podobu a odbornost.

V souvislosti s implementací čl. 8 je vhodné zmínit i odst. 2, který požaduje implementaci takových opatření, která by k absolvování energetických auditů motivovala i malé a střední podniky. Analýza desítky členských států EU ukázala, že polovina z hodnocených zemí nebyla schopna daný požadavek stále naplnit (nejhůře dopadly Litva, Maďarsko, Španělsko a Rumunsko, nejlépe naopak Belgie, Chorvatsko, Francie a Rakousko).¹⁷⁴ V budoucnu tedy lze očekávat zvýšenou pozornost Komise a potažmo celé EU směrem k zemím, u nichž odpovídající transpozice unijních předpisů probíhá volnějším tempem. Pokud by bylo navíc možné dosavadní přístup Komise vůči pomalejší implementaci považovat za vstřícný, s pokračující integrací energetické unie nepochybně přijdou na řadu i striktnější metody.

Již v současnosti by tedy měly být členské státy motivovány namísto kompromisních řešení k dobrovolné aplikaci energeticky účinných řešení, a umožnit tak naplnění

---

¹⁷³ Komise. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES*. KOM(2011) 370 v konečném znění, v Bruselu 22.6.2011, str. 4.

¹⁷⁴ EUROCHAMBRES. *National Support Schemes for Energy Audits and Energy Management Systems as required by Art. 8/2 of the Energy Efficiency Directive (2012/27/EU)*. Implementation Survey. August 2017.

dlouhodobých koncepcí energetické udržitelnosti a plynulejší přechod k integrovanější energetice. Jedním z nejdůležitějších cílů při plnění unijních požadavků vyplývajících ze směrnice o energetické účinnosti by tak mělo být zajištění co nejširší podpory, aby princip *energy efficiency first*, resp. energetická účinnost na prvním místě, přestal být za zavřenými dveřmi mnohými aktéry označován za pouhý politický slogan¹⁷⁵.

3.3.2 Směrnice o energetické náročnosti budov¹⁷⁶

Významný podíl sektoru budov na energetické spotřebě a s ním spojený potenciál pro podporu energetické účinnosti byl již několikrát zdůrazněn. Připomeňme si tedy základní data, o která se toto výsadní postavení opírá:

- budovy se na konečné spotřebě energie v EU podílejí ze 40 %;
- 97 % budov v EU nevykazuje dostatečnou třídu energetické náročnosti¹⁷⁷;
- 75-90 % současných budov bude stát i v roce 2050¹⁷⁸.

Směrnice o energetické náročnosti budov je stejně jako směrnice o energetické účinnosti předmětem novelizace v rámci Zimního balíčku. Na rozdíl od směrnice o energetické účinnosti však již příslušná úprava prošla v polovině dubna 2018 finálním schvalovacím procesem v Evropském parlamentu¹⁷⁹, a proto se na následujících řádcích budeme věnovat nejvýznamnějším ustanovením již novelizovaného znění.

Směrnice především v čl. 3 stanoví povinnost přijmout metodu výpočtu energetické náročnosti budov podle společného rámce obsaženého v příloze I směrnice. Výsledná energetická náročnost se uvádí číselným ukazatelem spotřeby primární energie v kWh/m².r a musí odpovídat minimálním požadavkům na energetickou náročnost stanoveným v čl. 4. Ty by měly být členskými státy stanoveny za účelem dosažení nákladově optimálních

---

¹⁷⁵ TEFFER, Peter. *Leaked EU document says energy efficiency just a 'slogan'* [online]. Euobserver. Brussels, 28. Feb [Cit. 30.04.2018]. Dostupné z: <https://euobserver.com/energy/141148>

¹⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov. Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0031>

¹⁷⁷ BPIE. *97% of buildings in the EU need to be upgraded* [online]. [cit. 20.04.2018]. Dostupné z: http://bpie.eu/wp-content/uploads/2017/12/State-of-the-building-stock-briefing_Dic6.pdf

¹⁷⁸ Ibid.

¹⁷⁹ Evropský parlament. *European Parliament legislative resolution of 17 April 2018 on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings*. (COM(2016)0765 –C8-0499/2016 –2016/0381(COD)).

úrovni¹⁸⁰. Srovnávací metodický rámec pro výpočet nákladově optimálních úrovní minimálních požadavků na energetickou náročnost budov a prvků budov je na základě čl. 5 určen nařízením Komise¹⁸¹. Uvedené povinnosti platí jak pro nové, tak pro stávající budovy.

Co se týče nových budov, spolu s novelizací směrnice zbyla z původního znění čl. 6 pouze jeho první věta deklarující povinnost splňovat minimální požadavky na energetickou náročnost dle čl. 4. Vypadla tak dřívější povinnost posoudit proveditelnost vysoce účinných alternativních systémů. Důvodová zpráva k novelizovanému znění uvádí, že tato povinnost v podstatě implicitně vyplývá z čl. 9, který pro **veškeré nové budovy** stanoví požadavek, aby byly budovami s téměř nulovou spotřebou¹⁸². Všechny nové budovy tato kritéria musí splňovat do 31. prosince 2020, u **budov užívaných a vlastněných orgány veřejné moci** platí lhůta o dva roky kratší. Z definice vyplývá, že tato „téměř nulová spotřeba“ bude muset být ve „značném rozsahu“ pokryta z obnovitelných zdrojů. Výrazný potenciál tohoto ustanovení je do jisté míry sražen skutečností, že definici pojmu „značného rozsahu“ ponechává unijní úprava na vůli členských států.

Jak již bylo uvedeno výše, do směrnice o energetické náročnosti budov se ze směrnice o energetické účinnosti přesouvá čl. 4 o strategii renovace budov (v podobě nového čl. 2a). Doplnuje se navíc o povinnost vypracovat jasný dlouhodobý plán dekarbonizace do roku 2050 s jasně stanovenými dílčími cíli do roku 2030. Z výše uvedených dat zřetelně vyplývá, že v renovaci budov se ukrývá největší potenciál¹⁸³ pro energetické úspory a sama důvodová zpráva uvádí, že v urychlení nákladově efektivní renovace stávajících budov spočívá hlavní cíl novelizace. Navzdory této skutečnosti nejsou ve směrnici výraznější změny s ohledem na renovaci budov k nalezení – podle odborníků by se přitom dalo uvažovat například o stanovení specifických požadavků na vybrané typy budov nebo zásadní rozšíření povinností stanovených v čl. 5 směrnice o energetické

---

¹⁸⁰ Základ definice „nákladově optimální úroveň“ stanovený v čl. 2 odst. 14 směrnice o energetické náročnosti budov říká, že se jedná o takovou „úroveň energetické náročnosti, která vede k nejnižším nákladům v průběhu odhadovaného ekonomického životního cyklu, ...“.

¹⁸¹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 244/2012 ze dne 16. ledna 2012, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov stanovením srovnávacího metodického rámce pro výpočet nákladově optimálních úrovní minimálních požadavků na energetickou náročnost budov a prvků budov.

¹⁸² Čl. 2 odst. 2 směrnice o energetické náročnosti budov definuje „budovu s téměř nulovou spotřebou energie“ jako budovu „jejíž energetická náročnost určená podle přílohy I je velmi nízká. Téměř nulová či nízká spotřeba požadované energie by měla být ve značném rozsahu pokryta z obnovitelných zdrojů, včetně energie z obnovitelných zdrojů vyráběné v místě či v jeho okolí“.

¹⁸³ Dle důvodové zprávy novelizovaného znění je každoročně renovováno pouze 0,4-1,2 % fondu budov – pro dosažení cílů stanovených do roku 2050 by však měla být míra renovací přinejmenším dvojnásobná.

účinnosti¹⁸⁴ (v této souvislosti je rovněž otázkou, proč nebyl spolu s čl. 4 směrnice o energetické účinnosti přesunut i uvedený čl. 5, který s ním bezprostředně souvisí).

Je třeba doufat, že pozitivnější vliv na snižování energetické náročnosti budov budou mít i finanční pobídky představené členskými státy na základě čl. 10 a jejich provázání s vydáváním certifikátů energetické náročnosti¹⁸⁵. Porovnání certifikátů energetické náročnosti před renovací budovy a po ní poslouží v této souvislosti jako ukazatel dosažených výsledných úspor, a umožní tak jednotlivé pobídky a iniciativy vyhodnotit a dále přizpůsobit.

Významnou proměnou prošla směrnice o energetické náročnosti budov také ve vztahu k elektrifikaci osobních automobilů a inteligentním technologiím. Čl. 8 tudíž nově stanoví povinnost, aby v rozsáhle renovovaných nebytových budovách s více než 10 parkovacími místy byla alespoň jedna dobíjecí stanice pro elektrické automobily s možností budoucího rozšíření. Inteligentní technologie jsou zohledněny v rámci zmocnění Komise k přijetí aktu v přenesené pravomoci, kterým bude definován tzv. „indikátor inteligence“ (angl. „*smartness indicator*“), podle něž bude možné určit schopnost budovy přizpůsobit se novým technologickým požadavkům. Nutno podotknout, že akt v přenesené pravomoci zakotvený v čl. 290 SFEU poskytuje Komisi větší volnost než důsledněji dozorované prováděcí akty dle čl. 291 SFEU.

Mezi ostatní povinnosti, které směrnice o energetické náročnosti členskými státem ukládá, patří zakotvení pravidel pro provádění inspekcí, zavedení kontrolních systémů certifikátů energetické náročnosti a přijetí opatření pro zvyšování informovanosti.

Stejně jako v případě směrnice o energetické účinnosti se vůči směrnici o energetické náročnosti budov objevuje kritika ohledně nedostatečně ambiciózních řešení – namísto přímých povinností a konkrétních limitů směřuje směrnice k požadovanému cíli často pouze zprostředkovaně, stanovení minimálních požadavků na energetickou náročnost

---

¹⁸⁴ ROSENOW, Jan, COWART, Richard, BAYER, Edith, FABRI, Mariangiola. *Assessing the European Union's Energy Efficiency Policy: Will the Winter Package deliver on 'Efficiency First'?* Energy Research & Social Science 26. 2017, str. 72-79.

¹⁸⁵ Certifikáty energetické účinnosti upravují čl. 11, 12 a 13 směrnice o energetické náročnosti budov. Jejich definice v čl. 2 odst. 12 směrnice o energetické náročnosti budov říká, že se jedná o: „certifikát uznaný členským státem nebo právníčkou osobou jím určenou, který udává energetickou náročnost budovy nebo ucelené části budovy, vypočtenou podle metody přijaté v souladu s článkem 3;“.

je ponecháno na vůli členských států¹⁸⁶ a nepříliš výrazný pokrok je možné vyzorovat také u výše zmíněné renovace stávajících budov.

Jako kontraproduktivní se jeví i velice obecné definice „nákladově optimální úrovně“ a „budovy s téměř nulovou spotřebou“¹⁸⁷, které podmínky bližší úpravy přenechávají plně v rukou členských států – takový přístup však vyžaduje vytvoření další souhrnné metodiky na unijní úrovni a pravidelné sblížování rozdílných preferencí jednotlivých států. Opět se tedy ukazuje, že upřednostnění politického kompromisu na úkor jasně vymezených pravidel může často vést k nepředvídané administrativní zátěži.

Pro co nejlepší naplnění stanovených cílů je tak apelováno na členské státy, aby využily dané příležitosti a namísto více či méně dobrovolných pravidel poskytly na vnitrostátní úrovni skutečně efektivní a smysluplnou úpravu.¹⁸⁸

3.3.3 Směrnice o ekodesignu¹⁸⁹

Spolu se nařízením o energetických štítcích je směrnice o ekodesignu nejvýznamnějším předpisem zaměřeným na (i) podporu energetické účinnosti výrobků a její environmentální aspekty, (ii) zajištění volného pohybu výrobků spojených se spotřebou energie v EU a (iii) dostatečnou informovanost spotřebitelů o energeticky nejúčinnějších výrobcích.¹⁹⁰

Oba předpisy jsou vůči sobě komplementární – zatímco nařízení o energetických štítcích motivuje spotřebitele ke koupi energeticky účinnějších výrobků prostřednictvím povinně uváděných údajů, směrnice o ekodesignu podporuje výrobce k produkci energeticky účinnějších výrobků prostřednictvím stanovení určitých minimálních

---

¹⁸⁶ CUFF, Madeleine. *EU poised to approve fresh energy efficiency legislation* [online]. BusinessGreen. 18 April 2018 [cit. 21.04.2018]. Dostupné z: <https://www.businessgreen.com/bg/news-analysis/3030378/eu-poised-to-approve-fresh-energy-efficiency-legislation>

¹⁸⁷ Shodně např. McGUINNESS, Simon. *What exactly is an nZEB anyway?* [online]. Issue 21 of Passive House Plus magazine. Feb 16, 2018 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://passivehouseplus.ie/magazine/help-desk/what-exactly-is-an-nzeb-anyway>

¹⁸⁸ Shodně University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL). (2018). *Renovation roadmap: Making Europe's homes fit for the 21st century*, Cambridge, UK: The Prince of Wales's Corporate Leaders Group. April 2018, str. 11.

¹⁸⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie. Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32009L0125>

¹⁹⁰ Zpráva Komise. *Přezkum směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku*. COM(2015) 345 final, v Bruselu 15.7.2015.

standardů.¹⁹¹ Rozdíl spočívá také v podobě navazujících aktů – nařízení o energetických štítcích opravňuje Komisi k vydávání aktů v přenesené pravomoci, kdežto směrnice o ekodesignu ve svém čl. 15 vyžaduje vydání prováděcích opatření. Tato prováděcí opatření se vždy vztahující k jednotlivým druhům výrobků, které mají požadavky na ekodesign splňovat.

Na čl. 15 poté navazují přílohy I a II směrnice stanovující způsob určení obecných a zvláštních požadavků na ekodesign. Obecné požadavky nestanoví na rozdíl od těch zvláštních specifické mezní hodnoty (například maximální možnou míru energetické spotřeby), namísto toho se orientují na obecné environmentální aspekty – stanovení povinných informací pro spotřebitele o tom, jak s výrobkem efektivně zacházet¹⁹², jak výrobek správně recyklovat a podobně. Směrnice v čl. 17 rovněž umožňuje, aby byla příslušná opatření přijata na základě samoregulačních iniciativ podniků či podnikových sdružení, k čemuž jsou bližší podrobnosti stanoveny v příloze VIII směrnice. Tento alternativní přístup však musí být ve výsledku srovnatelný s požadavky prováděcích nařízení. V současnosti je užíván u set-top boxů, zobrazovacích zařízení a herních konzolí.¹⁹³

Co se týče samotných prováděcích nařízení, v současnosti jich existuje celkem 29, z nichž některá již byla zmíněna v kapitole 1.3 této práce. Další oblasti, které by mohly potenciálně podléhat požadavkům na ekodesign jsou hodnoceny v pravidelných pracovních plánech. Nejaktuálnějších z nich je již výše zmíněný *Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019*.¹⁹⁴ Ten se zabývá rovněž dalším důležitým aspektem ekodesignu, který spočívá v aktuální potřebě důrazně reflektovat principy oběhového hospodářství. V souladu s Akčním plánem EU pro oběhové hospodářství a Plánem pro Evropu účinněji využívající zdroje¹⁹⁵ je tak kladen důraz na životnost výrobků, jejich opravitelnost, možnosti průběžné modernizace a recyklovatelnost. Lze očekávat, že tyto požadavky budou v rámci pozměňovacích aktů promítnuty i do současných prováděcích nařízení. Minimální životnost

---

¹⁹¹ WILSON, Alex. *Framework for energy efficiency labelling*. EU Legislation in Progress, EPRS, European Parliament. July 2017, str. 2.

¹⁹² DALHAMMAR, Carl. *The Setting of Progressive Energy Efficiency Performance Standards for Products through the Ecodesign Directive*. Nordic Environmental Law Journal, 2015:1, str. 24.

¹⁹³ Komise. *Voluntary Agreements under the Eco-design legislation* [online]. 20.12.2016 [Cit. 30.4.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_eco-design-voluntary_agreements.pdf

¹⁹⁴ Největší potenciál pro úspory energie byl zjištěn u těchto dosud neupravených skupin výrobků: automatizační a řídicí systémy v budovách, rychlovarné konvice, vysoušeče rukou, výtahy, solární panely a měřiče, chladicí kontejnery a vysokotlaké čističe. Zároveň bylo stanoveno předběžné posouzení výrobků, se kterými by bylo možné počítat teprve v budoucím pracovním plánu pro ekodesign: domácí brány (síťová zařízení pro domácnost), smartphony a základnové stanice.

¹⁹⁵ Podrobněji viz podkapitola 3.1.1.3 této práce.

výrobků je však i v současnosti obsažena například v nařízení o požadavcích na ekodesign vysavačů¹⁹⁶ a nařízení o požadavcích na ekodesign světelných zdrojů¹⁹⁷.

Kromě pravidelných pracovních plánů hodnotí průběh dosavadní implementace směrnice o ekodesignu také odborná studie z listopadu 2017 zpracovaná z podnětu Evropského parlamentu.¹⁹⁸ Na více než sto padesáti stranách poskytuje konstruktivní posouzení současného stavu včetně vyjádření zainteresovaných subjektů z prostředí členských států, byznysu a odborné veřejnosti. Na základě zjištěných skutečností je pak identifikováno několik oblastí, kterým by měla být v budoucnu věnována zvýšená pozornost:

- chybějící širší politická podpora na unijní úrovni (dle uvedeného názoru expertů chybí širší diskuze opětovně z důvodu politické citlivosti dané otázky směřující k negativním reakcím jak vůči směrnici, tak vůči samotné EU);
- nedostatečný dohled ze strany některých členských států nad dodržováním příslušných opatření, z čehož pramení nepříznivý následek v podobě 10-25 % výrobků neodpovídajících stanoveným požadavkům;
- pomalé tempo implementace jednotlivých požadavků¹⁹⁹, které v některých oblastech nekoresponduje s rychlejším technologickým pokrokem;
- zahrnutí požadavků reflektujících principy oběhového hospodářství včetně materiálové účinnosti (resp. environmentální udržitelnosti materiálů).

Obecně je však směrnice o ekodesignu hodnocena velmi pozitivně. Požadavky na ekodesign se ve velké míře projevují i v jiných politikách podporujících energeticky účinná řešení – značnou roli tak například hrají v souvislosti s energetickou náročností budov, kde požadavky na ekodesign příslušných spotřebičů a zařízení tvoří významnou část aspektů celkové energetické náročnosti. Zároveň je třeba dodat, že v některých případech bývají energeticky efektivnější řešení přirozeným důsledkem technologického pokroku,

---

¹⁹⁶ V tomto případě se jedná o trvanlivost hadice, která musí být použitelná po 40 000 oscilacích při zatížení a provozní životnost motoru, která musí být delší nebo rovna 500 hodin. Nařízení Komise (EU) č. 666/2013 ze dne 8. července 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign vysavačů.

¹⁹⁷ Např. Nařízení Komise (ES) č. 244/2009 ze dne 18. března 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign nesměrových světelných zdrojů pro domácnost.

¹⁹⁸ ZYGIEREWICZ, Anna et al. *The Ecodesign Directive (2009/125/EC) European Implementation Assessment*. European Parliamentary Research Service. November 2017.

¹⁹⁹ Pro podrobnější přehled příslušných lhůt viz Příloha č. 6 této práce.

který je často rychlejší než příslušná právní regulace. Možným řešením zdlouhavých právních procesů by bylo stanovení určitých mezníků a časových plánů, obdobně jako je tomu v čl. 11 nařízení o energetických štítcích²⁰⁰, který pro zavádění aktů v přenesené pravomoci určuje specifické lhůty.

3.3.4 Nařízení o energetických štítcích²⁰¹

Štítkem se dle čl. 2 odst. 19 nařízení o energetických štítcích především rozumí: *„grafické vyobrazení v tištěné nebo elektronické podobě zahrnující uzavřenou stupnici používající výhradně písmena od A do G, přičemž každé písmeno představuje určitou třídu a každá třída odpovídá úsporám energie, v sedmi odlišných barvách od tmavě zelené po červenou, jehož účelem je informovat zákazníky o energetické účinnosti a spotřebě energie;“*

Jak již bylo částečně zmíněno výše²⁰², Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019 uvádí, že jen díky společnému rámci pro ekodesign a označování energetickými štítky se do roku 2020 dosáhne přibližně poloviny veškerých cílových energetických úspor, což činí okolo 175 milionů tun ekvivalentu ropy za rok. Zpráva Komise z roku 2015 o hodnocení dnes již neplatné směrnice 2010/30/EU²⁰³ v této souvislosti říká, že opatření v oblasti označování energetickými štítky budou mít na těchto úsporách 15% podíl.²⁰⁴ Zpráva Komise dále upozorňuje, že zhruba 85 % spotřebitelů energetické štítky rozpozná a při svém rozhodování jich využívá, ačkoliv určité nejasnosti byly vyvolány představením energetických tříd „A+, A++, A+++“, které v roce 2010 doplnily původní stupnici tříd energetické efektivity výrobků „A až G“.

Vzhledem k těmto nejasnostem se nové nařízení o energetických štítcích z roku 2017 opět vrací výhradně k jasněji pochopitelné stupnici „A až G“, která má oproti třídám „A+ až A+++“ nepopíratelně vyšší motivační charakter ve vztahu ke spotřebitelům.

---

²⁰⁰ ZYGIEREWICZ, Anna et al., op. cit., str. 80.

²⁰¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1369>

²⁰² Viz kapitola 1.3 této práce.

²⁰³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku.

²⁰⁴ Zpráva Komise. *Přezkum směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku*. COM(2015) 345 final, v Bruselu 15.7.2015.

Za předchozích podmínek navíc většina nových výrobků spadala přímo do nejvyšších kategorií „A+ až A+++“. Do budoucna je tudíž nutné v závislosti na technologickém pokroku nejvyšší kategorie výrobků postupně přizpůsobovat a stanovovat přísnější podmínky pro jejich splnění – tato nutnost je reflektována v čl. 11 odst. 8, který říká, že jakmile některý z aktů v přenesené pravomoci stanovících novou stupnici vejde v platnost, zajistí Komise, „aby se v okamžiku zavedení štítku očekávalo, že do energetické třídy A nebudou spadat žádné výrobky, a aby odhadovaná doba, po jejímž uplynutí bude do uvedené třídy spadat většina modelů, činila nejméně deset let.“

Nařízení ve svém čl. 12 dále počítá s vytvořením informační databáze dotčených výrobků, která by zároveň usnadnila jejich registraci, kontrolu a vytvořila centralizovaný prostor pro uložení příslušných technologických dokumentací. Dalším významným ustanovením je čl. 9, který stanoví pojistky pro případ, že bude v některém z členských států stažen nevyhovující výrobek z trhu. Pokud ostatní členské státy ani Komise nevznesou do 60 dnů žádné námitky, jsou ostatní členské státy povinny daný výrobek rovněž stáhnout.

3.3.5 Směrnice o průmyslových emisích²⁰⁵

Cílem směrnice o průmyslových emisích je zajistit integrovaný přístup k prevenci a omezování znečišťování jednotlivých složek životního prostředí vznikajícího v důsledku vymezených průmyslových činností. Ačkoliv se již na první pohled jedná o cíl širší, než tomu bylo u výše vyjmenovaných předpisů,²⁰⁶ podpora energetické účinnosti hraje i zde nezastupitelnou roli.

Jedním z hlavních nástrojů směrnice o průmyslových emisích je totiž vytváření referenčních dokumentů o nejlepších dostupných technikách (tzv. dokumenty BREF), které zahrnují i požadavky na energetickou účinnost. V této souvislosti je na směrnici o průmyslových emisích odkazováno i v bodě 42 recitálu směrnice o energetické účinnosti: „Směrnice 2010/75/EU zahrnuje energetickou účinnost mezi kritéria pro určení nejlepších dostupných technik, které by měly sloužit jako zásady pro stanovení podmínek povolení pro zařízení v oblasti její působnosti .... Tato směrnice však dává členským státům možnost

---

²⁰⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění). Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32010L0075>

²⁰⁶ U výše vyjmenovaných předpisů jsme se primárně pohybovali v rámci naplňování cíle 20% snížení energetické spotřeby prostřednictvím podpory energetické účinnosti – tedy jednoho ze tří hlavních cílů unijní agendy „20-20-20“. Podrobněji viz podkapitola 3.1.1.3 této práce.

nevztahovat požadavky týkající se energetické účinnosti na spalovací jednotky nebo jiné jednotky produkující emise oxidu uhličitého na místě, kde se nacházejí, v případě činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES. ...“ Směrnice o energetické účinnosti odkazuje na směrnici o průmyslových emisích také ve svém čl. 15 odst. 9, který se snaží podpořit členské státy v zahrnování informací o energetické účinnosti v rámci zpráv podávaných dle směrnice o průmyslových emisích.

Kromě dokumentu BREF z roku 2009, který se věnuje výhradně energetické účinnosti²⁰⁷, je za druhý nejrelevantnější materiál možné považovat dokument BREF z roku 2017 týkající se velkých spalovacích zařízení²⁰⁸. V návaznosti na základní principy ochrany životního prostředí zmíněné v části 2 této práce se v případě dokumentů BREF zároveň jedná o naplňování principu vysoké úrovně ochrany, principu odpovědnosti původce a principu prevence.

Jak však připomíná výše uvedený recitál směrnice o energetické účinnosti, dle čl. 9 směrnice o průmyslových emisích nejsou členské státy povinny aplikovat požadavky na energetickou účinnost vůči jednotkám produkujícím emise oxidu uhličitého, které fungují v rámci činností uvedených v příloze I směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (dále jen „směrnice o emisních povolenkách“).²⁰⁹ Má se za to, že tyto činnosti jsou již dostatečně regulovány prostřednictvím vytvořeného systému emisních povolenek. Nutno dodat, že vše závisí na volbě států – uvedené dokumenty BREF tedy pro jistotu upravují i požadavky vůči spalovacím jednotkám.

Směrnice o průmyslových emisích je tak jedním z příkladů vzájemné provázanosti unijních politik – zatímco v rámci agendy „20-20-20“²¹⁰ je podpora energetické účinnosti jedním z primárních cílů, zde energetická účinnost vystupuje pouze jako jedno z kritérií pro stanovení nejlepších dostupných technik. Ne vždy tedy musí být energetická účinnost primárním imperativem, a to ani v oblasti, ve které by její podpora byla zcela logickou.

---

²⁰⁷ Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency*, op. cit.

²⁰⁸ LECOMTE, Thierry, FERRERÍA de la FUENTE, José Félix, NEUWAHL, Frederik, CANOVA, Michele, PINASSEAU, Antoine, JANKOV, BRINKMANN, Ivan, Thomas, ROUDIER, Serge, SANCHO, Luis Delgado; *Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Large Combustion Plants*; EUR 28836 EN; doi: 10.2760/949, 2017.

²⁰⁹ Mezi vyjmenované činnosti patří například spalovací zařízení o jmenovitém tepelném příkonu větším než 20 MW (s výjimkou zařízení pro spalování nebezpečných nebo komunálních odpadů), rafinerie minerálních olejů, koksovací pece a další.

²¹⁰ Podrobněji viz podkapitola 3.1.1.3 této práce.

Uvedená skutečnost byla znázorněna prostřednictvím směrnice o emisních povolenkách, na jejímž základě je zahrnutí požadavků na energetickou účinnost vybraných zařízení ponecháno zcela na vůli členských států. I zde tak existuje prostor pro možnou budoucí ambicióznější úpravu.

3.4 VYMÁHÁNÍ ULOŽENÝCH POVINNOSTÍ A DOSAVADNÍ JUDIKATURA SDEU

S ohledem na veškeré povinnosti uložené členským státům a z nich plynoucí povinnosti dalších subjektů v oblasti podpory energetické účinnosti je třeba představit nejdůležitější mechanismy, prostřednictvím kterých bývají jednotlivé požadavky vymáhány. Základním způsobem je možnost domáhat se svého práva před vnitrostátním soudem. V takovém případě však může v průběhu řízení mnohdy dojít k pochybnostem o výkladu nebo platnosti daného unijního předpisu, a vnitrostátní soud tak nebude schopen předmětnou otázku dostatečně kvalifikovaně posoudit – pro tuto situaci poskytuje čl. 267 SFEU řešení v podobě řízení o předběžné otázce, na jehož základě se může vnitrostátní soud obrátit na SDEU a požádat jej o odpověď.²¹¹ Daný postup bude znázorněn v rámci podkapitoly 3.4.1.

Následně se pozornost přesune k dalšímu z prostředků pro dodržování unijního práva, kterým je řízení o porušení Smluv, označované také jako řízení o porušení povinnosti či anglicky jako *infringement procedure* (čl. 258-260 SFEU). Toto specifické řízení před SDEU bývá zpravidla zahájeno z podnětu Komise, neboť možnost žaloby jednoho členského státu jiným členským státem dle čl. 259 SFEU nebývá v praxi téměř využívána. V případě Komise se zároveň jedná o naplnění čl. 17 SEU, který stanoví, že Komise „*pod kontrolou Soudního dvora Evropské unie dohlíží na uplatňování práva Unie.*“²¹² V návaznosti na řízení o porušení Smluv bude představen přehled dosavadní a poměrně příležitostné judikatury v oblasti energetické účinnosti, přičemž se zaměříme i na využití postupů předcházejících samotnému soudnímu řízení. Vybrány přitom byly pouze ty rozsudky, které se bezprostředně vztahují k aktuálně účinným předpisům. Uvedená řízení se tak soustředí pouze na směrnici o energetické účinnosti a směrnici o energetické náročnosti budov, neboť ve vztahu ke směrnici o ekodesignu a nařízení o energetických štítcích

---

²¹¹ TOMÁŠEK, Michal a kol., op. cit., str. 385.

²¹² Ibid., str. 404.

doposud žádná řízení zahájena nebyla.²¹³ Cílem této kapitoly bude také zachytit reálné praktické dopady unijních opatření a dokreslit tak celkové postavení vybraných právních předpisů.

3.4.1 Řízení o předběžné otázce C-561/16 *Saras Energía, SA, a další proti Administración del Estado*

Doposud jedinou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v souvislosti se směrnicí o energetické účinnosti podal španělský Nejvyšší soud (Tribunal Supremo). Předmětná ustanovení směrnice o energetické účinnosti jsou čl. 7 a čl. 20. Čl. 20 odst. 6 dává členským státům možnost stanovit, že povinné strany **mohou** plnit své povinnosti uvedené v čl. 7 odst. 1 tím, že každoročně přispějí do vnitrostátního fondu energetické účinnosti²¹⁴ částkou rovnající se investicím vyžadovaným ke splnění těchto povinností. Společnost *Saras Energía, S.A.* rozporuje příslušnou španělskou právní úpravu ve dvou aspektech. Zaprvé, uvedený příspěvek do vnitrostátního fondu energetické účinnosti je ve Španělsku ukládán jako povinný, **aniž by** dotčeným energetickým společnostem (resp. povinným stranám) vůbec **bylo umožněno** těchto peněz využít k dosažení požadovaných úspor prostřednictvím investic do úsporných opatření. Zadruhé, daná povinnost se týká pouze prodejců plynu a elektřiny a velkoobchodních prodejců ropných produktů, aniž by jí podléhali distributoři plynu a elektřiny a maloobchodní prodejci ropných produktů.

SDEU o této předběžné otázce sice doposud nerozhodl, již je však k dispozici stanovisko generální advokátky Juliane Kokott přednesené dne 12. dubna 2018.²¹⁵ Co se týče prvního domnělého rozporu s unijním právem, španělskou úpravu je podle názoru generální advokátky možné považovat za alternativní schéma ve smyslu čl. 7 odst. 9 alinea 2 písm. b)²¹⁶, neboť se v případě čl. 20 odst. 6 nejedná vůči čl. 7 odst. 9

---

²¹³ Lze však najít dvě předběžné otázky (C-319/13, C-632/16) a dvě spolu související řízení o porušení Smluv (T-544/13, C-44/16) ve vztahu k bývalé směrnici 2010/30/EU o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích.

²¹⁴ Fond energetické účinnosti je dobrovolně zřizován členskými státy na základě čl. 20 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti.

²¹⁵ Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 12. dubna 2018 ve věci C-561/16 *Saras Energía, SA, a další proti Administración del Estado*, EU:C:2018:236.

²¹⁶ Čl. 7 odst. 9 alinea 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti zní: „*Politická opatření uvedená v prvním pododstavci mohou zahrnovat níže uvedená politická opatření nebo jejich kombinace, nejsou na ně však omezena: ... b) systémy a nástroje financování nebo daňové pobídky, které vedou k uplatňování energeticky účinných technologií nebo metod a jejichž výsledkem je snížení spotřeby energie u konečného uživatele;*“

o *lex specialis*. Z tohoto důvodu tak není vyloučeno, aby byla povinnost odvádět příspěvky odůvodněna také čl. 7 odst. 9.

Ve vztahu k problematice povinných stran odkazuje generální advokátka na zřejmou příčinu nedorozumění, kterou je španělské znění čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti. To stanoví, že členský stát určí povinné strany mezi distributory energie a maloobchodními prodejci. Jiná jazyková znění směrnice přitom v uvedeném případě užívají spojku „nebo“. Tato spojka je ostatně užitá i na jiných místech španělského znění zabývajících se povinnými stranami. Volba mezi různými subjekty je přitom nezbytná, neboť se jedná o různé články dodavatelského řetězce – pokud by byly zahrnuty oba články, docházelo by ke zdvojnásobování úspor a povinností, což by se v konečném důsledku negativně dotklo konečného zákazníka. Dle čl. 7 odst. 4 musí být výběr mezi povinnými stranami učiněn na základě objektivních a nediskriminačních kritérií, která musejí být z odůvodnění této úpravy patrná.

3.4.2 Řízení o porušení Smluv

Řízení o porušení Smluv se dělí na dva základní typy: (i) nenotifikační či netranspoziční řízení pro případ, kdy členský stát neimplementuje směrnici v rámci vnitrostátního práva, případně o této implementaci neinformuje Komisi a (ii) věcné řízení pro případ, kdy je implementace provedena nesprávně nebo v praxi nesprávně aplikována.²¹⁷ Jak již bylo naznačeno v podkapitole 3.3.1.2, řízení o porušení Smluv je zároveň možné rozdělit do dvou hlavních fází:

- **předsoudní fáze**, která se dále dělí na neformální část (tzv. EU Pilot) a formální část sestávající z formálního upozornění, které je v případě přetrvávajících nedostatků následováno odůvodněným stanoviskem obsahujícím lhůtu k nápravě. Kolem 80 % případů je vyřešeno již v neformální části předsoudní fáze²¹⁸ (jedno z takových řízení bylo například zmíněno v podkapitole 1.1.3, kdy byla ČR upozorněna na užívání nevhodné metodiky pro sestavování energetické bilance);
- **soudní fáze.**²¹⁹

²¹⁷ TOMÁŠEK, Michal a kol., op. cit., str. 405.

²¹⁸ Ibid.

²¹⁹ Ibid., str. 410.

Komise na svých internetových stránkách také pravidelně informuje o zahájení jednotlivých fází formální části řízení.²²⁰ Jen za poslední dva roky Komise uvádí šest zahájených řízení v oblasti energetické účinnosti (v předchozích letech počet přesahoval i deset řízení ročně).²²¹ Můžeme se tak například dočíst o zaslání formálního upozornění Španělsku z října 2017, jež se týká povinnosti vyplývající z čl. 9 odst. 3 alinea 2 směrnice o energetické účinnosti o instalaci individuálních měřičů spotřeby v budovách s více bytovacími jednotkami a ve víceúčelových budovách.²²² Dalším příkladem v souvislosti se směrnicí o energetické účinnosti je zaslání odůvodněného stanoviska Slovinsku v listopadu 2016 z důvodu neinformování Komise o posouzení kogeneračních a dalších řešení na základě čl. 14 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti.²²³

Až do soudní fáze se řízení o porušení Smluv dostalo pouze v několika případech souvisejících s implementací směrnice o energetické náročnosti budov. I v této fázi má však Komise stále možnost řízení zastavit, a to prostřednictvím zpětvzetí návrhu dle čl. 148 jednacího řádu Soudního dvora. Tuto možnost Komise využila v řízeních C-302/14 *Komise v. Belgie*²²⁴, C-329/14 *Komise v. Finsko*²²⁵ a C-540/15 *Komise v. Řecko*²²⁶. Ve třech případech pak byla řízení ukončena odsuzujícím rozsudkem SDEU:

- **C-345/12 *Komise v. Itálie***²²⁷ – Itálie nesprávně implementovala povinnosti plynoucí z čl. 7 a čl. 10 směrnice 2002/91/ES o energetické náročnosti budov²²⁸, které se týkaly předložení certifikátu energetické náročnosti při pronájmu budov a provádění certifikace nezávislými odborníky;

---

²²⁰ Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/enforcement-laws>

²²¹ Komise však ve svém přehledu zřejmě neuvádí všechna zahájená řízení – v listopadu 2016 bylo formálním upozorněním zahájeno věcné řízení č. 2016/2131 proti ČR v souvislosti s vystavením certifikátu energetické náročnosti v budovách často navštěvovaných veřejností dle čl. 13 odst. 2 směrnice o energetické náročnosti budov – o tomto řízení Komise ve svém přehledu neinformuje. Nutno dodat, že informuje o vydání odůvodněného stanoviska v téže věci z června 2017.

²²² Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws: October 2017: Energy efficiency: Commission calls on Spain to correctly implement EU rules on Energy Efficiency Directive* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/october-2017-energy-efficiency-commission-calls-spain-correctly-implement-eu-rules-energy-efficiency>

²²³ Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws: November 2016: Energy efficiency: Commission urges Slovenia to notify its comprehensive assessment on high-efficiency cogeneration* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/november-2016-energy-efficiency-commission-urges-slovenia-notify-its-comprehensive-assessment-high>

²²⁴ Usnesení ze dne 29. dubna 2015, *Komise v. Belgie*, C-302/14, EU:C:2015:301.

²²⁵ Usnesení ze dne 16. dubna 2015, *Komise v. Finsko*, C-329/14, EU:C:2015:289.

²²⁶ Usnesení ze dne 17. března 2016, *Komise v. Řecko*, C-540/15, EU:C:2016:203.

²²⁷ Rozsudek ze dne 13. června 2013, *Komise v. Itálie*, C-345/12, EU:C:2013:396.

²²⁸ Čl. 29 nové směrnice o energetické náročnosti budov říká, že ačkoliv je původní směrnice 2002/91/ES touto směrnicí nahrazena, lhůty pro provedení ustanovení původní směrnice tímto nejsou dotčeny.

- **C-67/12** *Komise v. Španělsko*²²⁹ – Španělsko porušilo svoji povinnost tím, že nepřijalo příslušná opatření pro řádnou implementaci čl. 3, čl. 7 a čl. 8 směrnice 2002/91/ES o energetické náročnosti budov. Dle čl. 3 měly být stanoveny požadavky na určení metody výpočtu energetické náročnosti, čl. 7 se zabýval certifikáty energetické náročnosti a čl. 8 určoval pravidla pro inspekci stávajících a nových kotlů;
- **C-160/16** *Komise v. Řecko*²³⁰ – Řecko nepředalo Komisi v uložené lhůtě zprávu o vstupních údajích a předpokladech pro výpočet nákladově optimálních úrovní, čímž porušilo povinnost dle čl. 5 odst. 2 alinea 2 směrnice o energetické náročnosti budov.

Jakmile SDEU svým rozsudkem shledá, že členský stát nesplnil uloženou povinnost, je tento stát povinen na základě čl. 260 odst. 1 SFEU přijmout opatření, která pro něj z takového rozsudku vyplývají. Teprve pokud se stát nepřizpůsobí ani odsuzujícímu rozsudku, může být na návrh Komise zahájeno vymáhací (sankční) řízení dle čl. 260 odst. 2 SFEU, ve kterém se danému státu uloží přiměřená pokuta či penále.

Relativně malý počet řízení, který se dostal až k SDEU, poukazuje na skutečnou efektivitu neformálních postupů Komise vůči členským státům. Patrná je pak také snaha jednotlivých členských států dbát průběžných pokynů Komise a řídit se povinnostmi uloženými na základě rozsudku SDEU.

---

²²⁹ Rozsudek ze dne 16. ledna 2014, *Komise v. Španělsko*, C-67/12, EU:C:2014:5.

²³⁰ Rozsudek ze dne 2. března 2017, *Komise v. Řecko*, C-160/16, EU:C:2017:161.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zhodnotit právní úpravu energetické účinnosti v EU a její dosavadní vývoj. Přes úvodní definování základních pojmů a vymezení výchozího environmentálního zakotvení energetické účinnosti jsme se tak v průběhu práce dostali až k jejímu současnému postavení v rámci celkové energetické politiky EU.

Na prvním místě byl jako jeden z deklarovaných dílčích cílů této práce poskytnut komplexní přehled strategií, plánů a dalších koncepcí v oblasti energetické účinnosti. Prostřednictvím těchto koncepčních nástrojů byl vymezen vztah iniciativ zaměřených na podporu energetické účinnosti vůči dalším aspektům energetické politiky EU. Zároveň byla představena proměna unijního přístupu k podpoře energetické účinnosti v čase. Původním důvodem prvních úsporných koncepčních a jiných opatření byly nastalé energetické a finanční krize, kdy bylo hlavním motivem Evropských společenství snížení závislosti na dodávkách energie ze třetích zemí. Od 90. let se však v souladu s principy prevence a předběžné opatrnosti obrátila motivace EU směrem k zachování udržitelného rozvoje a zamezení potenciálních ekologických krizí. Vzhledem k tomu, že nejekologičtější energií je ta, která nemusí být vůbec vyrobena, se tak podpora energetické účinnosti a související energetické úspory staly hnacím motorem současné energetické integrace v EU. Na této skutečnosti má velký podíl vytvoření tzv. cílů „20-20-20“, mezi něž spadá i 20% snížení spotřeby energie do roku 2020 oproti původním prognózám.

Za nejdůležitější projekt v oblasti podpory energetické účinnosti a potažmo celkové energetické politiky lze bezpochyby považovat iniciativu energetické unie. Jak bylo v práci naznačeno, pro naplnění všech ambiciózních cílů energetické unie bude v budoucnu zřejmě zapotřebí revidovat samotné zakládací smlouvy EU, prozatím je však energetická unie pozvolna utvářena prostřednictvím revize legislativních aktů sekundárního práva. Mezi tyto akty spadá i směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov, které představují nejvýznamnější předpisy zaměřené na podporu energetické účinnosti v EU.

Obě směrnice byly v práci podrobeny analýze s ohledem na jejich nejvýznamnější, případně nejproblematictější ustanovení. Ačkoliv se v obou případech jedná o důležitý posun k naplnění jak krátkodobých, tak dlouhodobých unijních cílů, v mnoha aspektech není potenciál směrnic využit naplno. Společným jmenovatelem jednotlivých dílčích nedostatků je častá snaha o co největší flexibilitu a vytváření kompromisních řešení pro velký počet

aktérů. V několika případech také platí, že by přísnější (a jasnější) úprava mohla předejít často zbytečné administrativní zátěži, se kterou se dotčené subjekty mohou na vnitrostátní úrovni setkávat.

Podle odborných posudků budou mít na finálních energetických úsporách v roce 2020 poloviční podíl opatření zaměřená na energetickou účinnost výrobků. Příslušnými předpisy, které byly v této oblasti analyzovány, jsou směrnice o ekodesignu a nařízení o energetických štítcích, které v roce 2017 nahradilo původní směrnici. Oba předpisy jsou realizovány zejména prostřednictvím navazujících závazných aktů – v případě směrnice o ekodesignu se jedná o prováděcí opatření a v případě nařízení o energetických štítcích o akty v přenesené pravomoci. Samotná implementace předpisů nevykazuje větší problémy, neboť limity pro jednotlivé výrobky musí být jasně stanoveny na základě přesných technických parametrů. I přes to je však možné upozornit na jeden z nedostatků, který spočívá ve zdlouhavém legislativním procesu a pomalejší reakci na aktuální technologický pokrok předmětných výrobků.

Následně byla v práci představena směrnice o průmyslových emisích, která se energetické účinnosti rovněž úzce dotýká, ačkoliv svým primárním zaměřením nespadá mezi základní prostředky pro naplnění unijního cíle 20% snížení energetické spotřeby do roku 2020, jako je tomu u výše jmenovaných předpisů. Cílem směrnice o průmyslových emisích je namísto toho zajištění integrovaného přístupu k prevenci a omezování znečišťování jednotlivých složek životního prostředí. K tomuto účelu směrnice upravuje specifické referenční dokumenty BREF o nejlepších dostupných technikách. Několik z těchto dokumentů se přitom výrazným způsobem podílí na vymezení standardů některých z nejvýznamnějších energeticky účinných řešení.

Poslední kapitola se soustředila na dosud zahájená řízení s členskými státy, které porušily povinnosti plynoucí ze směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov. Kromě řízení o porušení povinnosti byla představena i dosud jediná předběžná otázka položená ve vztahu ke směrnici o energetické účinnosti, která se týkala povinnosti španělských energetických společností přispívat do fondu energetické účinnosti. SDEU o této předběžné otázce doposud nejednal, k dispozici je tak zatím pouze stanovisko generální advokátky. Ta mimo jiné upozorňuje na flexibilitu prostředků, kterými členské státy disponují, přičemž uvádí, že daná povinnost může být svým charakterem považována v souladu s čl. 7 odst. 9 alinea 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti za alternativní

opatření. Vzhledem k poměrné volnosti, jakou směrnice o energetické účinnosti přenechává členským státům, lze očekávat, že obdobný názor jako generální advokátka bude sdílet i SDEU. Uvedený výčet řízení konaných před SDEU a jejich základní popis zároveň slouží jako prostředek pro ucelení poznatků o reálných praktických dopadech obou směrnic. Nízký počet dosavadních rozsudků pak nutně nesvědčí o jasné pochopitelnosti právní úpravy energetické účinnosti, jako spíše o efektivním fungování prejudiciální fáze řízení, ve které je významná většina případů vyřešena.

V práci byl několikrát naznačen jeden z hlavních faktorů současné podoby unijní úpravy energetické účinnosti, kterým je snaha o širokou shodu napříč členskými státy EU. Nejvýznamnější právní akty tak mají podobu směrnic, a nikoliv přímo účinných nařízení, jejich jednotlivá ustanovení navíc často ponechávají podrobnější úpravu na vůli členských států, aniž by byla určena jednotná unijní metodika. Požadavky některých ustanovení jsou dokonce zcela dobrovolné. Je přirozené, že by EU měla porozumět individuálním zájmům svých členů – určité flexibility však lze bezesporu dosáhnout i prostředky, které by oproti současnému stavu lépe odpovídaly plnění ambiciózních cílů do roku 2020 a následně do roku 2030. Jednotlivá opatření, která by poskytla příležitost pro zefektivnění současné úpravy, byla u příslušných předpisů v práci představena.

Jak bylo uvedeno výše, nezbytným předpokladem pro naplňování cílů energetické unie je zajištění hlubší energetické integrace. Kromě novelizace směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov je ke schválení připraveno i nařízení o správě energetické unie a množství dalších energetických předpisů. V tuto chvíli je tak na členských státech, aby v oblasti energetické politiky přeorientovaly důraz kladený na vlastní svrchovanost a zaměřily se na společné řešení budoucích výzev, které se dotýkají celé EU.

Stále integrovanější energetická unie je totiž nevyhnutelnou skutečností a tomuto nastavenému trendu se tak nelze bránit věčně. Členské státy by se podpoře energetické účinnosti měly přizpůsobit zaměřením na dlouhodobou návratnost investic namísto krátkodobých cílů a okamžitého užitku. Pohled některých členských států je však vůči úsporným opatřením skeptický a princip *energy efficiency first*, tedy energetická účinnost na prvním místě, bývá považován za pouhý prázdný slogan²³¹.

---

²³¹ TEFFER, Peter. *Leaked EU document says energy efficiency just a 'slogan'*. Op. cit.

Při vydávání nových aktů a koncepčních nástrojů v oblasti energetické účinnosti by tak EU měla slevit ze svých kompromisních řešení, která očividně postrádají dostatečný motivační charakter. V rámci plnění jednotlivých požadavků bude rovněž zapotřebí přeformulovat dosavadní pojetí dobrovolnosti. Ustanovení, která umožňují členským státům zvolit, zda budou, či nebudou implementovat určitou povinnost, by měla být výrazně limitována. Dobrovolnost by měla být podpořena v tom smyslu, aby byly výhody energetické účinnosti spatřovány i na vnitrostátní úrovni, včetně široké veřejnosti, a existovala společná politická vůle tato úsporná opatření dobrovolně aplikovat.

Nebude-li zajištěna dostatečná informovanost o důvodech jednotlivých opatření a potřebě zajištění bezpečné, udržitelné a konkurenceschopné energetiky EU, bude možné očekávat zvyšující se odpor ze strany členských států vůči silícím snahám o hlubší energetickou integraci. Základem pro vyšší informovanost by měla být přehlednější komunikace koncepčních nástrojů EU, které obsahují výchozí principy unijních předpisů – v jejich značném množství je přitom často obtížné zachytit vzájemnou podmíněnost a důležité souvislosti. Této situaci by tak napomohlo vytvoření přehledné struktury koncepčních nástrojů, v rámci níž by bylo možné jednotlivé souvislosti lehce identifikovat.

Podle nejnovější zprávy Komise o posouzení pokroku, jehož členské státy dosáhly při plnění svých vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020²³², je při troše štěstí EU na dobré cestě k dosažení plánovaných energetických úspor. V tomto ohledu tedy může být právní úprava energetické účinnosti hodnocena pozitivně. Současně je třeba mít na paměti, že potenciál, který v sobě obsahuje, je mnohem větší. Ideálním způsobem aplikace jednotlivých požadavků by byl stav, kdy finální dosažení energetických úspor nebude záviset na nahodilých výkyvech klimatu, ale na reálných a dobrovolných opatřeních přijatých na základě společného konsensu. Teprve poté bude mít EU možnost získat skutečně udržitelnou, soběstačnou, bezpečnou a konkurenceschopnou energetiku.

---

²³² Zpráva Komise. *Posouzení pokroku, jehož členské státy dosáhly při plnění svých vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020 a při provádění směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU, požadované podle čl. 24 odst. 3 této směrnice (2017)*. Op. cit.

SEZNAM ZKRATEK

Zkratky právních předpisů:

směrnice o energetické účinnosti	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES
směrnice o energetické náročnosti budov	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov
směrnice o ekodesignu	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie
nařízení o energetických štítcích	nařízení Evropského parlamentu a Rady 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU
směrnice o průmyslových emisích	směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích, integrované prevenci a omezování znečištění
směrnice o emisních povolenkách	směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství

Další zkratky:

EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EHS	Evropské hospodářské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
IEA	Mezinárodní energetická agentura
Komise	Evropská Komise
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie

SEZNAM ZDROJŮ

1) *Tištěné zdroje*

BAXANT, Petr, Světelná technika, FEKT Vysokého učení technického v Brně.

CEDEÑO BONILLA, Marianela. a Françoise. BURHENNE-GUILMIN. *Environmental law in developing countries: selected issues*. Bonn, Germany: IUCN, 2004. ISBN 2-8317-0625-4.

DAMOHOŘSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010.

KNODT, Michèle. EU energy policy. In: *Handbook of european policies: interpretive approaches to the EU*. Northampton, MA: Edward Elgar Pub., 2018. ISBN 978-1784719357.

MEBERSCHMIDT, Klaus. *Rational lawmaking under review: legisprudence according to the German Federal Constitutional Court*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2016. ISBN 978-3-319-33215-4.

REMTOVÁ, Květa. *Ekodesign*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003. ISBN 80-7212-230-4.

SCHUBERT, Samuel R., Johannes POLLAK a Maren KREUTLER. *Energy policy in the European Union*. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2016. ISBN 978-1-137-38883-4.

SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-339-4.

TALUS, Kim. *Introduction to EU energy law*. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-879181-2.

TOMÁŠEK, Michal, TÝČ, Vladimír, MALENOVSKÝ, Jiří a kol. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-53-3.

2) *Internetové zdroje*

2.1. *Dokumenty vydané orgány Evropské unie:*

Council Resolution of 17 September 1974 concerning a new energy policy strategy for the Community, Official Journal C 153, 09/07/1975 P. 0001–0002. [online]. [Cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:31975Y0709\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:31975Y0709(01))

Council Resolution of 7 December 1998 on energy efficiency in the European Community, Úř. věst. C 394, 17.12.1998. [online]. [Cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998Y1217%2801%29>

Council Resolution of 17 December 1974 concerning Community energy policy objectives for 1985. Úř. věst. C 153, 9.7.1975, s. 2—4. [online]. [Cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31975Y0709%2802%29>

Evropský parlament. *European Parliament legislative resolution of 17 April 2018 on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings* [online]. (COM(2016)0765 –C8-0499/2016 –2016/0381(COD)). [Cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0099+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

Komise Evropských společenství. *Zelená kniha – Evropská strategie pro udržitelnou konkurenceschopnou a bezpečnou energii* [online]. KOM(2006) 105 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2006 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52006DC0105>

Komise. *Bílá kniha – Plán jednotného evropského dopravního prostoru – vytvoření konkurenceschopného dopravního systému účinně využívajícího zdroje* [online]. KOM(2011) 144 v konečném znění, v Bruselu 28.3.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A52011DC0144>

Komise. Commission proposes new rules for consumer centred clean energy transition. Energy. *European Commission: policies, information and services* [online]. 30 November 2016 [cit. 07.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

Komise. *Commission Staff Working Document* [online]. SWD(2016) 24 final, Brussels, 16.2.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_EN_autre_document_travail_service_part1_v6_0.pdf, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_EN_autre_document_travail_service_part2_v6.pdf

Komise. *Green Paper on Integrated Product Policy* [online]. KOM(2001) 68 v konečném znění, v Bruselu 7.2.2001 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/42997/>

Komise. *Impact Assessment accompanying the document Directive of the European Parliament and of the Council on energy efficiency and amending and subsequently repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC* [online]. SEC(2011) 779 final, Brussels 22.6.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/sec_2011_0779_impact_assessment.pdf

Komise. *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o správě energetické unie, kterým se mění směrnice 94/22/ES, směrnice 98/70/ES, směrnice 2009/31/ES, nařízení (ES) č. 663/2009, nařízení (ES) č. 715/2009, směrnice 2009/73/ES, směrnice Rady 2009/119/ES, směrnice 2010/31/EU, směrnice 2012/27/EU, směrnice 2013/30/EU a směrnice Rady (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení (EU) č. 525/2013* [online]. COM(2016) 759 final, v Bruselu 30.11.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016PC0759>

Komise. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické účinnosti a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES* [online]. KOM(2011) 370 v konečném znění, v Bruselu 22.6.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0370:FIN:CS:PDF>

Komise. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti* [online]. COM(2016) 761 final, v Bruselu 30.11.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52016PC0761>

Komise. *Příloha návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti* [online]. COM(2016) 761 final ANNEX 1, v Bruselu 30.11.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:efad95f3-b7f5-11e6-9e3c-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_2&format=PDF

Komise. *Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency* [online]. February 2009 [Cit. 20.11.2017], str. 17. Dostupné z: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/ENE_Adopted_02-2009.pdf

Komise. *Reference documents under the IPPC Directive and the IED* [online]. [Cit. 20.11.2017]. Dostupné z: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

Komise. *Voluntary Agreements under the Eco-design legislation* [online]. 20.12.2016 [Cit. 30.4.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_eco-design-voluntary_agreements.pdf

Pracovní dokument útvarů Komise. *Souhrnná zpráva o analýze diskuzí k zelené knize „Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii“* [online]. SEK(2006) 1500 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://edz.bib.uni-mannheim.de/www-edz/pdf/sek/2006/sek-2006-1500-en.pdf>

Rada EU. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 15. až 18. ledna 2018)* [online]. Interinstitucionální spis: 2016/0376 (COD), 5355/18, v Bruselu 24. ledna 2018 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=consil:ST_5355_2018_INIT

Rada EU. *Presidency Conclusions* [online]. 8/9 March 2007, 7224/07, CONCL 1 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7224-2007-INIT/en/pdf>

Sdělení Komise Evropských společenství. *„Communication from the Commission concerning the promotion of energy efficiency in the European Union“* [online]. COM (95) 225 final, 31.05.1995 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/6187/>

Sdělení Komise Evropských společenství. *„Community energy policy – Objectives for 1985“* [online]. COM (74) 1960 final. 27.11.1974 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/31871/>

Sdělení Komise Evropských společenství. *„New Community energy objectives“* [online]. COM(85) 245 final, 28.05.1985 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/6351/>

Sdělení Komise Evropských společenství. „Towards a New Energy Policy Strategy for the European Community“ [online]. COM (74) 550 final/2, 26.06.1974 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://aei.pitt.edu/5190/>

Sdělení Komise Evropských společenství. *Action Plan to Improve Energy Efficiency in the European Community* [online]. COM(2000) 247 final, 26.04.2000 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=celex:52000DC0247>

Sdělení Komise Evropských společenství. *Energy Efficiency in the European Community „Towards a Strategy for the Rational Use of Energy“* [online]. COM(1998) 246 final, 29.4.1998 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:51998DC0246>

Sdělení Komise Evropských společenství. *Zelená kniha o energetické účinnosti aneb Méně znamená více* [online]. KOM(2005) 265 v konečném znění, v Bruselu 22.6.2005 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2005/CS/1-2005-265-CS-F1-1.Pdf>

Sdělení Komise. *Akční plán pro energetickou účinnost: využití možností* [online]. COM(2006) 545 v konečném znění, v Bruselu 19.10. 2006 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52006DC0545>

Sdělení Komise. *Čistá energie pro všechny Evropany* [online]. (COM)2016 860 final, v Bruselu 30.11.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52016DC0860>

Sdělení Komise. *Energetická politika pro Evropu* [online]. COM(2007) 0001 v konečném znění, v Bruselu 10.1. 2007 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52007DC0001>

Sdělení Komise. *Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámcové politice do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky* [online]. KOM(2014) 520 v konečném znění, v Bruselu 23.7. 2014 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52014DC0520>

Sdělení Komise. *Energetický plán do roku 2050* [online]. KOM(2011) 885 v konečném znění, v Bruselu 15.12.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:52011DC0885>

Sdělení Komise. *Energie 2020: strategie pro konkurenceschopnou, udržitelnou a bezpečnou Evropu* [online]. COM(2010) 639 v konečném znění, v Bruselu 10.11.2010 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52010DC0639>

Sdělení Komise. *Evropa účinněji využívající zdroje – klíčová iniciativa strategie Evropa 2020* [online]. KOM(2011) 21 v konečném znění, v Bruselu 26.1. 2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52011DC0021>

Sdělení Komise. *On the Road to Sustainable Production, Progress in implementing Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control* [online]. COM(2003) 354 final. Brussels, 19.6.2003 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:52003DC0354>

Sdělení Komise. *Plán energetické účinnosti 2011* [online]. KOM(2011) 109 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52011DC0109>

Sdělení Komise. *Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje* [online]. KOM(2011) 571 v konečném znění, v Bruselu 20.9.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:52011DC0571>

Sdělení Komise. *Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050* [online]. KOM(2011) 112 v konečném znění, v Bruselu 8.3.2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:FIN:CS:PDF>

Sdělení Komise. *Pracovní plán pro ekodesign na období 2016-2019* [online]. COM(2016) 773 final, v Bruselu 30.11.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52016DC0773>

Sdělení Komise. *Pracovní plán pro obnovitelné zdroje energie, Obnovitelné zdroje energie v 21. století: cesta k udržitelnější budoucnosti* [online]. KOM(2006) 848 v konečném znění, v Bruselu 10.1. 2007 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex:52006DC0848>

Sdělení Komise. *Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu* [online]. COM(2015) 080 final, v Bruselu 25.2.2015 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0080>

Sdělení Komise. *Rámcová politika v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030* [online]. COM(2014) 15 v konečném znění, v Bruselu 22.1. 2014 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52014DC0015>

Sdělení Komise. *Strategie EU pro vytápění a chlazení* [online]. COM(2016) 51 final, v Bruselu 16.2.2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016DC0051>

Sdělení Komise. *Třetí zpráva o stavu energetické unie* [online]. COM(2017) 688 final, ANNEX 1, v Bruselu 23.11.2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017DC0688>

Sdělení Komise. *Uzavření cyklu – Akční plán EU pro oběhové hospodářství* [online]. COM(2015) 614 final, v Bruselu 2.12.2015 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614>

Usnesení Rady ze dne 16. září 1986 o nových cílech energetické politiky Společenství pro rok 1995 a o konvergenci politik členských států (86/C 241/01) [online]. [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31986Y0925\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31986Y0925(01))

Závěry Evropské rady. EUCO 13/10 [online]. V Bruselu 17.6.2010 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/ec/115366.pdf

Závěry Evropské rady. EUCO 79/14 [online]. V Bruselu 26.–27. června 2014 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-79-2014-INIT/cs/pdf>

Zpráva Komise. *Posouzení pokroku, jehož členské státy dosáhly při plnění svých vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020 a při provádění směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU, požadované podle čl. 24 odst. 3 této směrnice (2017)* [online]. COM(2017) 687 final, v Bruselu 23.11.2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017DC0687>

Zpráva Komise. *Přezkum směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku* [online]. COM(2015) 345 final, v Bruselu 15.7.2015 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0345>

2.2. Odborné časopisecké příspěvky a články:

DALHAMMAR, Carl. *The Setting of Progressive Energy Efficiency Performance Standards for Products through the Ecodesign Directive* [online]. Nordic Environmental Law Journal, 2015:1 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://nordiskmiljoratt.se/onewebmedia/NMT,%202012015,%20Dalhammar%206%20juli.pdf>

DEHOUSSE Franklin, IOTSOVA Tsonka, « L'Europe de l'énergie : un projet toujours reporté », *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 2000/33 (n° 1698-1699), marg. č. 58. DOI : 10.3917/cris.1698.0001. URL: <https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2000-33-page-1.htm>

DVOŘÁČEK, Vladimír. *Několik poznámek k terminologii nových světelných zdrojů* [online]. Odborný časopis Světlo. 2017, číslo 5 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://www.odbornecasopisy.cz/flipviewer/Svetlo/2017/05/Svetlo_05_2017/index.html#p=27

DVOŘÁČEK, Vladimír. *Světelné zdroje – obyčejné žárovky* [online]. Odborný časopis Světlo. 2008, číslo 4 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://www.odbornecasopisy.cz/res/pdf/37590.pdf>

FISCHER, Severin. *The EU's New Energy and Climate Policy Framework for 2030* [online]. SWP Comments. December 2014 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2014C55_fis.pdf

HÜBNER, Renate. *Ecodesign: reach, limits and challenges 20 years of ecodesign – time for a critical reflection*. Forum Ware International 1 (2012) [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/265633795_Ecodesign_reach_limits_and_challenges_20_years_of_ecodesign_-_time_for_a_critical_reflection

MADGE, Pauline. *Ecological Design: A New Critique* [online]. Design Issues, Vol. 13, No. 2, A Critical Condition: Design and Its Criticism (Summer, 1997), The MIT Press [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1511730?seq=1#page_scan_tab_contents

RINGEL, Marc, KNODT Michèle. *The governance of the European Energy Union: Efficiency, effectiveness and acceptance of the Winter Package 2016* [online]. Energy Policy 112 (2018) 209-220 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S030142151730616X>

ROSENOW, J., LEGUIJT, C., PATÓ, Z., EYRE, N., FAWCETT, T. (2016): *An ex-ante evaluation of the EU Energy Efficiency Directive - Article 7* [online]. Economics of Energy & Environmental Policy 5(2) [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://www.janrosenow.com/uploads/4/7/1/2/4712328/eed_paper_final.pdf

ROSENOW, Jan, COWART, Richard, BAYER, Edith, FABBRI, Mariangiola. *Assessing the European Union's Energy Efficiency Policy: Will the Winter Package deliver on 'Efficiency First'?* [online]. Energy Research & Social Science 26. 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://www.raponline.org/knowledge-center/assessing-european-unions-energy-efficiency-policy-will-winter-package-deliver-efficiency-first/>

VON SEHT, Hauke, OTT, Hermann. *EU environmental principles: Implementation in Germany* [online]. Wuppertal Papers. 2000, číslo 105. ISSN 0949-5266 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://epub.wupperinst.org/frontdoor/deliver/index/docId/1077/file/WP105.pdf>

2.3. Další elektronické zdroje:

BOREN, Zachary Davies. *Brexit: UK lobbies to weaken EU climate and energy efficiency targets* [online]. Unearthed. 28.05.2017 [Cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <https://unearthed.greenpeace.org/2017/05/28/brexit-uk-eu-climate-change-energy-efficiency/>

BPIE. *97% of buildings in the EU need to be upgraded* [online]. [cit. 20.04.2018]. Dostupné z: http://bpie.eu/wp-content/uploads/2017/12/State-of-the-building-stock-briefing_Dic6.pdf

CUFF, Madeleine. *EU poised to approve fresh energy efficiency legislation* [online]. BusinessGreen. 18 April 2018 [cit. 21.04.2018]. Dostupné z: <https://www.businessgreen.com/bg/news-analysis/3030378/eu-poised-to-approve-fresh-energy-efficiency-legislation>

Česká televize, 2012. Klaus vetoval energetické štítky. *Česká televize* [online]. Ama. 9.8.2012 [cit. 2.3.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1153386-klaus-vetoval-energeticke-stitky>

Deloitte. *Energy Efficiency in Europe – The levers to deliver the potential* [online]. 2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Energy-and-Resources/energy-efficiency-in-europe.pdf>

ENSPOL (2015): *Energy Saving Policies and Energy Efficiency Obligation Scheme - D3.1: Report on Alternative Schemes to Energy Efficiency Obligations under Article 7 implementation* [online]. March 2015 (updated February 2016) [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [http://enspol.eu/sites/default/files/results/D3.1%20Report%20on%20Alternative%20schemes%20to%20Energy%20Efficiency%20Obligations%20under%20Article%207%20implem](http://enspol.eu/sites/default/files/results/D3.1%20Report%20on%20Alternative%20schemes%20to%20Energy%20Efficiency%20Obligations%20under%20Article%207%20implementation.pdf)

EUROCHAMBRES. *National Support Schemes for Energy Audits and Energy Management Systems as required by Art. 8/2 of the Energy Efficiency Directive (2012/27/EU)* [online]. Implementation Survey. August 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <http://www.eurochambres.eu/content/default.asp?PageID=1&DocID=7578>

European Climate Foundation. *Efficiency First: A New Paradigm for the European Energy System* [online]. 14 Jun, 2016 [cit. 20.04.2018]. Dostupné z: https://europeanclimate.org/wp-content/uploads/2016/06/ECF_Report_v9-screen-spreads.pdf

European Council for an Energy Efficient Economy. *Understanding energy efficiency in the European Commission's Clean Energy Package* [online]. Steering through the maze #7: A guide from the European Council for an Energy Efficient Economy. 14 September 2017, str. 7 [cit. 03.05.2018]. Dostupné z: <https://www.ecee.org/policy-areas/>

FORSTER, Daniel, KAAR, Anna-Liisa, ROSENOW, Jan, LEGUIJT, Cor, PATO, Zsuzsanna. *Study evaluating progress in the implementation of Article 7 of the Energy Efficiency Directive* [online]. Technical Report published via Ricardo Energy & Environment, CE Delft, REKK. 11th May 2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/final_report_evaluation_on_implementation_art._7_eed.pdf

International Energy Agency. *ENERGY EFFICIENCY INDICATORS Highlights (2017 edition)* [online]. OECD/IEA, 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/EnergyEfficiencyHighlights_2017.PDF

Komise. Energy efficiency. *Financing energy efficiency* [online]. [cit. 20.04.2018] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/financing-energy-efficiency>

Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/enforcement-laws>

Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws: October 2017: Energy efficiency: Commission calls on Spain to correctly implement EU rules on Energy Efficiency Directive* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/october-2017-energy-efficiency-commission-calls-spain-correctly-implement-eu-rules-energy-efficiency>

Komise. Policies, information and services. *Enforcement of laws: November 2016: Energy efficiency: Commission urges Slovenia to notify its comprehensive assessment on high-efficiency cogeneration* [online]. [Cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/november-2016-energy-efficiency-commission-urges-slovenia-notify-its-comprehensive-assessment-high>

LECOMTE, Thierry, FERRERÍA de la FUENTE, José Félix, NEUWAHL, Frederik, CANOVA, Michele, PINASSEAU, Antoine, JANKOV, BRINKMANN, Ivan, Thomas, ROUDIER, Serge, SANCHO, Luis Delgado; *Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Large Combustion Plants* [online]; EUR 28836 EN; doi: 10.2760/949, 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/LCP/JRC107769_LCP_bref2017.pdf

MAXWELL, Dorothy, McANDREW, Laure et al. *Addressing the Rebound Effect* [online]. European Commission DG ENV: A project under the Framework contract

ENV.G.4/FRA/2008/0112. 26 April 2011 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/rebound_effect_report.pdf

McGUINNESS, Simon. *What exactly is an nZEB anyway?* [online]. Issue 21 of Passive House Plus magazine. Feb 16, 2018 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://passivehouseplus.ie/magazine/help-desk/what-exactly-is-an-nzeb-anyway>

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. *Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR* [online]. Duben 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/energeticka-ucinnost/strategicke-dokumenty/2017/11/_17_III_Aktualizace-NAPEE-2016_vlada_final.pdf

Ministerstvo životního prostředí České republiky. *Politika ochrany klimatu v ČR* [online]. [cit. 20.11.2017]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170322_POK/\\$FILE/POK_v_CR.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170322_POK/$FILE/POK_v_CR.pdf)

Odysee-Mure, *Definition of data and energy efficiency indicators in ODYSSEE data base* [online], Glossary energy efficiency [cit. 2.4.2018]. Dostupné z: <http://www.odyssee-mure.eu/private/definition-indicators.pdf>

Odysee-Mure, *Definition of ODEX indicators in ODYSSEE data base* [online], Energy efficiency index [cit. 2.4.2018]. Dostupné z: <http://www.odyssee-mure.eu/publications/other/odex-indicators-database-definition.pdf>

OSN, Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future* (1987) [online]. [cit. 2.2.2018] Dostupné z: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.

Právní akty – statistiky. *EUR-Lex: Statisticky online* [online]. 2018 [cit. 2.3.2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/statistics/legislative-acts-statistics.html>

ROSENOW, Jan, COWART, Richard. *European Council set to wipe out energy efficiency progress, leading to a decade of higher costs* [online]. Energypost. June 20, 2017 [Cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://energypost.eu/european-council-set-to-wipe-out-energy-efficiency-progress-meaning-a-decade-of-higher-costs-worse-health-less-comfort/>

TEFFER, Peter. *Leaked EU document says energy efficiency just a 'slogan'* [online]. Euobserver. Brussels, 28. Feb [Cit. 30.04.2018]. Dostupné z: <https://euobserver.com/energy/141148>

University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL). (2018). *Renovation roadmap: Making Europe's homes fit for the 21 century* [online]. Cambridge, UK: The Prince of Wales's Corporate Leaders Group. April 2018 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://www.cisl.cam.ac.uk/publications/low-carbon-transformation-publications/renovation-roadmap>

WILSON, Alex. *Framework for energy efficiency labelling* [online]. EU Legislation in Progress, EPRS, European Parliament. July 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608654/EPRS_BRI\(2017\)608654_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608654/EPRS_BRI(2017)608654_EN.pdf)

ZYGIEREWICZ, Anna et al. *The Ecodesign Directive (2009/125/EC) European Implementation Assessment* [online]. European Parliamentary Research Service. November 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611015/EPRS_STU\(2017\)611015_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611015/EPRS_STU(2017)611015_EN.pdf)

ZYGIEREWICZ, Anna, EGENHOFER, Christian, FERRER, Jorge Núñez, ALESSI, Monica, FAWCETT, Tina, ROSENOW, Jan, BIGANO, Andrea, DAVIDE, Marinella. *Implementation of the Energy Efficiency Directive (2012/27/EU) Energy Efficiency Obligation Schemes* [online]. European Parliamentary Research Service. April 2016 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/579327/EPRS_STU\(2016\)579327_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/579327/EPRS_STU(2016)579327_EN.pdf)

3) Právní předpisy, mezinárodní smlouvy a protokoly:

Council Decision No. 91/565/EEC of 29 October 1991 concerning the promotion of energy efficiency in the Community (SAVE programme), Úř. věst. L 307, 8.11.1991.

Council Decision No. 96/737/EC of 16 December 1996 concerning a multiannual programme for the promotion of energy efficiency in the Community – SAVE II, Úř. věst. L 335, 24.12.1996.

Decision No. 647/2000/EC of the European Parliament and of the Council of 28 February 2000 adopting a multiannual programme for the promotion of energy efficiency (SAVE) (1998 to 2002), Úř. věst. L 79, 30.3.2000.

Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků.

Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii, Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 13–390.

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 47–390.

Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, Dec. 10, 1997, U.N. Doc FCCC/CP/1997/7/Add.1, 37 I.L.M. 22 (1998).

Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství (2007/c 306/01).

Nařízení č. 714/2009 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 ze dne 15. ledna 2008 o programu Společenství na označování energetické účinnosti kancelářských přístrojů štítky.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.

Nařízení Komise (ES) č. 244/2009 ze dne 18. března 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign nesměrových světelných zdrojů pro domácnost.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign televizních přijímačů.

Nařízení Komise (ES) č. 643/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign chladicích spotřebičů pro domácnost.

Nařízení Komise (EU) č. 1015/2010 ze dne 10. listopadu 2010, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign praček pro domácnost.

Nařízení Komise (EU) č. 813/2013 ze dne 2. srpna 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign ohříváčů pro vytápění vnitřních prostorů a kombinovaných ohříváčů.

Nařízení Komise (EU) č. 814/2013. ze dne 2. srpna 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign ohříváčů vody a zásobníků teplé vody.

Nařízení Komise (EU) č. 666/2013 ze dne 8. července 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign vysavačů.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 244/2012 ze dne 16. ledna 2012, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov stanovením srovnávacího metodického rámce pro výpočet nákladově optimálních úrovní minimálních požadavků na energetickou náročnost budov a prvků budov.

Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality (2008).

Protokol (č. 30) o používání zásad subsidiarity a proporcionality (1997).

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“.

Směrnice 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou

Směrnice 92/75/EHS ze dne 22. září 1992 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích spotřebičů pro domácnost.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/55/ES ze dne 18. září 2000 o požadavcích na energetickou účinnost předřadníků k zářivkám.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/30/EU ze dne 19. května 2010 o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a v normalizovaných informacích o výrobku.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevence a omezování znečištění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.

Směrnice Rady 92/42/EHS ze dne 21. května 1992 o požadavcích na účinnost nových teplovodních kotlů na kapalná nebo plynná paliva.

Směrnice Rady 93/76/EHS ze dne 13. září 1993 o omezování emisí oxidu uhličitého prostřednictvím zvyšování energetické účinnosti (SAVE).

Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (Smlouva o EHS), 1957.

Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom), 25. 3. 1957.

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), 18. duben 1951.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

4) *Judikatura a doprovodná řízení:*

Rozsudek ze dne 13. června 2013, Komise v. Itálie, C-345/12, EU:C:2013:396.

Rozsudek ze dne 11. května 2017, Dyson Ltd v. Komise, C-44/16, EU:C:2017:357.

Rozsudek ze dne 11. listopadu 2015, Dyson Ltd v. Komise, T-544/13, EU:T:2015:836.

Rozsudek ze dne 16. ledna 2014, Komise v. Španělsko, C-67/12, EU:C:2014:5.

Rozsudek ze dne 2. března 2017, Komise v. Řecko, C-160/16, EU:C:2017:161.

Rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Udo Rätzke v. S+K Handels GmbH, C-319/13, EU:C:2014:210.

Usnesení ze dne 16. dubna 2015, Komise v. Finsko, C-329/14, EU:C:2015:289.

Usnesení ze dne 17. března 2016, Komise v. Řecko, C-540/15, EU:C:2016:203.

Usnesení ze dne 29. dubna 2015, Komise v. Belgie, C-302/14, EU:C:2015:301.

Řízení EU Pilot č. 7553/15/ENER.

5) Závěrečné práce:

POKORNÝ, Jiří. *Energie a životní prostředí z právního pohledu*. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Katedra práva životního prostředí, str. 37.

PŘÍBORSKÝ, Jan. *České energetické právo v kontextu ochrany životního prostředí*. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Katedra práva životního prostředí, str. 172.

6) Jiné:

Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ze dne 12. dubna 2018 ve věci C-561/16 *Saras Energía, SA, a další proti Administración del Estado*, EU:C:2018:236.

Stanovisko generálního advokáta Henrika Saugmandsgaarda Øe ze dne 22. února 2018 ve věci C-632/16 *Dyson Ltd, Dyson BV proti BSH Home Appliances NV*, EU:C:2018:95.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1:

- Hrubá domácí spotřeba energie (1990-2015, miliony tun ekvivalentu ropy)
- Spotřeba primární energie a konečná spotřeba energie v porovnání s plánovaným cílem do roku 2020
- Znázornění spotřeby primární energie (PEC) a konečné spotřeby energie (FEC) jednotlivých členských států ve vztahu k plánovanému cíli do roku 2020

PŘÍLOHA Č. 2:

- Porovnání energetické intenzity členských států v čase

PŘÍLOHA Č. 3:

- Podíl budov a dalších nejvýznamnějších sektorů na energetické spotřebě v EU (2014)

PŘÍLOHA Č. 4:

- Podíl vytápění a chlazení na konečné energetické spotřebě v EU v porovnání s ostatními sektory
- Využití primární energie na vytápění a chlazení (2012)

PŘÍLOHA Č. 5:

- Rekapitulace dosavadního vývoje primárního práva EU

PŘÍLOHA Č. 6:

- Procesní postupy týkající se směrnice o ekodesignu a nařízení o energetických štítcích včetně příslušných lhůt

PŘÍLOHA Č. 1

1. Hrubá domácí spotřeba energie (1990-2015, miliony tun ekvivalentu ropy)

Hrubá domácí spotřeba energie vyjadřuje celkovou energetickou poptávku dané země či regionu. Zahrnuje spotřebu samotného energetického sektoru, energetické ztráty při přeměnách a přepravě energie, konečnou spotřebu a některé statistické odchylky.

	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Share in EU-28, 2015 (%)
EU-28	1 670.0	1 675.0	1 730.1	1 830.9	1 764.4	1 698.9	1 685.6	1 667.8	1 607.8	1 627.5	100.0
Belgium	48.6	53.8	59.3	59.1	60.9	57.0	54.6	56.6	53.5	54.2	3.3
Bulgaria	27.6	22.7	18.5	19.8	17.8	19.1	18.2	16.8	17.7	18.5	1.1
Czech Republic	50.1	41.9	41.4	45.4	45.4	43.8	43.5	43.5	42.2	42.4	2.6
Denmark	17.9	20.2	19.7	19.6	20.0	18.6	17.9	17.8	16.8	16.8	1.0
Germany	356.3	341.6	342.3	341.9	332.5	315.8	317.9	324.5	313.2	314.2	19.3
Estonia	9.9	5.5	5.0	5.6	6.2	6.2	6.1	6.7	6.7	6.3	0.4
Ireland	10.3	11.1	14.4	15.3	15.2	13.9	13.8	13.7	13.6	14.2	0.9
Greece	22.3	23.9	28.3	31.4	28.7	27.8	27.6	24.2	24.4	24.4	1.5
Spain	90.1	102.1	123.6	144.2	130.3	128.5	128.1	119.3	116.7	121.4	7.5
France	227.8	241.8	257.5	276.4	266.9	257.8	258.1	258.9	248.5	252.6	15.5
Croatia	9.5	7.9	8.4	9.8	9.4	9.3	8.9	8.6	8.2	8.5	0.5
Italy	153.5	161.8	174.2	190.1	177.9	172.5	165.7	159.5	151.0	156.2	9.6
Cyprus	1.6	2.0	2.4	2.5	2.7	2.7	2.5	2.2	2.2	2.3	0.1
Latvia	7.9	4.6	3.9	4.6	4.6	4.4	4.5	4.5	4.5	4.4	0.3
Lithuania	15.9	8.6	7.1	8.7	6.8	7.0	7.1	6.7	6.7	6.9	0.4
Luxembourg	3.5	3.3	3.7	4.8	4.6	4.6	4.5	4.3	4.2	4.2	0.3
Hungary	28.8	26.2	25.3	27.6	26.6	26.0	24.7	23.9	23.8	25.2	1.5
Malta	0.6	0.8	0.8	1.0	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	0.0
Netherlands	68.6	75.5	78.0	84.1	85.8	80.2	80.5	80.3	76.4	77.6	4.8
Austria	25.0	27.1	29.0	34.1	34.3	33.3	33.2	33.7	32.5	33.2	2.0
Poland	103.3	98.8	88.6	92.2	100.7	100.8	97.6	98.0	94.3	95.4	5.9
Portugal	18.2	20.6	25.3	27.5	24.3	23.6	22.2	22.4	22.1	23.0	1.4
Romania	58.1	46.3	36.6	39.2	35.8	36.6	35.4	32.4	32.2	32.4	2.0
Slovenia	5.7	6.1	6.5	7.3	7.3	7.3	7.0	6.9	6.7	6.6	0.4
Slovakia	21.8	17.7	18.3	19.0	17.9	17.4	16.7	17.0	16.2	16.4	1.0
Finland	28.8	29.4	32.4	34.5	37.1	35.8	34.7	34.1	34.8	33.2	2.0
Sweden	47.4	51.5	48.9	51.0	50.8	49.5	49.8	49.1	48.2	45.5	2.8
United Kingdom	210.6	222.3	230.6	234.2	212.9	198.6	203.9	201.2	189.7	190.7	11.7
Iceland	2.4	2.3	3.3	3.4	5.9	6.3	5.8	6.1	6.1	5.8	–
Norway	21.4	23.8	26.4	27.2	34.3	28.4	30.1	33.1	28.4	30.0	–
Montenegro	–	–	–	1.0	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	1.0	–
FYR of Macedonia	2.4	2.5	2.7	2.9	2.8	3.1	3.0	2.8	2.7	2.7	–
Albania	2.6	1.3	1.8	2.2	2.1	2.2	2.1	2.4	2.3	2.2	–
Serbia	19.6	13.6	13.7	15.7	15.6	16.2	14.5	14.9	13.3	14.7	–
Turkey	52.3	62.1	76.6	85.6	106.9	113.8	119.7	117.5	124.0	131.7	–
Bosnia and Herzegovina	5.0	0.9	3.2	3.9	4.7	5.4	5.1	5.0	7.8	–	–
Kosovo (*)	–	–	1.5	1.9	2.5	2.5	2.4	2.3	2.2	2.5	–

(*) This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.
Source: Eurostat (online data code: nrg_100a)

Zdroj: Eurostat. *Consumption of energy* [online]. June 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Consumption_of_energy

2. Spotřeba primární energie a konečná spotřeba energie v porovnání s plánovaným cílem do roku 2020

Spotřeba primární energie je definována jako hrubá domácí spotřeba energie, ze které je odečtena spotřeba energetických zdrojů využitých na neenergetické účely (např. využití ropy pro výrobu plastu).

Konečná spotřeba energie vyjadřuje veškerou energii dodávanou konečným uživatelům. Mezi konečné uživatele se neřadí odvětví energetiky a přeměny energií.

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2020 target
Primary Energy	1 570.0	1 567.2	1 617.6	1 713.3	1 657.5	1 531.9	1 542.7	1 483
Solid Fossil Fuels	452.7	363.7	320.1	316.5	281.5	261.1	238.9	
Oil & Petroleum Products	549.8	562.8	566.5	577.8	518.8	478.9	484.7	
Gas (Natural & Derived)	282.4	321.4	380.7	430.5	433.5	344.2	369.4	
Nuclear Heat	205.2	227.3	243.8	257.5	236.6	221.2	216.7	
Renewables	72.1	84.6	98.5	121.8	175.2	211.7	216.6	
Other	7.7	7.4	8.0	9.2	11.9	14.8	16.5	
Final Energy	1 084.6	1 082.6	1 132.7	1 192.7	1 163.2	1 086.2	1 107.7	1 086
Solid Fossil Fuels	124.1	83.0	61.9	53.9	50.1	45.9	45.2	
Oil & Petroleum Products	448.8	465.9	490.3	503.7	458.1	429.9	437.1	
Gas (Natural & Derived)	230.9	247.5	267.6	282.0	272.0	237.0	245.3	
Electricity	185.8	194.1	217.4	239.4	244.0	236.6	239.4	
Derived Heat	55.1	46.3	45.3	52.7	53.5	46.5	47.9	
Renewables	38.9	44.3	49.1	59.4	82.8	86.9	88.9	
Non-renewable wastes	0.9	1.6	1.0	1.5	2.7	3.5	3.8	

	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Primary Energy											
Mtoe	87.0	84.2	134.6	230.3	174.5	112.4	103.1	88.2	25.6	48.9	59.7
Percentage	5.9	5.7	9.1	15.5	11.8	7.6	7.0	5.9	1.7	3.3	4.0
Final Energy											
Mtoe	-1.4	-3.4	46.7	106.7	77.2	23.2	22.5	22.2	-22.9	0.2	21.7
Percentage	-0.1	-0.3	4.3	9.8	7.1	2.1	2.1	2.0	-2.1	0.0	2.0

Zdroj: Eurostat. *Energy trends* [online]. June 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Energy_trends

3. Znázornění spotřeby primární energie (PEC) a konečné spotřeby energie (FEC) jednotlivých členských států ve vztahu k plánovanému cíli do roku 2020

MS	Trend to reach the 2020 target		Short-term trend		Whole economy	Industry	Residential	
	PEC 2005-2015 trend compared to PEC 2005-2020 trend to reach the 2020 target	FEC 2005-2015 trend compared to FEC 2005-2020 trend to reach the 2020 target	Change of PEC 2015 compared to PEC 2014 [%]	Change of FEC 2015 compared to FEC 2014 [%]	2005-2015 average annual change of PEC energy intensity [%]	2005-2015 average change of FEC energy intensity in industry [%]	2005-2015 average annual change of FEC in residential per capita with climatic corrections [%]	2005-2014 average annual change of FEC in residential per m ² with climatic corrections [%]
EU28	+	+	1.5%	2.1%	-2.0%	-2.0%	-0.4%	-2.3%
BE	+	-	1.2%	4.6%	-2.2%	-1.1%	-2.3%	-3.1%
BG	-	-	3.9%	5.5%	-2.9%	-5.7%	2.4%	-2.6%
CZ	+	+	1.6%	2.4%	-2.5%	-4.9%	1.2%	-1.0%
DK	+	+	-0.2%	3.2%	-2.1%	-2.3%	-0.2%	-2.1%
DE	-	-	0.6%	1.6%	-2.1%	-1.3%	-0.6%	-2.3%
EE	-	+	-6.3%	-1.8%	0.1%	-4.6%	1.6%	-0.5%
IE	+	+	4.6%	4.2%	-3.7%	-4.9%	-3.1%	-4.3%
EL	+	+	0.4%	6.3%	-0.2%	2.9%	-1.1%	-3.8%
ES	+	+	4.0%	1.6%	-1.8%	-2.3%	1.9%	-1.2%
FR	-	-	2.0%	2.7%	-1.7%	-1.1%	-0.6%	-1.7%
HR	+	+	4.4%	5.5%	-1.2%	-2.0%	0.6%	-3.1%
IT	+	+	4.0%	2.7%	-1.4%	-2.7%	0.9%	-0.7%
CY	+	+	2.0%	2.7%	-1.2%	1.8%	0.7%	-4.5%
LV	+	+	-2.1%	-2.5%	-1.8%	2.1%	-0.2%	-3.6%
LT	+	-	1.9%	-0.5%	-5.1%	-2.6%	2.0%	-1.2%
LU	+	+	-1.0%	-0.3%	-4.0%	-1.0%	-1.6%	-1.5%
HU	+	-	5.9%	6.9%	-1.6%	2.1%	1.1%	-4.6%
MT	+	-	-14.9%	5.1%	-5.3%	na	7.6%	-2.7%
NL	-	+	3.8%	2.5%	-1.6%	-1.6%	-1.3%	-2.6%
AT	+	-	2.9%	2.3%	-1.4%	-0.3%	0.8%	-1.5%
PL	+	+	0.9%	1.1%	-3.4%	-5.1%	1.2%	-1.3%
PT	+	+	4.9%	1.7%	-1.2%	-0.9%	0.7%	-4.6%
RO	+	+	2.1%	0.8%	-4.1%	-6.3%	1.6%	-1.7%
SI	+	+	-0.9%	2.2%	-1.8%	-3.3%	0.9%	-1.0%
SK	+	-	0.8%	0.9%	-4.7%	-5.4%	-0.9%	-1.9%
FI	+	+	-4.8%	-1.3%	-0.7%	0.0%	-0.1%	-1.1%
SE	+	-	-5.5%	1.8%	-2.8%	-1.5%	-0.4%	-1.3%
UK	+	+	0.0%	1.3%	-3.0%	-2.3%	-2.9%	-3.8%
Source and extraction date	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 09/2017	Eurostat 06/2017	Odyssee 07/2017

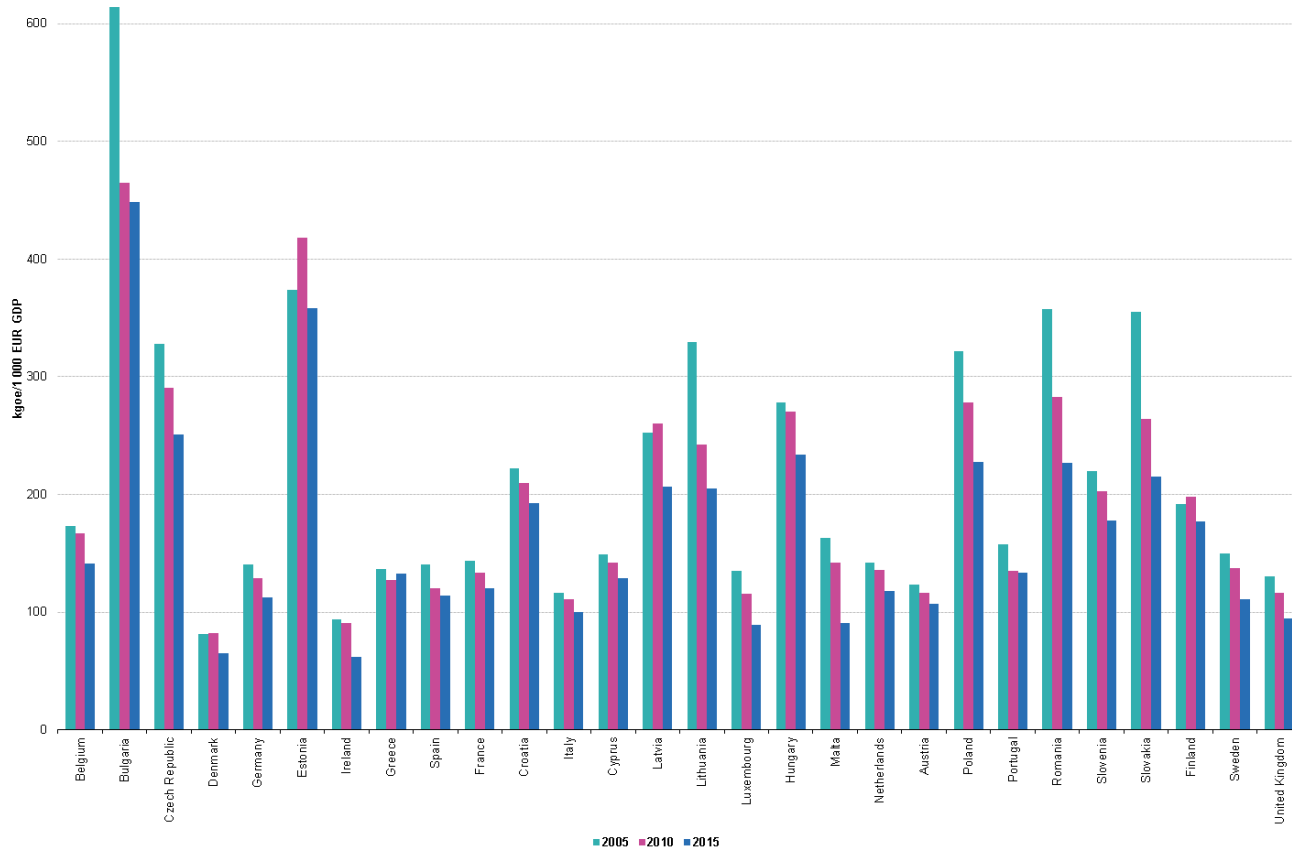
* Symbol "+" is used if Member States decreased their primary and final energy consumption between 2005 to 2015 at a rate which is higher than the rate of decrease which would be needed in the period 2005 to 2020 to meet the 2020 primary and final energy consumption targets. Symbol "-" was used for the other cases. FEC – final energy consumption, PEC – primary energy consumption.

Zdroj: Zpráva Komise. *Posouzení pokroku, jehož členské státy dosáhly při plnění svých vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020 a při provádění směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU, požadované podle čl. 24 odst. 3 této směrnice (2017)*. COM(2017) 687 final, v Bruselu 23.11.2017.

PŘÍLOHA Č. 2

Porovnání energetické intenzity členských států v čase

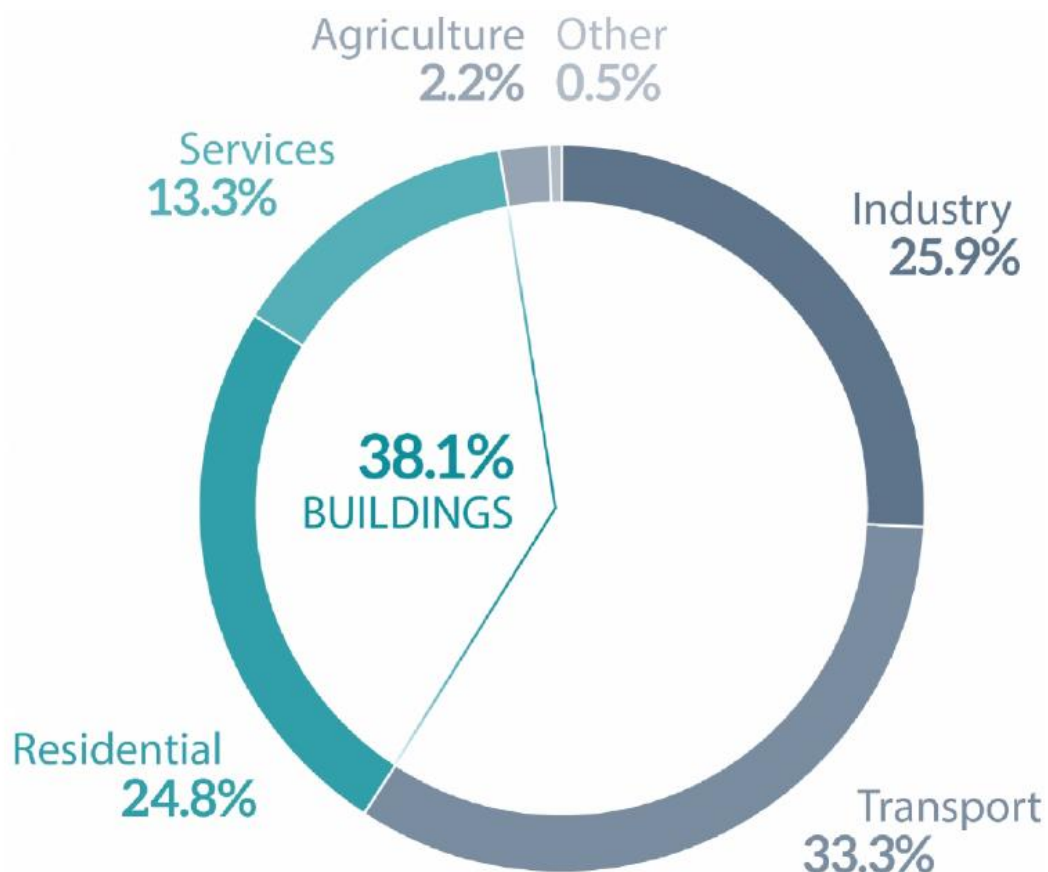
Energetická intenzita se zlepšila mezi lety 2010 a 2015 ve všech státech kromě Řecka:

Zdroj: Eurostat. *Energy trends* [online]. June 2017 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Energy_trends

PŘÍLOHA Č. 3

Podíl budov a dalších nejvýznamnějších sektorů na energetické spotřebě v EU (2014)

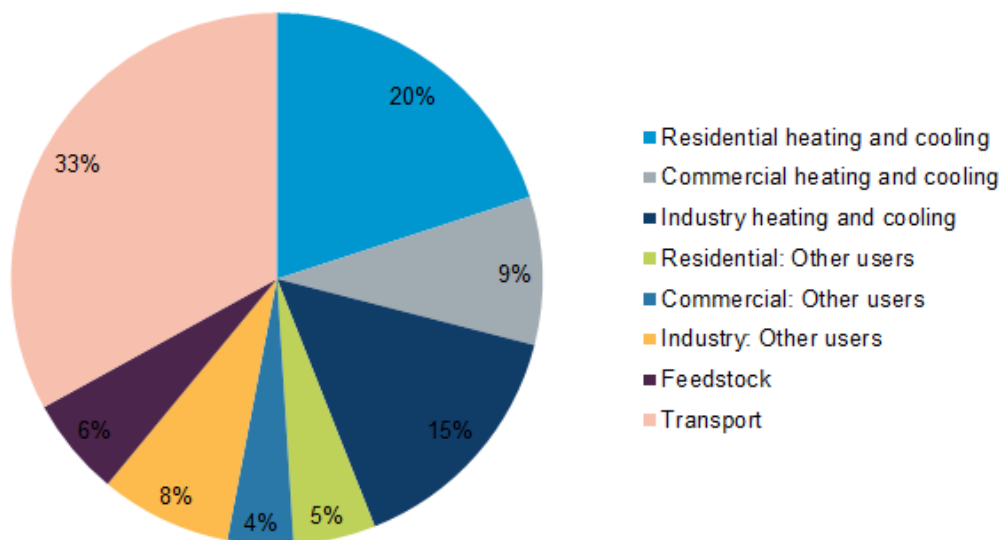
Data source: [Eurostat](#), 2014.

Zdroj: ŠAJN, Nikolina. *Energy efficiency of buildings: A nearly zero-energy future?* [online]. European Parliamentary Research Service. May 2016, str. 2 [cit. 01.05.2018]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/582022/EPRS_BRI\(2016\)582022_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/582022/EPRS_BRI(2016)582022_EN.pdf)

PŘÍLOHA Č. 4

Podíl vytápění a chlazení na konečné energetické spotřebě v EU v porovnání s ostatními sektory

2013 Final Demand by Sector in EU28: 14,000 TWh

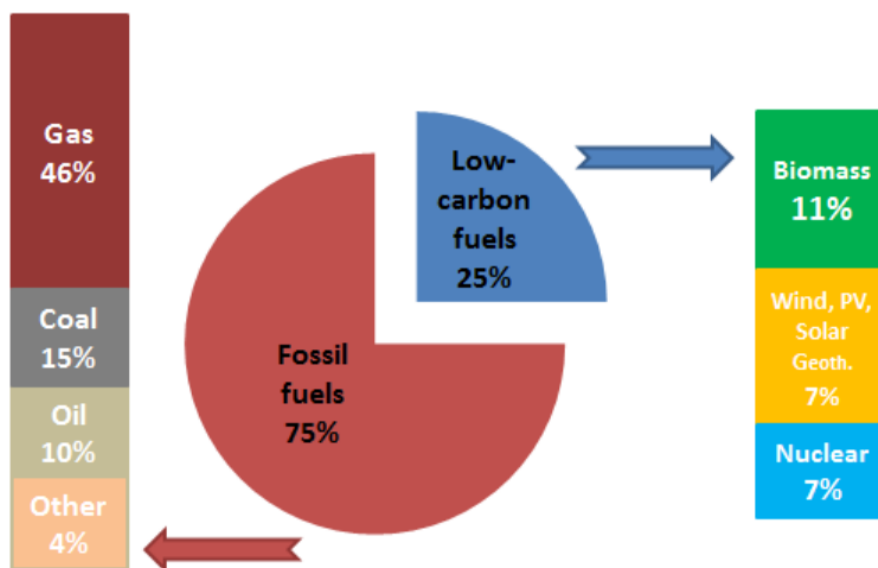

Notes: IHS Multi-client study *Beyond the Flame: The Transformation of Europe's Heat Sector*
Source: IHS

© 2016 IHS

Zdroj: IHS ENERGY. *Beyond the Flame: The transformation of Europe's heat sector* [online]. February 2016 [Cit. 01.05.2018]. Dostupné z: <https://www.energiecontracting.de/1-definition-info/literatur/pdf/239-Beyond-the-Flame.pdf>

Využití primární energie na vytápění a chlazení (2012)

Zdroj: Sdělení Komise. Strategie EU pro vytápění a chlazení. COM(2016) 51 final, v Bruselu 16.2.2016.

PŘÍLOHA Č. 5

Rekapitulace dosavadního vývoje primárního práva EU

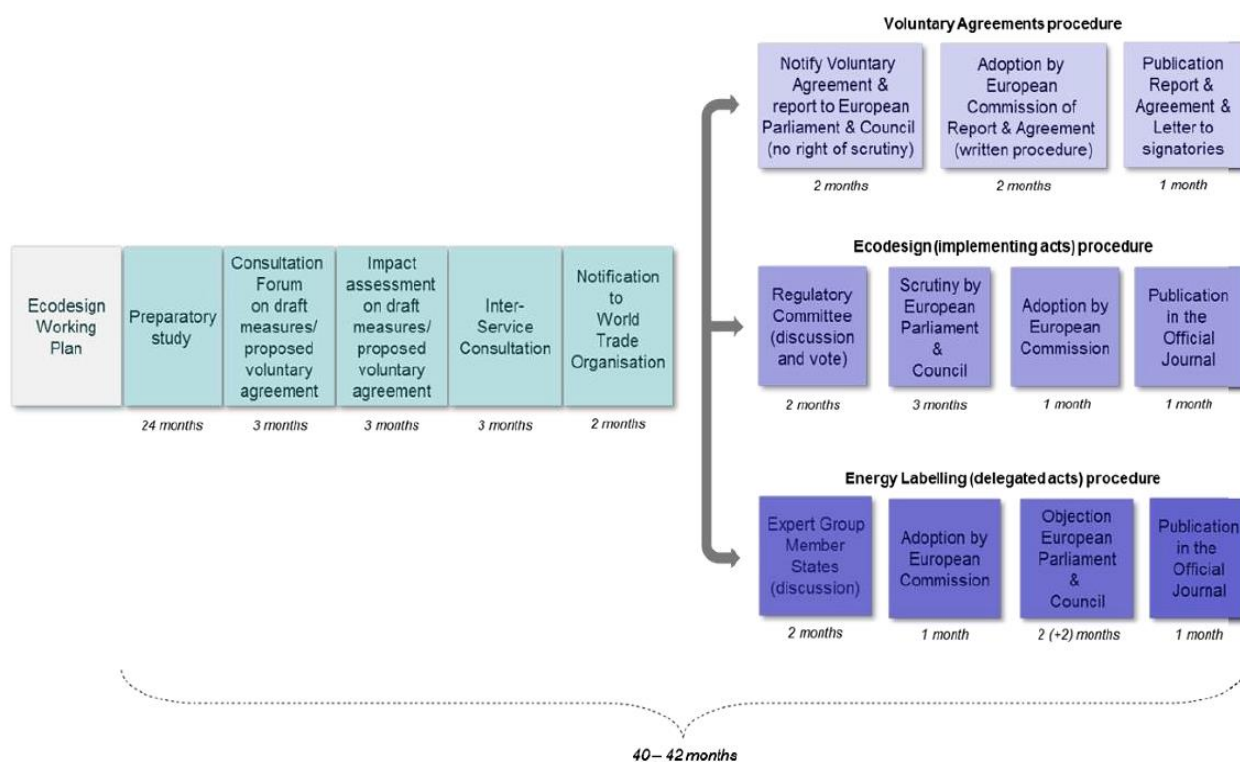
	Název smlouvy	Datum přijetí	Datum platnosti
1.	Smlouva o ESUO (Pařížská smlouva)	18. dubna 1951	23. července 1952
2.	Smlouva o EHS (První Římská smlouva)	25. března 1957	1. ledna 1958
3.	Smlouva o Euratomu (Druhá Římská smlouva)	25. března 1957	1. ledna 1958
4.	Smlouva o vytvoření jednotné Rady a jednotné Komise Evropských společenství (Slučovací smlouva)	8. dubna 1965	1. července 1967
5.	Jednotný evropský akt	17. a 28. února 1986	1. července 1987
6.	Maastrichtská smlouva (přejmenovala Smlouvu o EHS na Smlouvu o založení Evropského společenství a zavedla Smlouvu o EU)	7. února 1992	1. listopadu 1993
7.	Amsterdamská smlouva	2. října 1997	1. května 1999
8.	Niceská smlouva	26. února 2001	1. února 2003
9.	Smlouva o Ústavě pro Evropu	Podepsána 29. října 2004, nikdy však nevstoupila v platnost	
10.	Lisabonská smlouva	13. prosince 2007	1. prosince 2009

Zdroj: TOMÁŠEK, Michal a kol., op. cit., str. 101., Euroskop.cz, *Zakládající smlouvy* [online]. [Cit. 1.3.2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8917/sekce/zakladajici-smlouvy/>

PŘÍLOHA Č. 6

Procesní postupy týkající se směrnice o ekodesignu a nařízení o energetických štítcích včetně příslušných lhůt

Zdroj: ZYGIEREWICZ, Anna et al. *The Ecodesign Directive (2009/125/EC) European Implementation Assessment*. European Parliamentary Research Service. November 2017, str. 11.

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE A ABSTRAKT

NÁZEV:

Právní úprava energetické účinnosti v Evropské unii

ABSTRAKT:

Energetická politika Evropské unie prochází v posledních několika letech zásadní proměnou. Zájem o zajištění udržitelnosti, soběstačnosti, konkurenceschopnosti a bezpečných dodávek energie vede k prohlubující energetické integraci napříč členskými státy. Vysoká energetická účinnost je v tomto ohledu prostředkem, který má pro dosažení těchto dílčích cílů ideální předpoklady. Jejím základním principem je totiž poskytovat větší užitek při stejné či dokonce menší spotřebě energie, než tomu bylo doposud. V důsledku toho probíhá v posledních několika letech revize nejrůznějších koncepčních nástrojů a příslušných právních předpisů, což je doprovázeno střetem preferencí různých zainteresovaných stran a vytvářením ne vždy ideálních kompromisů. Tato diplomová práce si tak klade za cíl současnou právní úpravu energetické účinnosti v Evropské unii zhodnotit, a to včetně jejího dosavadního vývoje. Práce je členěna do tří částí, z nichž první představuje výchozí teoretický základ, ve kterém jsou představeny základní pojmy a ukazatele energetické účinnosti. Druhá část se zabývá environmentálním zakotvením energetické účinnosti a významem jednotlivých principů ochrany životního prostředí na výslednou právní úpravu. Ve své třetí části se práce věnuje samotné právní úpravě v Evropské unii. První kapitola této části uvádí souhrnný a strukturovaný přehled koncepčních nástrojů, na jejichž základě je možné identifikovat proměnu unijních priorit a výchozí motivace pro současnou podobu příslušných právních předpisů. Na tuto kapitolu navazují kapitoly o primárním a sekundárním právu. Mezi normami sekundárního práva je největší pozornost věnována směrnici 2012/27/EU o energetické účinnosti a směrnici 2010/31/EU o energetické náročnosti budov. Následně jsou analyzovány předpisy upravující unijní rámec pro ekodesign a označování energetickými štítky a dále také směrnice o průmyslových emisích. Z důvodu znázornění reálných praktických dopadů vybraných předpisů a představení prostředků pro vymáhání povinností uložených členskými státy obsahuje poslední kapitola třetí části přehled relevantních řízení před Soudním dvorem Evropské unie.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Energetická účinnost, energetická náročnost budov, ekodesign, energetická unie

THE TITLE OF THE DIPLOMA THESIS AND ABSTRACT

TITLE:

The Legislation Governing Energy Efficiency in the European Union

ABSTRACT:

The European Union's energy policy has undergone a major transformation over the last few years. The interest in ensuring sustainability, self-sufficiency, competitiveness and secure energy supplies leads to deeper energy integration among Member States. High energy efficiency is an ideal tool for achieving these particular objectives because its basic principle is to provide more services while using the same or even less energy. As a result, a variety of conceptual instruments and relevant legislation have been revised over the last few years, which was accompanied by a conflict of interest between various stakeholders and the adoption of less than ideal compromise solutions. This diploma thesis aims to evaluate the current legislation on energy efficiency in the European Union, including its development. The thesis is divided into three parts, the first of which represents the initial theoretical basis that aims to define the basic concepts and indicators of energy efficiency. The second part deals with the strong link between environmental protection and energy efficiency while emphasizing the importance of fundamental environmental principles that are reflected in the respective legislation. In the third part, the thesis focuses on the European Union's legislation itself. The first chapter of this part provides a comprehensive and structured overview of conceptual instruments; This allows us to identify the shift in the European Union priorities and the initial motives for the current form of the respective legislation. The chapter is followed by chapters on primary and secondary law. With regard to the secondary legislation, the greatest attention is paid to Directive 2012/27/EU on energy efficiency and Directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings. Subsequently, the provisions governing the ecodesign and energy labelling framework are analysed, as well as the Industrial Emissions Directive. In order to illustrate the real practical implications of selected acts and to introduce means to enforce the obligations imposed on Member States, the last chapter of the third part contains an overview of the relevant proceedings before the Court of Justice of the European Union.

KEY WORDS:

Energy efficiency, energy performance of buildings, ecodesign, energy union